

Alla vill väl! De svenska partiernas kulturpolitiska program är vacker läsning full av lovord till kulturen, dess kraft och betydelse för den mänskliga civilisationen. Konsten har enligt Centerpartiet kraften att förbättra folkhälsan, enligt ... s.12

Zandra Ahl kliver över brädor och gipsskivor. Hon ursäktar röran – men jag vet inte om jag tror henne. Hon verkar ändå road av stöket. Det är två dagar kvar till Konstfacks examensutställning. Det ser ut som en byggarbetsplats. Några få ... s.23

Det sitter i väggarna. På Moderna Museet, på Rosenbad, på Konstfack, i DN-skrapan. Måns skulle kunna säga att mycket av makten i konstens Sverige handlar om ytor. Om att äga dem, kontrollera dem, smycka dem. Om att bestämma vilken ... s.32

Det finns ett gammalt kapitalistiskt synsätt där några tär och några när, och där är det konstnären som tär då det egna projektet är helt autonomt. Priset för detta är högt och speglas i form av olika bidragssystem och lågbetalda ... s.42

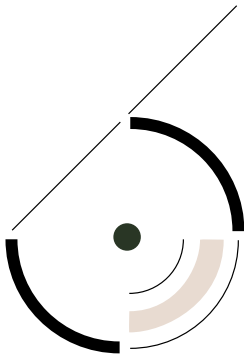

LEDARE
Det vitaste rummet.

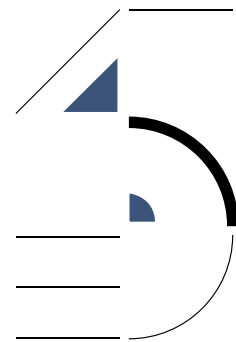
NYHETER

Schyssta konsthallar, låga löner och många barn.

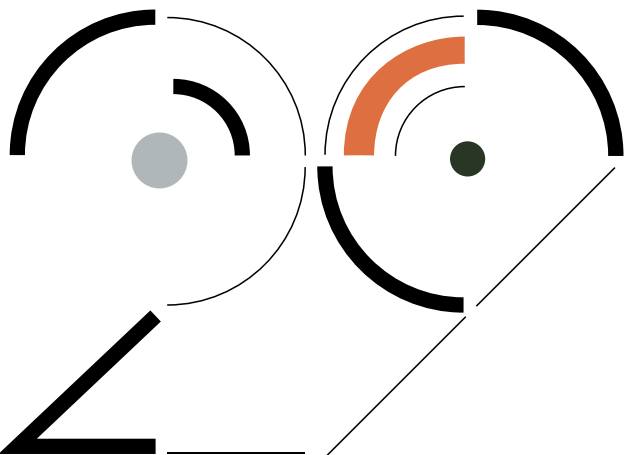
DEBATT

Avdragsrätt för konst är en omöjlig fråga.

TIOTALETS KULTURPOLITIK

Vad vill egentligen politikerna med konsten?

BLACK SMOKE AND WHITE MOTHERFUCKERS
Konstkritikern Hennessy Youngman om svart rök.

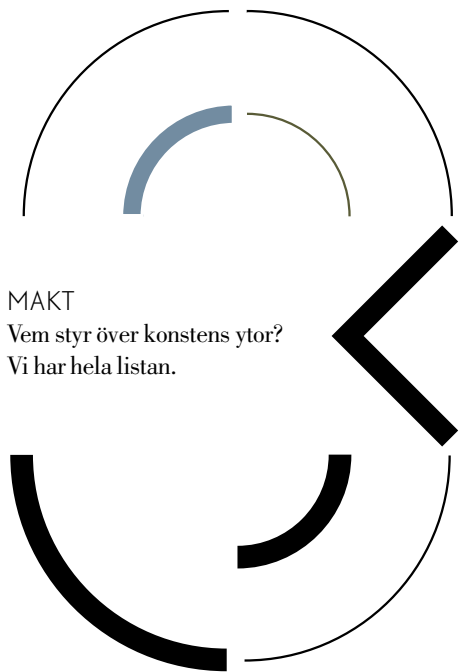
ZANDRA OCH HÄRSKA

Zandra Ahl hatar att vänta på sin tur.
Nu ska hon förändra Konstfack.

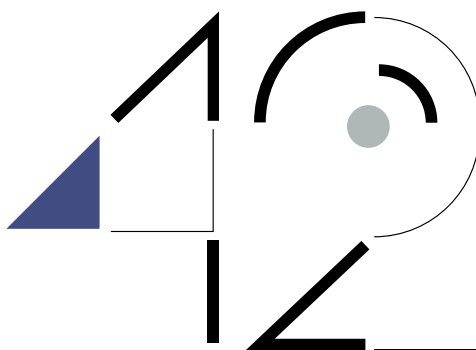
MAKT

Vem styr över konstens ytor?
Vi har hela listan.

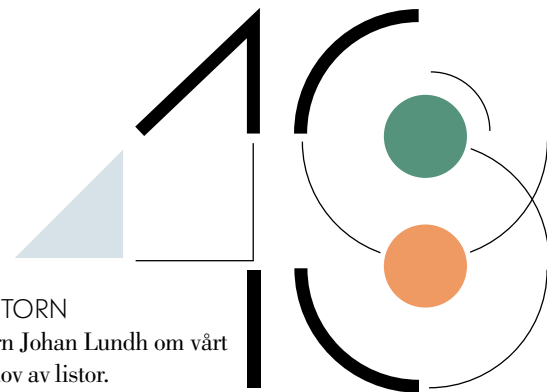
HAR DU BLIVIT LÖNSAM LILLE VÄN?

Fyra unga konstnärer om politik och ekonomi.

BABYLONS TORN

Konstkritikern Johan Lundh om vårt otröstliga behov av listor.

MIG

Sofia Bäcklund drömmer om en svets.

MEDLEMSSIDOR KRO/KIF

MEDLEMSSIDOR BUS

DET VITASTE RUMMET

Konsten är ett vitt rum. Sällan känner jag mig så vit som när jag går på vernissage på Moderna Museet. Och då talar jag inte bara om konsten, som till största del är skapad av vita män och kvinnor från västvärlden. Man presenterade visserligen 86 konstnärer från 25 afrikanska länder i en utställning med namnet *Africa Remix* för några år sedan. Det var ju ändå »Mångkulturår«. Inget fel på konsten, bara förpackningen; att bunta samman en hel världsdel och kränga massaiarmband och kryddmixen African Heat i museishoppen. För övrigt verkar Moderna museet ännu inte ha upptäckt Asien.

Men allra minst är mångfalden på mingelgolvet – inte bara på Moderna. Det är bara att ta sig till någon av landets gallerivernissager och börja räkna.

När jag besöker Konstfack och Kungliga konsthögskolans vårutställningar får jag veta att framtidens svenska konstnärer heter Eriksson, Gustavsson, Lindström och Bäckström. Om inte unga utlandsfödda konstnärer har börjat förklä sig bakom svenska knektnamn ser det inte vidare hoppfullt ut. När jag väl finner några få undantag visar de sig i regel vara utbytesstudenter.

Första och andra generationens invandrare möter samma problematik som kvinnorna i kulturlivet. De förväntas gestalta sin erfarenhet som invandrare eller kvinnor – inte som människor. Filosofen Aleksander Motturi visade i sin lilla upplysande skrift »Etnotism – En essä om mångkultur, tystnad och begäret efter mening« (Glänta) hur det svenska kulturlivet lider av en etnicitetsbaserad identitetsfixering. Vissa kallar det kulturrasism, Motturi myntar istället begreppet »etnotism«. Svenska kulturarbetare födda i Sverige stämplas som invandrarförfattare, invandrar-musiker och invandrar-konstnärer.

Jag skulle dock inte säga att det är hos kulturskaparna problemet ligger. Där finns det faktiskt lysande undantag.

Det största problemet finns hos dem som administrerar det svenska konstlivet. Hos dem som bedömer eleverna, delar ut stipendierna, sätter utställningarna och köper konsten. Det här numrets lista över konstlivets mäktigaste visar med fruktansvärd tydlighet vilka som har monopol på konstens högsta positioner. Det är speciellt tragiskt att det tycks se lika illa ut i den statliga sektorn som den privata. Tjänstemännen på Kulturdepartementet är lika svenniga som samlarna. När en ny museichef för Moderna skulle utses verkade alla överrens om att det skulle bli en »svensk«. Till och med media i sina spekulationer.

Det svenska kulturlivets brist på mångfald grundar sig i både i »etnotism« och klass. Ett samhälle där utlandsfödda diskrimineras när de söker arbete som ingenjörer, läkare och ekonomer kommer att se få som vågar gå en konstnärlig utbildning.

Vissa satsningar har gjorts, bland annat på så kallade mångkulturkonsulenter. Även Kulturskolan har försökt locka elever med annan bakgrund. Och Mångkulturåret förstås. Samtidigt är satsningarna på »mångkultur« djupt problematiska, som Aleksander Motturi beskriver i sin skrift. Paradoxen är att samma satsningar på »mångkultur« som vill bryta segregation samtidigt fördjupar den, genom att skilja på människor. »DU är mångkulturkonstnär«.

Så vad ska man göra?

Rädslan för att göra fel har slutat i tystnad. De nya kulturpolitiska målen talar bara luddigt om att främja »interkulturellt utbyte«. Det är där vi står idag.

Jag väntar istället på samlingsutställningen *Scandinavian Remix*. Kanske kan man sälja Piffi allkrydda och torkat renkött i museishoppen?

ANDERS RYDELL

CHEFREDAKTÖR

SARA-VIDES TOFFLOR

FOTO: NILLE SVENSSON

KONSTNÄREN NUMMER TVÅ 2010

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS RYDELL

FORM OCH KONSTNÄRLIG LEDNING: NILLE SVENSSON

TEXTREDAKTÖR: ANNA ASPLUND

OMSLAG: ZANDRA AHL PORTRÄTTER AV SARA-VIDE ERICSON

REDAKTIONSRÅD: GUNILLA KIHLOGREN, KARIN WILLÉN, PERWIRTÉN,

MALIN ÅBERG AAS.

MEDARBETARE I DETTA NUMMER: BENEDICTE ANDERSSON,

MAGDALENA DZIURLIKOWSKA, ANNA HENRIKSSON, JOHAN

LUNDH, JAYSON MUSSON, JAN NORDWALL, ROBERT STASINSKI, ERIK

WÄHLSTROM, ALEXANDRA FALAGARA, STEFANIA MALMSTEN, JÖRGEN

NORDOVIST, DAN JONSSON, JESPER KOUTHOFD, MUSEUMSTUDIO,

MARIANNE PETTERSSON SOOLD, 1:2:3, JOHANNA LEWENGÅRD,

JOAKIM LINDENGREN, JOHAN WARDEN, JOHAN BJÖRKEGREN

PRENUMERATION HELÅR 250 KR

ANNONSER: LUDVIG LÖF, LUDVIG@ANNONSHUSET.SE 08-662 75 09

OCH HANS FLYGARE, HANS@ANNONSHUSET.SE 08-662 75 03

ADRESS: ÅRSTAÄNGSVÄGEN 5 B, 117 43 STOCKHOLM

TELEFON: 08-54 54 20 83

TELEFAX: 08-54 54 20 89

MEJL: RED@TIDNINGENKONSTNAREN.SE

TRYCK: TRYDELLS TRYCKERI AB

TS-KONTROLLERAD UPPLAGA 6 600 EX

TIDNINGEN KONSTNÄREN GES UT AV AB SVENSK KONSTNÄRSSERVICE.

KIF Sveriges Konsthantverkare & Industriformgivare

Konstnärernas Riksorganisation

The Swedish Artists' National Organization

Boy with Matches, 2008

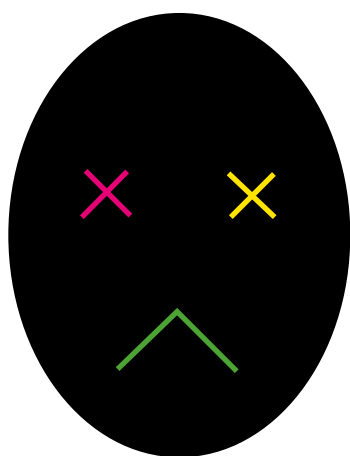
Fotografi: Annika von Hauswolff

Vi tar hand om försäkringen.

gefvert
FÖRSÄKRINGSMÄKLARE

Gefvert AB Danderydsgatan 14 114 26 Stockholm
Tel 08-440 54 42 Fax 08-678 29 20 sff@gefvert.se

AVDRAGSRÄTT FÖR KONST ÄR EN OMÖJLIG FRÅGA

KRO DRIVER FÖRSLAGET att företag ska få rätt till skatteavdrag för konstverk som köps för första gången. Avdraget ska göras genom avskrivning. Tanken är att en avdragsrätt bland annat ska öka näringslivets efterfrågan på konst och ge konstnärer fler jobb. Det låter bra, men är det verkligen det? Och är det realistiskt?

Avdragsrätten har legat på agendan åtminstone sedan 1995 års kulturutredning. Två finansministrar har uppvaktats, först Göran Persson och sedan Erik Åsbrink. Båda lämnade korta avslag. Tre s-märkta kulturministrar och nu senast en borgerlig har konfronterats utan resultat. 2005–2006 fanns förutsättningar för en riksdagsmajoritet då avdragsrätten fördes fram dels i en borgerlig flerpartimotion, dels i en motion från Miljöpartiet. Som framgick i förra Konstnären argumenterade Lena Adelsohn Liljeroth för avdragsrätt innan hon blev minister. Sedan har det varit tyst.

Man kan konstatera att det saknas politisk vilja för att driva igenom en skattereform för en så begränsad marknad som konsten. Kulturpolitiker kan sympatisera med förslaget, men är maktlösa mot Finansdepartementet. Där föredrar man raka rör i skattesystemet och skyr undantag. Att vårt svenska skattesystem ska harmoniera med EU gör inte saken lättare, för visst skulle väl verk av utländska konstnärer också skrivas av?

Men avdragsrätt håller inte heller som förslag. En förutsättning för att konstinköp ska kunna skrivas av som andra inventarier är att konsten betraktas som nödvändig för att företaget ska generera intäkter (som kan beskattas) samt att den både minskar i värde och behöver ersättas över tid. Självklart minskar mycket konst i värde, men en värdeminskning på den öppna marknaden är inte detsamma som att konstverkets nytta för företaget minskar. Och det är det sistnämnda som motiverar ett avdrag.

Förslaget om avdragsrätt endast vid förstagångsköp är avsett att förhindra spekulation med värdestegring. Men det håller inte heller, eftersom verkets värde i hög grad bestäms av konstnärens namn. Det går att spekulera i värdestegring för ett nytt konstverk utifrån hur konstnärens övriga produktion värderas.

I mina öron är värdeminskning ett konstigt försäljningsargument för en företagare som nog hellre ser att konstverket behåller sitt värde. För ett konstnärsfack kan argument om värdeminskning vara att skjuta sig i foten, för att inte tala om galleristerna.

Ofta hänvisas det till att designföremål är avdragsgilla. Men det är en sanning med modifikation. En företagare

kan skriva av kontorsmöblemang från Kinnarps efter som det sker en förlitning, men om hon försöker skriva av 200 000 kronor för en stol av Jonas Bohlin lär hon bli ifrågasatt vid en skatterevision.

Mot slutet av min tid på KRO och KIF konsulterade jag en före detta kammarrättsdomare (och konstfantast) med lång erfarenhet av att tolka och döma i skattemål. Dumt nog dokumenterades inte mötet, men KRO:s skattejurist var med. Hur jag än vände och vred på frågan föreföll tanken på en avdragsrätt för konst närmast absurd. Förslaget att beskatta en eventuell vinst om företagaren sålde verket vidare var en av flera saker som avfärdades med goda argument. För mig blev det en viktig tankeställare.

Och vad är det egentligen som säger att fler företag skulle köpa konst om de fick göra avdrag för kostnaden? Många företag köper konst idag och kommer att fortsätta att göra det oavsett möjlighet till avdrag, helt enkelt för att man inser värdet av en god arbetsmiljö eller för att det stärker varumärket. Konstinnehavet blir en del av företagets tillgångar. För de flesta företag är ett enstaka konstinköp inte någon stor kostnad, i synnerhet inte om det kan motiveras som en placering. Mig veterligen finns ingen marknadsundersökning som visar att skatteavdrag genom avskrivning skulle öka försäljningen av konst. Det finns andra skäl till att man väljer färdiginramade reproduktioner från Ikea framför originalkonst.

Efter minst 15 år av resultatlöst arbete är det dags att ompröva frågan om avdragsrätt för konstinköp. Anser man att vägen till ökad efterfrågan går via skattesystemet, är förslaget om avdragsrätt för konstnärens arbetskostnader en bättre idé eftersom det öppnar för andra konstnärliga prestationer än rena konstobjekt. Tyvärr lär det bli lika svårt att få igenom politiskt. Kulturpolitiker, oavsett politiskt läger, föredrar att gå vägen via bidragssystemen. Om KRO vill öka efterfrågan från näringslivet kan man arbeta för det via kulturpolitiken, genom ytterligare satsningar på konsthildningen och samarbeten med folkrörelser som Konstfrämjandet, Sveriges konstföreningar med flera, som har omfattande nätverk på arbetsplatser runtom i landet. Det är inget innovativt förslag alls, bara vanlig folkbildning. Vägen till ökad efterfrågan i näringslivet går då via ökat intresse hos de människor som arbetar där.

JAN NORDWALL

ÄR FD VERKSAMHETSCHEF PÅ KRO

OCH IDAG GENERALSEKRETERARE FÖR SVERIGES HEMBYGDSFÖRBUND.

KONSTNÄRER FRIAS FRÅN ÅTAL

TINGSRÄTTEN VALDE I MAJ ATT FRIA

KONSTNÄRERNA KARIN LIND OCH

SIMON HÄGGBLM.

STOCKHOLM I april inleddes domstolshandlingarna mot konstnärduon SIMKA vid Södertörns tingsrätt. Det var 2008 som konstnärerna Karin Lind och Simon

Häggbloom anmäldes av Länsstyrelsen för att ha borrarat över hundra hål i berget på Öja-Landsort i Stockholms skärgård, som är ett naturreservat.

2008 bjöds SIMKA in av organisationen Kulturbryggan för att uppföra ett tillfälligt konstverk på ön. Resultatet blev installationen »Blick« som bestod av 25 små gula hus. För att fästa husen borrade man centimetertjocka hål i klipporna, något som inte uppskattades av Länsstyrelsen. Karin Lind och Simon Häggbloom anmäldes för brott mot områdesskyddet och förseelse mot områdesskyddet. Med andra ord för att ha uppfört ett konstverk på strandskyddat område utan tillstånd. Karin Lind kommenterade åtalet i Sveriges Radio med att »Det fanns inte i min sinnevärld att det skulle bli en polisanmälan av det här. För vi gjorde ju bara en utställning under några sommarmånader.«

SIMKA nekade till brott, och hävdade att de trodde att Kulturbryggan hade anordnat tillstånd. Föreningen Kulturbryggan har sedan 1993 haft årliga konstutställningar på Öja-Landsort. Vid rättegången i maj

framkom det att man många gånger tidigare borrarat hål i berget för att fästa skulpturer, ovetandes om att detta skulle vara olagligt. Till exempel har Statens fastighetsverk som äger marken inte reagerat, och dessutom varit en av huvudsponsorerna bakom verksamheten.

När Södertörn lämnade sin dom i maj valde man att ogilla åtalet. Tingsrätten skriver att »Även om det kan antas att installationen i någon mån kan ha avhållit någon eller några ur den badande allmänheten att vistas vid de badklippor som ligger intill installationen kan dock hållas för visst att den lockat den konstintresserade allmänheten till platsen.«

Enligt Tingsrätten kunde inte Karin Lind och Simon Häggblooms agerande »bedömas som oaktsamt« eftersom de hade skäl att tro att Kulturbryggan och markägaren Statens fastighetsverk hade tillbörligt tillstånd.

Fallet bör kanske ses som en varning att man inte alltid ska lita fullt på sin arrangör.

ANDERS RYDELL

SVERIGES SCHYSSTASTE KONSTHALL

DEM ÄR KONSTNÄRENS BÄSTA VÄN?

DET KONSTNÄRSDRIVA PROJEKTET REKO

HAR LISTAT VILKA AV SVERIGES KONST-

HALLAR OCH MUSEUM SOM SKÖTER SIG,

OCH VILKA SOM INTE GÖR DET.

STOCKHOLM Vilka konsthallar och museum är bäst på att ge konstnärer skälig ersättning, och vilka är sämst? I juni presenterade det konstnärdrivna projektet REKO en rapport där man har samlat in information från institutioner och från 400 konstnärer, som ställde ut på 86 olika museer och konsthallar under 2009.

Följer man MU-avtalet, upprättas skriftliga avtal och får konstnärerna sina omkostnader betalda? Det är frågor som REKO har ställt. Resultatet i REKO-rapporten visar på stora brister hos konstinstitutionerna. Var fjärde konstnär saknar ett skriftligt avtal vid utställningar och var sjunde konstnär måste själv betala för delar av utställningens produktion. Knappt hälften får ersättning enligt mininivån enligt MU-avtalet och medverkandeersättning (timarvode för arbete med utställningens produktion) betalas i regel aldrig ut.

För att se vilka museer och konsthallar som når upp till kraven har man infört en REKO-märkning, något som endast sju institutioner får. Men trots bristerna vill konstnären Jan Rydén, som driver projektet tillsammans med konstnären Erik Krikortz och litteraturvetaren

Tanja von Dahler, lyfta fram de goda exemplen.

– Tanken var redan när vi drog igång projektet att lyfta fram de bra exemplen, och därmed skapa en positiv förändringsprocess. Vi tror det är effektivare att försöka uppmuntra till ett positivt beteende än att fokusera på det negativa, säger Jan Rydén.

Som ett led i detta delar man ut utmärkelsen *Sveriges mest REKO konstinstitution 2010*, som gick till Göteborgs konsthall.

Varför var det nödvändigt att ta fram den här statistiken?

– Därför att det inte funnits någon tidigare. Vi ville få en bred bild av hur det såg ut. Tidigare hade vi bara hört en massa rykten, men man behöver ju fakta för att skapa en grund att gå vidare ifrån. Sedan kan man ju undra lite över varför det är vi konstnärer som tvingas ta fram sådan här statistik, och inte någon myndighet som till exempel Konstnärnämnden.

Vilka effekter tror ni REKO-märkningen kommer att ge?

– Jag är övertygad om att det kommer att ske en förbättring. Rapporten visar ju tydligt hur det ser ut. Det är viktigt att skapa transparens och genomlysning. Det är ju även bra för konstnärer att se hur olika institutioner sköter sig. Jag tror dock det är en längre process att förändra hela systemet.

Hur menar du då?

– Det finns en obalans i systemet. Det finns en

budgeteffekt, där budgeten är baserad på förra årets budget. Det kan göra det svårt för många institutioner att skapa utrymme för att ge konstnärer bättre ersättning. Det krävs ett rejält skifte, också i sättet att tänka kring vad konsten är värd rent ekonomiskt. Det finns till exempel en mental acceptans för att lokalyra och fast personal är dyrt, medan konsten nästan ses som gratis. Konstnärerna måste få ta en större och fast del av budgeten. Konsten måste få kosta.

Tror du rapporten kommer att få politiska följor?

– Vi hoppas det. Jag skulle kunna tänka mig att institutionerna själva kan använda märkningen när de till exempel förhandlar med kommuner om mer pengar. Det skulle kunna vara ett förhandlingsargument att säga att vår konsthall måste vara REKO-märkt därför behöver vi mer pengar.

På vilket område brister flest institutioner?

– Helt klart när det gäller medverkandeersättning, nästan ingen betalar ut det. Det finns inte i mångas världsbild att man ska ersätta konstnärerna med timlön för att de är med och arrangerar och uppför själva utställningen. Sedan är det ju många institutioner som bara betalar ut en fast schablonsumma utan att ta hänsyn till hur stor utställningen är, hur länge den hänger eller hur många besökare den har.

Kommer ni fortsätta driva REKO-märkningen?

– Det är inte helt klart ännu, det beror på vilka resurser vi får. Det är ju ett konstnärdrivet projekt. För att kunna göra det till ett återkommande projekt behöver vi nog samarbeta med en större organisation.

ANDERS RYDELL

BÄST ENLIGT REKO:

1. GÖTEBORGS KONSTHALL
2. FÄRGFABRIKEN NORR
3. RIKSUTSTÄLLNINGAR
4. MODERNA MUSEET
5. NATIONALMUSEUM
6. KONSTHALL C
7. ÖRNSKÖLDVIKS MUSEUM OCH KONSTHALL

LÄS HELA RAPPORTEN PÅ PROJEKTRKO.ORG

MANLIGA KONSTNÄRER FÅR FLEST BARN

I KONSTNÄRSNÄMNDENS NYA INKOMSTUTREDNING HAMNAR FORM- OCH BILDKONSTNÄRERNA LÄGST PÅ LÖNETRAPPAN. STATISTIKEN VISAR ÄVEN ATT KVINNliga KONSTNÄRER OFTARE ÄR BARNLÖSA, MEDAN MANLIGA KONSTNÄRER SKAFFAR FLER BARN ÄN GENOMSNITTET.

STOCKHOLM Hur ser ett konstnärliv ut i siffror? Konstnärnsnämndens nya utredning *Konstnärernas inkomster ur ett jämställdhetsperspektiv* kartlägger konstnärers ekonomi, arbete och familjeliv. Det empiriska underlaget är drygt 20 000 konstnärer och utredare är Marita Flisbäck, lektor i sociologi med inriktning på genusfrågor. Av studien framgår att en grundskoleutbildad man har en medianinkomst på 238 179 kronor, det är 40 907 kronor mer än en högskoleutbildad kvinnlig konstnär har. Först på forskarutbildningsnivå närmar sig en kvinnlig konstnär den grundskoleutbildade mannens inkomst.

–Konstnärer utgör en låginkomstgrupp och verkar i ett konkurrensdrabbat yrkesfält. En konstnärlig utbildning är en riskabel investering och ger inte ekonomisk utdelning. Dessutom är det mycket få konstnärer som befinner sig på forskarnivå, säger Marita Flisbäck.

En annan uträkning i rapporten jämför kvinnliga och manliga konstnärers inkomst. En kvinnlig konstnärers medianinkomst är 194 720, för männen gäller 217 400. Detta gap är mindre än i samhället i stort, och Marita Flisbäck menar att mönstret följer andra låglöneyrken där skillnaden mellan könen inte heller är så stor. Störst inkomstskillnad mellan könen finns i yrken som kräver högskoleutbildning och som är könsbalanserade.

Att vara kvinna innebär i sig sämre ekonomiska villkor. Man kan därför tillspetsat hävda att det inte är en lika stor förlust för en kvinna att bli konstnär som för en man. Kvinnliga konstnärers inkomst är 91 procent av medianinkomsten för kvinnor, motsvarande siffra för män är 79 procent. Sämst är det på bild- och formområdet där en manlig konstnär har en inkomst på 55 procent av medianinkomsten för män.

–Bild- och formområdet är särskilt ekonomiskt utsatt. Det är också där flest kvinnor verkar, och kvinnodominerade yrken har generellt ett lägre inkomstläge. Bildkonstnärer driver också ofta egna företag

och personer med näringsverksamhet har i regel lägre inkomst än de som lönearbetar. Beloppen som hanteras i konstnärers företag är små och det kan diskuteras om egenföretagande verkligen är lösningen på konstnärernas fattigdomsproblem. Många bildkonstnärer har kompletteringsarbeten vid sidan om som oftast är okvalificerade låglöneyrken. Det ger också en förklaring till varför deras inkomster är så låga. Ordkonstnärer, som författare och dramatiker, kan oftare ha ett kompletteringsarbete i en anknytande sektor och få utdelning för sin utbildning. Trots att vi lever i en visuell kultur finns det en stor bildanalfabetism och det påverkar hur vi värderar bildkonstnärligt arbete, säger Marita Flisbäck.

SÄRSKILT ANMÄRKNINGSVÄRD i utredningen är uppgiften om barnafödande. Kvinnliga konstnärer är oftare barnlösa än kvinnor i allmänhet, medan situationen är omvänd för manliga konstnärer. Av kvinnliga konstnärer har 35 procent inga barn, mot 27 procent av kvinnorna i hela befolkningen. Bland manliga konstnärer är 32 procent barnlösa, mot 36 procent av alla män.

–De flesta konstnärer är högutbildade och könsskillnaderna stämmer väl överens med vad som gäller för denna grupp. Högutbildade kvinnor får färre barn och

är oftare barnlösa, medan högutbildade män i regel har fler barn än lågutbildade män. Högutbildade kvinnor skjuter upp barnafödandet och kvinnor har en kortare fertilitetsperiod än män. Både manliga och kvinnliga konstnärer har dålig ekonomi, men ett föräldraskap handlar också om en tidsinvestering. Asymmetriska partnerval gör att heterosexuella män har en partner som är yngre, lägre utbildad, mindre etablerad på arbetsmarknaden och har en lägre inkomst än de själva. Kvinnor i sådana relationer har svårare att förhandla fram en jämställd balans mellan yrkes- och familjeliv.

– En stor skillnad mellan konstnärer och befolkningen i övrigt är att kvinnliga konstnärer arbetar lika mycket som manliga konstnärer, medan kvinnor generellt förvärvsarbetar mindre än män, speciellt när de har barn. En konstnärlig yrkesidentitet kräver ett djupt engagemang. I det historiska perspektivet har kvinnliga konstnärer valt bort familj för konstnärskap. Just valsituationen mellan konstnärligt yrkesutövande och familjebildning är fortfarande mer aktuell för kvinnor än för män.

Färgfabriken

BUILD- ING BLOCKS

www.mediumism.com

www.fargfabriken.se

24.4-12.9 2010

THIS FALL A GREAT STORY BEGINS

MAGASIN 3 STOCKHOLM KONSTHALL

ÖPPET: TOR 11-19, FRE-SÖN 11-17 / INTRÄDE: 40/30 KR - FRI ENTRÉ UNDER 20 ÅR
TEL +46 8 545 680 40 / WWW.MAGASIN3.COM / BUSS 1 ELLER 76 TILL FRIHAMNEN

Sveriges spetsigaste konsthall har tagit sommarlov!

Vi öppnar igen med en utställning med den norska konstnären **Ida Ekblad 26 augusti**

Bonnierskonsthall

Torsg 19. Ons-fre 12-19, lör-sön 11-17
www.bonnierskonsthall.se

Tack till Clarion Hotel Sign

KULTUR SKA RÄDDA EUROPA

KULTUREN SKA LYFTA EUROPA UR
DEN EKONOMISKA KRISEN MENAR
EU-KOMMISSIONEN.

I APRIL GAV KOMMISSIONEN UT EN
DISKUSSIONSRAPPORT SOM SKA STAKA
UT EN RIKTNING FÖR UNIONENS
SATSNINGAR PÅ DE KULTURELLA OCH
KREATIVA NÄRINGARNA.

BRYSEL Även EU har sin kulturutredning. I april publicerade Europeiska kommissionen en grönbok för de kulturella och kreativa näringarna. Grönboken är ett diskussionsunderlag för EU:s framtida kulturpolitik, där man diskuterar de kulturella och kreativa näringarnas betydelse för Europa, och vilken lagstiftning

och vilka slags stöd som krävs för förbättra förutsättningarna. I rapporten sätter kommissionen stort hopp till kulturen, inte minst ur ekonomiskt perspektiv. De kreativa och kulturella näringarna »spelar en viktig roll då det gäller att lyfta upp Europa ur krisen«, sa kommissionären Andoulla Vassiliou som ansvarar för kulturområdet.

– Grönboken är en start på ett andra kliv för EU i frågan. Från att under några år ha diskuterat kan man se boken som en seriös fördjupning som är tänkt att peka ut en riktning. Satsningen är en del av Europas 2020-strategi, då EU har målet att bli ledande inom innovationer, säger kulturekonomen Tobias Nielsén som nyligen publicerade boken *Creative Business* tillsammans med Dominic Power, professor i kulturgeografi vid Uppsala universitet. I boken listar de bland annat Europas mest kreativa regioner och ger råd till kulturföretagare.

Varför kommer denna satsning nu?

– De här frågorna återknyter till det andra målet i den europeiska kulturagendan 2007, då kommissionen uppmanade EU att ta tillvara kultur som drivkraft för kreativitet och innovation inom ramen för Lissabonsstrategin. Men framför allt har det ju bubblat på regional nivå i Europa. Många kultursatsningar har varit EU-finansierade, regionala projekt. Det hade varit märkligt om de här frågorna till sist inte hade landat på kommissionens bord.

Varför bör EU satsa på de kreativa och kulturella näringarna? Det är ändå en ganska liten del av hela ekonomin, 2,6 % av bruttonationalprodukten.

– Det beror på hur man räknar. Det ekonomiska

bidraget är mycket större om man räknar in indirekta effekter. Föreställningar, konstutställningar och andra evenemang skapar ju turism som inte syns i de här siffrorna. Det ekonomiska värdet av industridesign ligger främst i hur andra produkter fungerar och säljer, inte i hur många som arbetar inom den sektorn. Sedan kan man också prata om kulturella värden och livskvalitet.

Vad är det främst man vill satsa på?

– Grönboken hängs upp ganska mycket på den digitala utvecklingen och kopplas mycket till utbildning och tekniska färdigheter.

I boken kartlägger ni kreativitet i Europa, vilka platser är starkast?

– Vad som blir synligt utifrån resultaten i vår rapport är att Europas kulturella och kreativa näringar dras till några av de största städerna. Så London, Paris, Milano och Amsterdam är de största noderna. Men även Stockholm hamnar högt, faktiskt näst högst om vi ser på specialisering i förhållande till andra branscher.

Vad skulle du vilja se att EU-satsningen kom fram till?

– Ärligt talat vet jag inte om så mycket behöver styras från EU. Det viktiga är att erkännandet finns och att de pekar ut några områden. Bland dessa tycker jag det är viktigt att låta kulturen knyta an till andra politikområden och att stärka tillgången till finansieringen. Det finns också några skattetekniska problem att ta tag i för att harmoniera lagstiftningen mellan länderna.

Både organisationer och enskilda personer kan lämna remissförslag på grönboken fram till 30 juli.

ANDERS RYDELL

DELTA I EN GESTALTNINGSTÄVLING KOPPLAD TILL EN AV SVERIGES STÖRSTA INFRASTRUKTURSATSNINGAR!

Stockholms stad som huvudman inbjuder i samarbete med Trafikverket till **prekvalificering för inbjuden projektävling**.

Tävlingens syfte är att skapa en landskapsutformning med höga gestaltningsmässiga och konstnärliga kvaliteter i anslutning till Trafikplats Hjulsta, där E18 möter den planerade E4 Förbifart Stockholm som passerar på bro.

Vem får delta? Tävligen riktar sig i första hand till personer med kompetens inom gestaltning, såsom landskapsarkitekter, arkitekter och konstnärer. Härtill kan ett samarbete med kunniga inom natur- och kulturmiljö vara lämpligt.

Förfrågningsunderlaget rekvireras i digitalt format via OPIC genom ett mail till request@opic.com, ange "Projektävling Stockholmsporten".

<p>DYNAMOSTIPENDIUM TILL MARGARETA ORREBLAD</p> <p>GÖTEBORG Sveriges bildkonstnärnsfond har tilldelat Margareta Orreblad årets Dynamostipendium. Orreblad får stipendiet för sitt arbete med Galleri Mors Mössa i Kungälv som »är en institution för förnyelse och experiment« enligt bildkonstnärnsfonden. I motiveringen står även att »galleriet har varit en fristad för det nydanande och experimentella och en känd plantskola för många konstnärer.«</p> <p>Margareta Orreblad har drivit Galleri Mors Mössa i drygt 40 år.</p> <p>Dynamostipendiet delas ut till bildkonstnärer eller personer som på olika sätt stödjer bildkonsten. Tidigare mottagare är bland andra Marc Bros, Andreas Ribbung och Dorothea Flodin. Summan har 2010 höjts från 100 000 till 150 000 kronor.</p>	<p>med kollektivt konstskapande, Open Art. Ett annat projekt som fick pengar är YAPP (Young Artist Production Program), ett program för att få fler unga från förorter att vidareutbilda sig inom det estetiska området. Även Galleri Kontrast i Stockholm fick stöd för ett fotografiskt projekt i gränslandet mellan konst och journalistik.</p> <p>Fonden för Innovativ Kultur delar ut resurser till nyskapande och experimentella projekt i Stockholms län. Fonden startade 2008 på uppdrag av Stockholms stad och samarbetar med Framtidens Kultur.</p>	<p>TAXICHAUFFÖR SÅLDE DAMIEN HIRST</p> <p>LONDON Taxichauffören Jon Horsley i London körde vid ett tillfälle den världsberömda konstnären Damien Hirst. Horsleys son blev så imponerad att han fick sin far att lova honom att om han körde Hirst igen skulle han be konstnären rita en teckning. Så blev det. Daminen Hirst skissade under taxituren ner en haj och en dödskalles och dedikerade dem till Horsleys son. I april såldes teckningen hos auktionshuset Dreweatts & Bloomsbury för 140 000 kronor. Enligt BBC ska pengarna gå till en kamera åt Horsleys son, som drömmer om att bli filmskapare.</p>	<p>berättar landets kulturminister Sandro Bondi att han vill skapa ett museum tillägnat Silvio Berlusconi. Museet ska heta Berlusconi och innehålla flera salar där man följer Berlusconis karriär från sextioalet och framåt. Enligt Bondi ska det även finnas vaxskulpturer av Silvios politiska vänner såsom Bettino Craxi, Vladimir Putin, George W Bush och Muammar al-Khadafi. Museets höjdpunkt ska vara en jättesal med en bassäng som symboliserar Medelhavet. I mitten av bassängen ska en 10 meter hög staty inspirerad av Auguste Rodins <i>Tänkaren</i> trona upp – men föreställande Silvio Berlusconi. En underhållande men inte alltför osannolik mardröm för alla oss som sett den svenska filmaren Erik Gandinis dokumentärfilm <i>Videocracy</i>.</p>
<p>MARIANNE LINDBERG DE GEER ÄR ÅRETS UGGLA</p> <p>STOCKHOLM Humanistiska föreningen vid Stockholms universitet har tilldelat sin hedersbetygelse UGGLA till konstnären Marianne Lindberg De Geer. Priset delas ut till personer som visat prov på »klassiska humanistiska dygder såsom bildning, fördomsfrihet, samhällsengagemang, tolerans och genomtänkt kritik.« Föreningen ger priset till Lindberg De Geer »för kraften att inte låta sig hållas fast av några slags bojor, såväl spekulativa som offentligt fastnidade, utan istället ifrågasätta det godtyckliga faktum som kulturen och dess utövare ofta tvingas anpassa sig till.«</p> <p>Priset ger ingen prissumma, utan är en hedersbetygelse. Bland tidigare pristagare återfinns Roy Andersson, Kristina Lugn, Suzanne Osten och Noam Chomsky.</p>	<p>PICASSO FÖR 106 MILJONER DOLLAR</p> <p>NEW YORK Ett säkert tecken på ekonomins återhämtning enligt vissa. I maj slog Pablo Picassos målning <i>Nu, Feuilles Vertes et Buste</i> (1932) nytt världsrekord hos auktionsfirman Christie's i New York. Tavlans såldes för 106 482 500 dollar till en anonym köpare via telefon, och såldes från konstsammlarna Frances och Sidney Brodys dödsbo. Paret köpte tavlan, som föreställde Picassos älskarinna Marie-Thérèse Walter, på femtiotalet. Det tidigare rekordet stod Alberto Giacomettis målning <i>Gående man</i> för, med drygt 2 miljoner dollar.</p>	<p>MILLESGÅRDEN STARTAR KONSTSKOLA</p> <p>STOCKHOLM Millesgården i Stockholm har under våren startat en konstskola för barn och ungdomar med autism och Aspergers syndrom. Skolan ska ge dessa barn möjlighet till kreativt skapande på gården. I ett pressmeddelande skriver Millesgårdens ledning att satsningen sker eftersom det är ont om »kvalitativa fritidsaktiviteter« för ungdomar med dessa problem. Det skapande arbetet kommer ske i skulpturparken och i museets bildateljé. Bakom satsningen står bland annat Stiftelsen Autism och Lions.</p>	<p>KONSTNÄREN-ILLUSTRATIONER BELÖNADE</p> <p>STOCKHOLM Illustratören Dennis Eriksson har belönats för sitt arbete med tidningen Konstnären. Han får Sven Rydénpriset år 2010 för sina illustrationer av Ernst Billgren i Konstnären 3/2009. Eriksson får priset på 25 000 kronor med motiveringen »för ett både enkelt och expressivt slagfärdigt uttrycksätt.«</p> <p>Sven Rydénfonden för tidningstecknare instiftades 1990. Avsikten är att stimulera intresset för tidningsteckningen som genre och konst, både hos utövarna och arbetsgivarna. Till tidigare pristagare hör bland andra Stina Wirsén, Ulf Sveningsson, Molly Bartling och Magnus Bard.</p>
<p>PRÖJSA MED EN PERFORMANCE</p> <p>STUTTGART Saknar du tiden då man kunde betala notan med konst? Åk till Stuttgart. Där har den sydkoreanske konstnären Byung Chul Kim nämligen öppnat ett hotell som tar betalt i performance. The Performance Hotel har spa, gym och en biograf. Byung Chul Kim är redan känd för stadsborna efter en uppmärksam performance förra året då han levde i skyltfönstret till en djurbutik i en vecka, och sålde sig själv som husdjur för 1200 euro. The Performance Hotel har öppnat till och med i sommar, sedan rivs byggnaden. Läs mer på performancehotel.wordpress.com</p>	<p>KUNGLIG SMAK I DANMARK</p> <p>KÖPENHAMN Något är definitivt inte ruttet i den danska konstsmaken. Sedan februari har danskarna kunnat titta in i den blivande kungabostaden Amalienborg för att få ta del av kunglig smak på 2000-talet. Det är den danska kronprinsen Frederik och hans gemål Mary som låtit några av Danmarks bästa konstnärer smycka 1700-talsslottets väggar och tak. En av dem är Olafur Eliasson, som skapat en belysningsanläggning åt paret. Den hyllade dansken tycks för övrigt vara kronprinsparets favoritkonstnär då han tidigare erhållit paret kulturpris. Bland de utvalda finns även Tal R, Katrine Ærtebjerg och Eske Kath. Totalt har renoveringen av kungabostaden gått på 221 danska miljoner. Det danska initiativet väcker funderingar om det blivande svenska kungaparets konstsmak. Ann-Sofi Sidén på Haga?</p>	<p>FOLKPARTIST ATTACKERAR KONSTHALL</p> <p>LUND Är Lunds konsthall för svår för stadens befolkning? Det mistänker den folkpartistiska kommunpolitikerna Holger Radner, som är ordförande i kultur- och fritidsnämnden i Lund. I april lät han initiera en utredning där ett företag ska göra en marknadsundersökning för att ta reda på vad Lundaborna tycker om konsthallens verksamhet.</p> <p>Lunds Konsthall har haft som mål att visa samtidskonst med en hög internationell profil, någon som inte har uppskattats av alla.</p> <p>»Folk förstår inte budskapet med utbudet, de tycker inte att det ger något att gå dit. Och det är både personer med konstnärlig bakgrund och vanliga medborgare«, sade Holger Radner till Sydsvenskan.</p> <p>Anledningen till utredningen sägs även vara vikande besöksiffror. Men kritiker menar dock att det är oroande att kommunpolitiker går in och styr över samtidskonsten.</p> <p>Undersökningen, som kostar 200 000 kronor, ska vara klar efter sommaren och vara vägledande för om målen för Lunds konsthall ska ändras.</p>	<p>118 MILJONER TILL KONSTEN</p> <p>STOCKHOLM I maj blev det klart att 118 miljoner kronor satsas på konst i samband med bygget av nya Karolinska sjukhuset i Solna. Det är den största svenska satsningen på offentlig konst i modern tid, och betyder att man följer enprocentsregeln; en procent av den totala byggnadskostnaden går till konstköp och konstnärlig gestaltning. Pengarna kommer att administreras av landstingets konstenhet och NKS-förvaltningen (Nya Karolinska Solna). Det är ännu inte klart hur arbetet ska gå till men »det är nödvändigt att konsten är med från början i planeringen av byggprojektet« sa Inga-Lill Bäckström, projektledare på landstingets kulturförvaltnings konstenhet, till Svenska Dagbladet i maj. Satsningen kommer att följas upp mer omfattande i KONSTNÄREN 3/2010.</p>
<p>NYSKAPANDE KULTUR FÅR NÄSTAN EN MILJON</p> <p>STOCKHOLM Fonden Innovativ Kultur delade i maj ut 957 000 kronor till sju projekt. Flera av dem var konstrelaterade. Bland annat W.I.S.P (Women In Swedish Performing arts), som fick stöd för att utveckla sitt arbete</p>	<p>GOTLAND FÅR EN NY KONSTHALL</p> <p>GOTLAND I sommar öppnar en ny konsthall på Gotlands sydspets. Bakom Livias hus står paret Marita och Jon Jonsson som sedan tidigare driver caféet och visnings-trädgården Körsbärgsgården i Storsudret. Trädgården kompletteras nu med den 270 kvadratmeter stora konsthallen. Man öppnar även ett artists-in-residence med plats för utställande konstnärer, och planerar även att öppna en skulpturpark intill konsthallen. Öppningsutställningen i maj kommer att visa konstnärer med en relation till ön, såsom Karin Mamma Andersson, Jockum Nordström, Dan Wolgers, Lars-Olof Loeld, Sivert Lindblom och Harald Lyth.</p>	<p>KULTURMINISTERN VILL BYGGA ETT BERLUSCONIMUSEUM</p> <p>ROM I senaste numret av den italienska konsttidsskriften <i>Il Giornale dell'Arte</i> har redaktionen fantiserat ihop en skröna som dock inte ter sig alltför otrolig i Italien. I en påhittad intervju</p>	<p>LOUISE BOURGEOIS ÄR DÖD</p> <p>NEW YORK Den 31 maj avled skulptören Louise Bourgeois på Manhattan i New York. Orsaken var en hjärtattack. Louise Bourgeois blev 98 år gammal.</p> <p>Louise Bourgeois föddes i Paris 1911 men fick sitt stora genombrott först 1982 med en separatutställning på MoMa i New York.</p> <p>Hennes senaste verk ställdes så sent som i september ut på Galleri Andersson/Sandström i Stockholm.</p>

TIOTALET'S KULTURPOLITIK

VAR FINNS KULTURPOLITIKEN? KONSTNÄREN SYNAD E NIO SVENSKA PARTIERS KULTURPOLITISKA PROGRAM INFÖR HÖSTENS VAL. VILKEN KULTUR VILL PARTI ERNA HA OCH HUR SER DE PÅ KONSTNÄRENS ROLL I SAMHÄLLET?

ALLA VILL VÄL! De svenska partiernas kulturpolitiska program är vacker läsning full av lovord till kulturen, dess kraft och betydelse för den mänskliga civilisationen. Konsten har enligt Centerpartiet kraften att förbättra folkhälsan, enligt Miljöpartiet styrkan att skapa miljövänliga näringar och enligt Kristdemokraterna möjligheten att bevisa att människan är höjd över andra varelser. Det är tydligt i programmen att kulturen får allt större betydelse för andra politikområden som näringsliv, miljö och sociala och regionala satsningar.

Det råder även stor koncensus bland de nio partier (Sverigedemokraterna tillfrågades men valde att inte medverka) vi har gått igenom om att kulturen ska vara fri, men på olika sätt. Från vänster ska kulturen ha frihet från kommersiella intressen och från höger från statlig inblandning. De flesta partier säger sig även vilja förbättra kulturskaparnas villkor. Frågan är dock hur mycket politisk vilja det egentligen ligger bakom programmens vackra ord.

– Det är ju lätt att uttala sig om det aldrig kommer att bli verklighet. Jag kan också drömma utan att förankra mina tankar i någon sorts ekonomisk verklighet. Kulturpolitikerna har en alltför undanskymd roll, eller för liten makt, för att kunna förverkliga sina personliga visioner, säger Tobias Nielsén, kulturekonom och forskare.

Menar du att de kulturpolitiska programmen är oseriösa?

– Alla är seriösa. Alla vill väl. Hur seriöst det blir i praktiken beror på hur väl förankrade idéerna är i partiledningen. Där har ju faktiskt Piratpartiet en fördel. De är ju till stor del ett kulturparti och har konkreta förslag, där de betonar allas skapande. Hur ensidiga idéerna är upp till var och en att bedöma.

KRO:s ordförande Karin Willén menar att det överlag saknas visioner.

– Alla partier säger att kultur är viktigt. Det är ofta, med rätta, stora ord om konsten och kulturens betydelse för yttrandefrihet och demokrati. Men när det kommer till reformer tar visionerna slut och satsningarna blir små. Särskilt tydligt är detta på bild- och formområdet som borde vara prioriterat då det varit omotiverat svagt finansierat under många år.

När det kommer till avsaknad av handlingskraft inom kulturpolitiken är hon inne på samma spår som Tobias Nielsén.

– Det verkar som om man inte kan koppla teori till handling på kulturpolitikens område. Det beror förmodligen på att de verkliga besluten tas någon annanstans, på andra politikområden. Så vad kulturen får är fina ord och inga pengar.

ANDERS RYDELL

PARTITEXTER: ANNA HENRIKSSON

MODERATERNA har de senaste åren presenterat tre kulturpolitiska dokument. Det är ett kulturpolitiskt manifest *För ett skapande Sverige*, debattskriften *Kulturen 3.0* från riksdagens moderata kulturkommitté och faktabladet *Moderaterna om kultur*.

I faktabladet som är en kort summering av Moderaternas kulturpolitik skriver partiet att de vill ha ett nyskapande och fritt kulturliv. De vill ge kulturskaparna bättre arbetsvillkor och underlätta möjligheterna till kultursponsring.

Yttrandefrihet, mångfald och kvalitet är partiets politiska prioriteringar enligt deras kulturpolitiska manifest: Politikens uppgift är att stödja institutioner och utövare, men den ska inte styra innehållet.

Lena Adelsohn Liljeroth är kulturminister och kulturpolitisk talesperson:

Hur ser ni på konstnärens roll i samhället?

–Kulturella värden och konst ska präglade samhällsutvecklingen, det framgår tydligt i de nya kulturpolitiska mål som beslutades av riksdagen i december 2009.

Kulturpolitiken ska erbjuda kulturen och konsten bästa möjliga förutsättningar att utvecklas på egna villkor. Konsten och konstnären har ofta den både tack-samma och obehväma rollen att visa oss det vi ännu inte upptäckt.

Hur ska ni förbättra bild- och formkonstnärens arbetsvillkor?

–Vi kommer under nästa mandatperiod att fortsätta arbeta med de tre prioriteringar som varit vägledande de senaste fyra åren – barns och ungas rätt till kultur, bevara och utveckla kulturarvet för framtiden samt förbättrade villkor för den nyskapande kulturen.

DE FLESTA KONSTNÄRER ÄR REDAN FÖRETAGARE

Det är ju bra att Moderaterna vill ge kulturskaparna bättre villkor, men vi saknar konkreta exempel på hur de tänker gå tillväga. Under den mandatperiod har man mest lyckats montera ner väl fungerande stödordningar som inkomstgarantin och Konst åt alla. Inte heller avdragsrätten för förstagångsinköp har man drivit igenom, trots att detta var ett vallöfte.

Det nya medverkans- och utställningsavtalet (MU-avtalet) har varit ett steg framåt under mandatperioden. Men det kräver mer pengar till konsthal-larna för att fungera bra, och det har uteblivit. Intressant är att Moderaterna också tror att ökat före-tagande ska ge bättre villkor. De allra flesta konst-närer är ju redan företagare, och de har inte fått det bättre. Moderaterna borde införa en kultur moms på 6 procent som kompensation för att man bröt vallöftet om avdragsrätt.

- KRO/KIF

PIRATPARTIET skriver i sitt principprogram version 3.3 från 2009 att kulturen ska släppas fri, vilket är en av partiets tre grundläggande värderingar. De två andra principerna handlar om att den personliga integriteten ska skyddas och att patent och privata monopol är skadliga för samhället.

Den ekonomiska och tekniska utvecklingen har satt upphovsrätten ur balans till förmån för ett fåtal stora marknadsaktörer, menar Piratpartiet. I principprogrammet står bland annat att »idéer, kunskap och information är av naturen icke-exklusiva, deras gemensamma värde ligger i att de kan delas och spridas«. Icke-kommersiell spridning av publicerad kultur får enligt partiet inte begränsas eller bestraffas, med undantag för privat information.

Upphovsrättens kommersiella del vill partiet ha kvar, men den behöver reformeras menar man. Piratpartiet vill till exempel reducera skyddstiden från 70 år till fem år.

Christian Engström är vice ordförande och EU-parlamentariker:

Hur ser ni på konstnärens roll i samhället?

– Kultur är en viktig del av samhället och nu kan fler vara delaktiga på grund av att teknikutvecklingen har gett upphov till en deltagarkultur. Mångfalden har ökat och fler konstnärer har fått möjligheten att nå en större publik med sin konst.

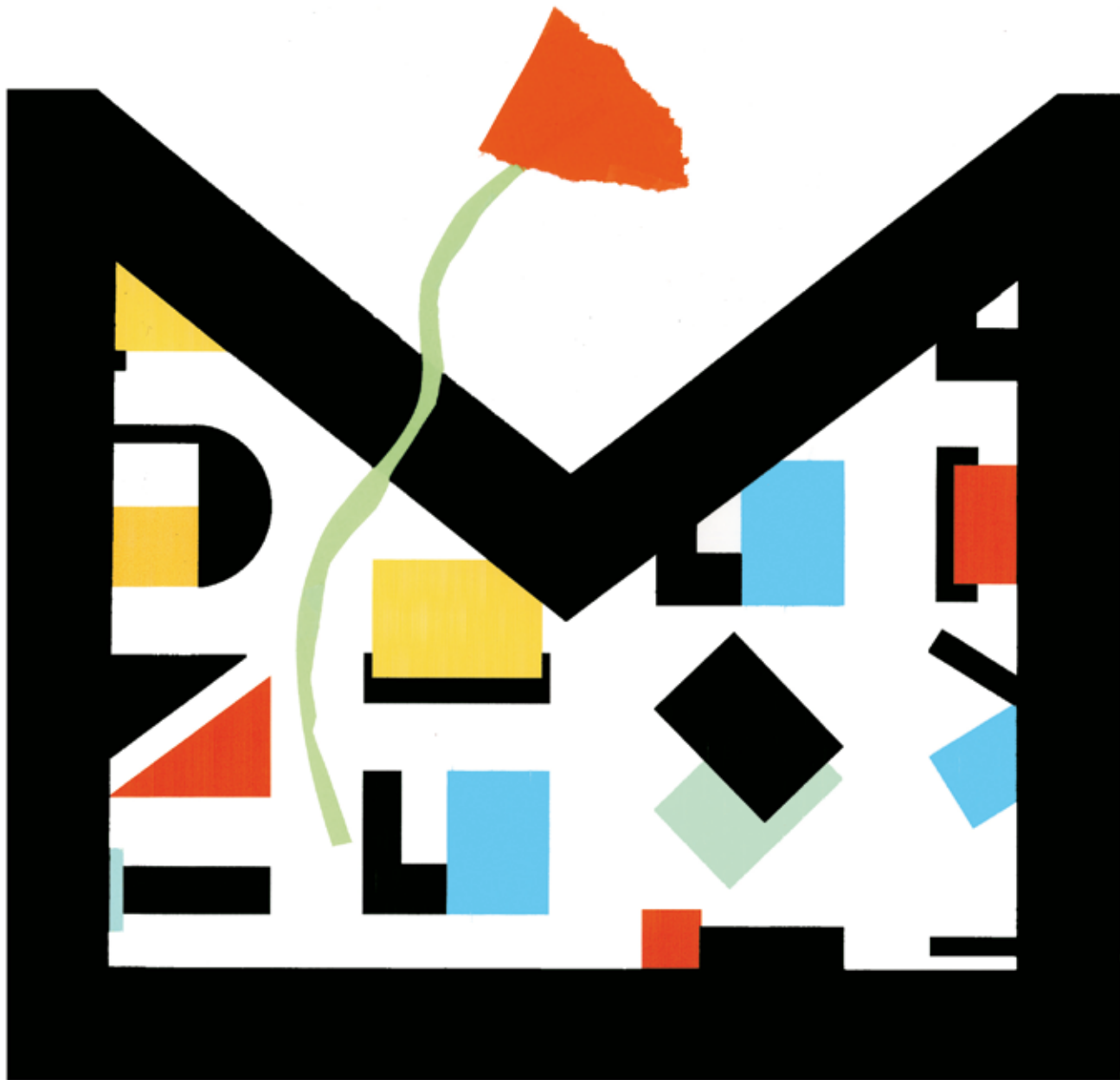
Hur ska ni förbättra bild- och formkonstnärens arbetsvillkor?

– Vi vill framförallt reformera upphovsrätten för att underlätta konstnärens arbete. Så att konstnären kan fokusera på sitt eget arbete och slipper ligga i en längre process för att få del av material som bilder ur tidigare dokumentärer och musik. Lagstiftningen ligger i vägen för skapandet, och det är ett onödigt hinder som vi vill städa bort.

FRI SPRIDNING ÄR REDAN MÖJLIG

Det är sant att upphovsrätten behöver ses över på grund av såväl den konstnärliga som tekniska utvecklingen, men inte helt och hållet i den riktning som Piratpartiet förespråkar. Vi anser att upphovsmannens rätt att bestämma över hur hans eller hennes verk ska användas och hur mycket han eller hon ska få betalt för det, är en grundförutsättning för de professionella konstnärerna. I upphovsrätten finns redan alla möjligheter att släppa sitt verk fritt för spridning och användning av andra.

– KRO/KIF

MILJÖPARTIET DE GRÖNA presenterade partiets kulturpolitiska program *Kulturpolitik för en grön omställning* i april 2010. I det skriver man bland annat att de »kreativa näringarna är en industri av stor vikt för svensk ekonomi« och dessutom »mycket miljövänlig«. De kreativa näringarna är ett nyckelord i programmet. Man lyfter även, till skillnad från många andra partier, fram amatörculturens betydelse.

Partiets vision är att kulturen ska vara fri från kommersiella påtryckningar, samtidigt säger man sig däremot vara i »grunden positiva till sponsring« och vill underlätta regelverket för detta.

Kulturutövarna har en egen rubrik i det kulturpolitiska programmet, och partiet vill förbättra arbetsvillkoren för konstnärer, så att de professionella kulturutövarna kan uppnå sin rätta potential.

När det kommer till kvalitet anser partiet att den upprätthålls genom skicklighet, kunskap och erfarenhet hos utövarna. Man poängterar att »kvalitet och marknadsanpassning får inte bli synonymer.«

Esabelle Dingizian är ledamot i kulturutskottet och kulturpolitisk talesperson:

Hur ser ni på konstnärens roll i samhället?

– Vi ser att konstnären har en oerhört viktig roll. Det är de professionella kulturutövarna som utvecklar de kulturella uttrycken, bevarar viktiga delar av kulturarvet och är bärare av kunskaper som är centrala både för kvaliteten hos kulturen och för samhället i stort.

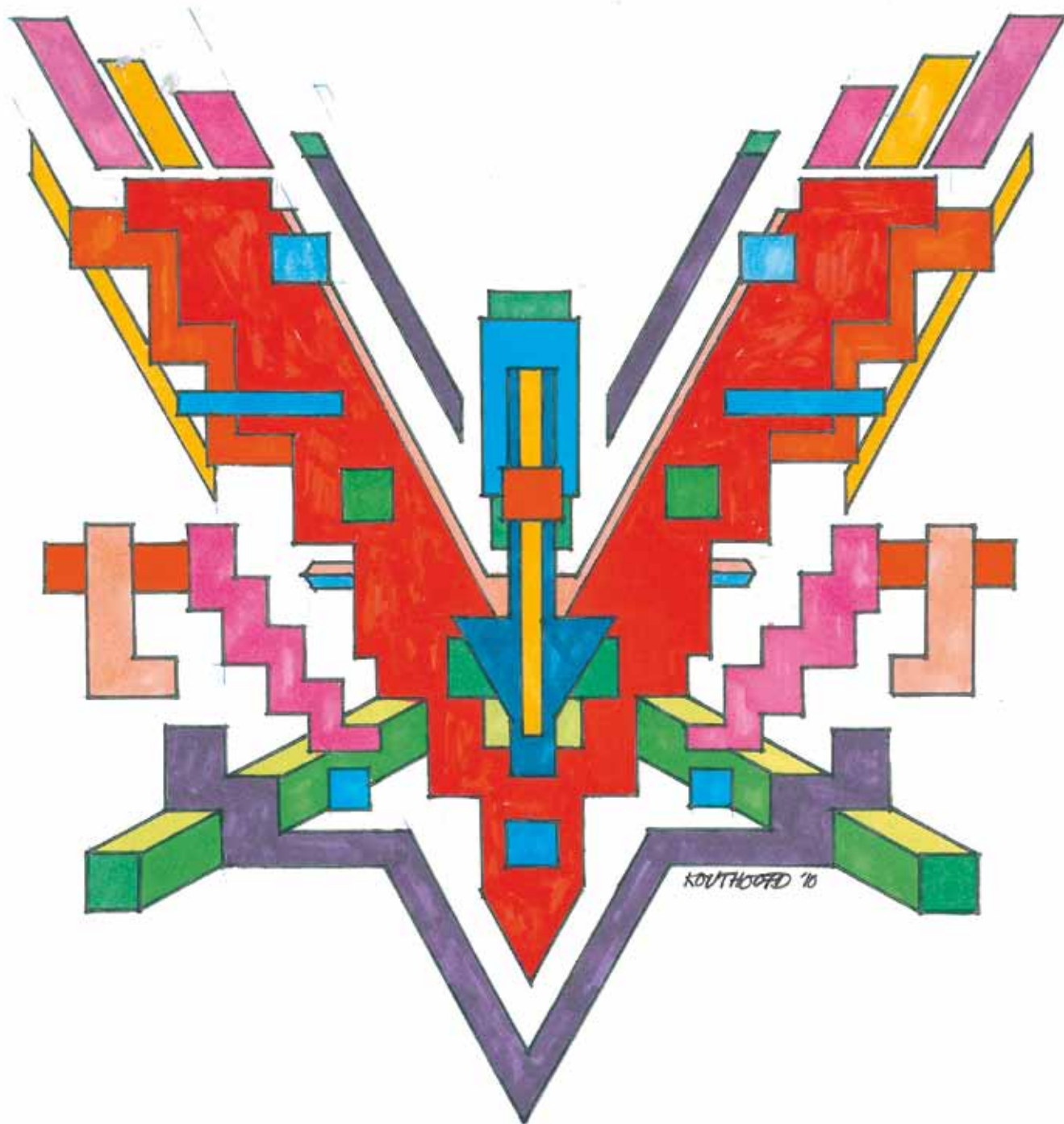
Hur ska ni förbättra bild- och formkonstnärens arbetsvillkor?

– Vi tror att vi måste göra flera förändringar för att främja konstnärers villkor. En lösning är en utbyggnad av allianserna, till att omfatta fler konstnärsgrepp. En annan idé är egenanställningslösningar. Egenanställning är en smidig lösning för den som vill marknadsföra sin kompetens utan att starta eget företag.

DÅLIG LÖSNING FÖR BILDKONSTNÄRER

Det är positivt att Miljöpartiet ser behovet av bättre infrastruktur. Men egenanställning och allianser är tveksamma modeller för bild- och formkonstnärer som driver sin verksamhet i företagsform. Vad konstnärerna behöver är mer pengar till bild- och formområdet och resurscentra som stödjer konstnären både som företagare och konstnär. Vi föreslår att Miljöpartiet satsar mer på konstnärlig forskning som en del i omställningen till ett mer hållbart samhälle.

- KRO / KIF

VÄNSTERPARTIET antog 2009 det kulturpolitiska programmet *Kulturkompassen* där man bland annat betonar att det blir »ingen konst utan konstnärer«. Partiet vill att samhället ska ta ansvar för konstnärerna och deras specifika situation. En konstnär är »försörjningslös – inte arbetslös«.

Bildkonstnärerna tas upp under en egen rubrik, och partiet tar ställning mot att bildkonsten »reduceras till en handelsvara« precis som vilken annan vara på marknaden. Levnadsvillkoren för bild- och formkonstnären anses avgörande för den mångfald och kvalitet som erbjuds inom konsten.

I avslutningstalet på partiets kongress i maj sa partiledare Lars Ohly att tillgången till kultur måste öka. Liksom möjligheterna för barn, ungdomar och vuxna att själva skapa kultur. Vänsterpartiet vill öka satsningarna på Kulturskolan och den kommunala musikskolan.

Siv Holma är ordförande i kulturutskottet och kulturpolitisk talesperson:

Hur ser ni på konstnärens roll i samhället?

– Samhället måste ta ansvar för de utövande konstnärerna. Idag, dessvärre, finns en gängse uppfattning om att konstnärer å ena sidan förväntas utföra sitt arbete mot en obefintlig ersättning och att konstnärerna å andra sidan ska vara entreprenörer. Konsekvensen blir att konstnären hamnar utanför försäkringssystem, som a-kassa och pension. Detta har blivit än tydligare under den borgerliga regeringen och är naturligtvis oacceptabelt.

Hur ska ni förbättra bild- och formkonstnärens arbetsvillkor?

– Ett sätt skulle vara att skapa en så kallad allians, även kallad den tredje anställningsformen, enligt den modell som redan finns för teater, musik och dans. Bild- och formkonstnärer borde i högre utsträckning anlitas av samhällets olika institutioner. Bland annat genom att en procentregel för satsning på konst vid byggen görs bindande i plan- och bygglagen, för såväl kommersiella som offentliga byggherrar.

ETT KONSTRUKTIVT FÖRSLAG

Bra att Vänsterpartiet vill lägga in procentregeln i plan- och bygglagen. Ett första konstruktivt förslag. Men vi tycker också att partiet bör arbeta för flera anställningar för bild och formkonstnärer, till exempel inom samhällsplaneringen.

- KRO / KIF

CENTERPARTIET

CENTERPARTIET antog sina kulturpolitiska mål vid partistämman 2009, protokollet *Kultur för tillväxt – kultur, media och idrott*. Bland annat så prioriteras tillgång, att alla människor ska få tillfälle att utöva och konsumera kultur av hög kvalitet.

Fyra huvudområden beskrivs i protokollet: »Kulturavet«, »Kultur och utbildning«, »Kultur och hälsa« och »Kultur och entreprenörskap«. Centerpartiet vill bland annat göra »statliga museer tillgängliga och historien levande«. De anser också att satsningen Skapande skola på sikt bör omfatta hela grundskolan och förskolan.

Man menar även att kulturen bidrar till att vi kan se saker ur olika perspektiv och leder till god folkhälsa. För att skapa ett rikt kulturliv spelar de ideella insatserna, folkbildning samt regionala och statliga institutioner en stor roll. Kulturnäringsen är dessutom en värdefull tillväxtmotor, skriver Centern. Och eftersom kulturskapare ofta är egna företagare måste de ges förutsättningar att verka på en fungerande marknad.

Anders Åkesson är kulturpolitisk talesperson:

Hur ser ni på konstnärens roll i samhället?

– Vi ser konstnären som den som vrider och vänder på det vi uppfattar i eller omkring oss. Som ibland sätter strålkastaren på något vi inte tidigare noterat, och som då får oss att reflektera i nya banor. Som också kan ställa de mest besvärliga frågorna om vårt förflutna, vår samtid och framtid. Som skapar verk som kan röra vårt känsloliv i alla riktningar, såsom oro eller förtröstan. Det är en mycket betydelsefull roll med andra ord.

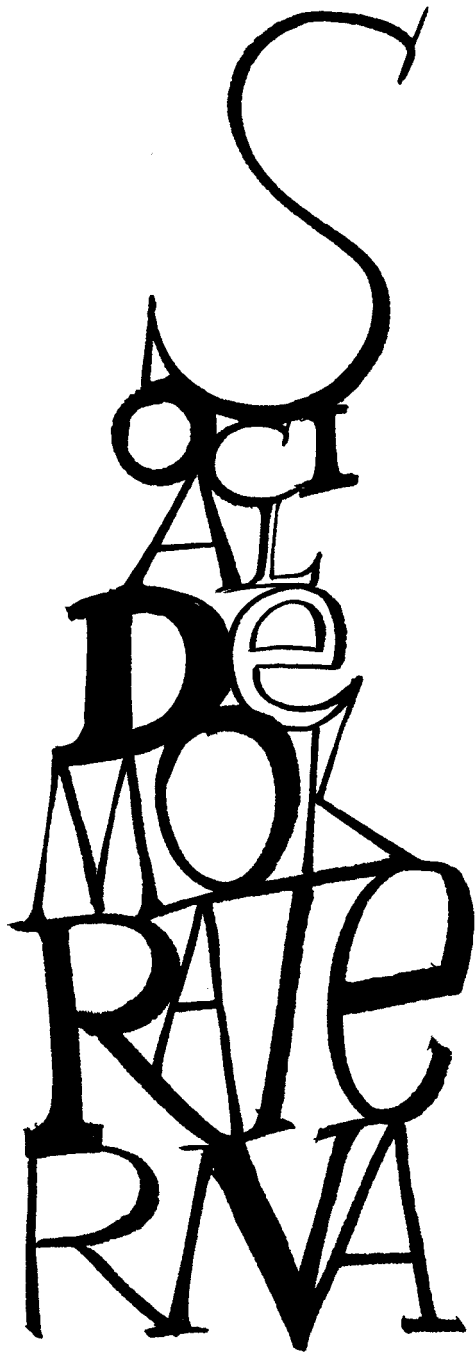
Hur ska ni förbättra bild- och formkonstnärens arbetsvillkor?

– Centerpartiet arbetar för att avdragsrätt för första-handsinköp av konst ska införas. Det är en väg att direkt skapa bättre villkor. Något som verkar mer på sikt, är att vi vill att utbildning i entreprenörskap ska bli en del av de konstnärliga utbildningarna inom högskola och folkhögskola. Sedan behöver konstnärer ses mer som en resurs på många håll i det offentliga livet.

FLER FRÅGOR, TACK!

Det är glädjande att Centerpartiet driver en av våra prioriterade frågor, avdragsrätt vid förstagångsinköp av konst. Synd bara att det egentligen är Anders Borg som styr över kulturen så att den här typen av förslag, trots att flera partiers kulturpolitiska talespersoner ställer sig bakom, inte blir verklighet. Kanske Centerpartiet måste hitta fler frågor att driva. Vi skulle gärna se att Centern tar fram en modell för en ny företagsform för kulturskapare.

- KRO / KIF

SOCIALDEMOKRATERNAS satsning på kulturen presenterades våren 2009 i rapporten *Investera i skapande för framtiden*.

Rapporten inleds med ett löfte om att göra kulturen till en valfråga. Socialdemokraterna menar att ambitionerna behöver höjas ordentligt när det kommer till kulturpolitikens område. Klassamhället ska motverkas. Delaktigheten och tillgängligheten ska öka.

Inom de politiska riktlinjerna återfinns kulturpolitiken under rubriken *Kultur i brytningstid*. Den närmaste mandatperioden vill partiet »lyfta kulturpolitiken och investera i kreativitet för utveckling«. Bland annat anser de att kulturens professionella ska ha möjlighet att leva på sina löner, vilket även skulle bevara en hög kvalitetsnivå.

I ett anförande under jobbkongressen i november 2009 sa partiets kulturpolitiska talesperson Leif Pagrotsky att de vill avsätta 25 miljoner kronor per år för att stimulera mer kultur på äldreboenden och i servicehus.

Leif Pagrotsky är gruppförande i kulturutskottet och kulturpolitisk talesperson:

Hur ser ni på konstnärens roll i samhället?

– Konstnärens roll i kulturen är självklart central. Utan konstnärer i vid mening, ingen konst eller kultur. Konstnärens roll i samhället bör stärkas anser vi, och det är viktigt att konstnärliga aspekter läggs på flera områden i samhället än idag.

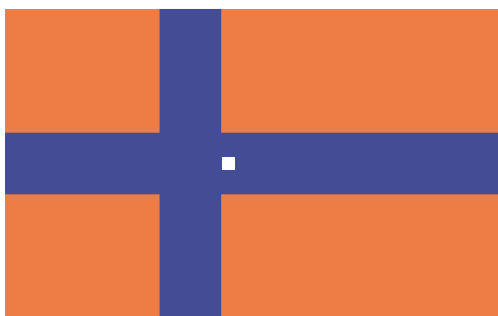
Hur ska ni förbättra bild- och formkonstnärens arbetsvillkor?

– Vi arbetar just nu gemensamt med Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna i en rödgrön kulturarbetsgrupp som i god tid före valet ska presentera ett antal kulturpolitiska förslag.

MER SOCIALPOLITIK ÄN KULTURPOLITIK!

Toppen att Socialdemokraterna vill bredda konstnärernas arbetsmarknad. Men väl funna ord om att stärka konsten och öka konstnärernas möjligheter att leva på sitt arbete, kokas ner till ett inte särskilt visionärt förslag om mer konst på äldreboenden och servicehus till summan av enbart 25 miljoner. Nålpengar, och mer socialpolitik än kulturpolitik! Det är stora satsningar och strukturella förändringar på bild- och formområdet som behövs. Socialdemokraterna skulle kunna fylla sina ord med handling och skjuta till medel från kulturbudgeten genom att satsa på att etablera regionala resurscentra för konsten och konstnärerna. Dessa skulle bredda konstens verkingsgrad och konstnärernas roll, helt i enlighet med Socialdemokraternas kulturprogram.

– KRO / KIF

FOLKPARTIET

FOLKPARTIET

FOLKPARTIETS kulturpolitik behandlas i partiets kulturpolitiska program från 2007 och i delrapporten *Kvalitet – kulturens kompassnål*, från 2010. I delrapportens förord kritiserar partiet Kulturutredningens stryking av »kvalitet« i förslagen till de nya kulturpolitiska målen. Något som lyftes tillbaka i kulturproppen, *Tid för kultur*, och antogs i riksdagen i december 2009. Folkpartiet säger att de vill ha en kulturpolitik som tydligt strävar efter kvalitet, eftersom kulturen är en »kompass till omvärlden«.

Kvalitet definieras av Folkpartiet som »en hög grad av färdighet som kan igenkännas i ljuset av utbildning och tillräckligt lång erfarenhet«. Men politiken ska inte bedöma vad som är kvalitet, utan bör hålla sig på armlängds avstånd.

Folkpartiet vill helst se ett bidragssystem som belönar kvalitet. De vill bland annat ge ökat stöd till nya Kulturbryggan som ersätter Framtidens kultur från och med 2011.

Christer Nylander är vice ordförande i kultur-

utskottet och kulturpolitisk talesperson:

Hur ser ni på konstnärens roll i samhället?

– Vi tror att Sverige framöver behöver mer av bildning och kreativitet, inte minst för att möta globaliseringens krav. Det betyder att kulturen och konstnärerna blir allt viktigare för samhället. Det är viktigt att konstnärer har stor frihet, slipper politiska pekpinor och har bra villkor.

Hur ska ni förbättra bild- och formkonstnärens arbetsvillkor?

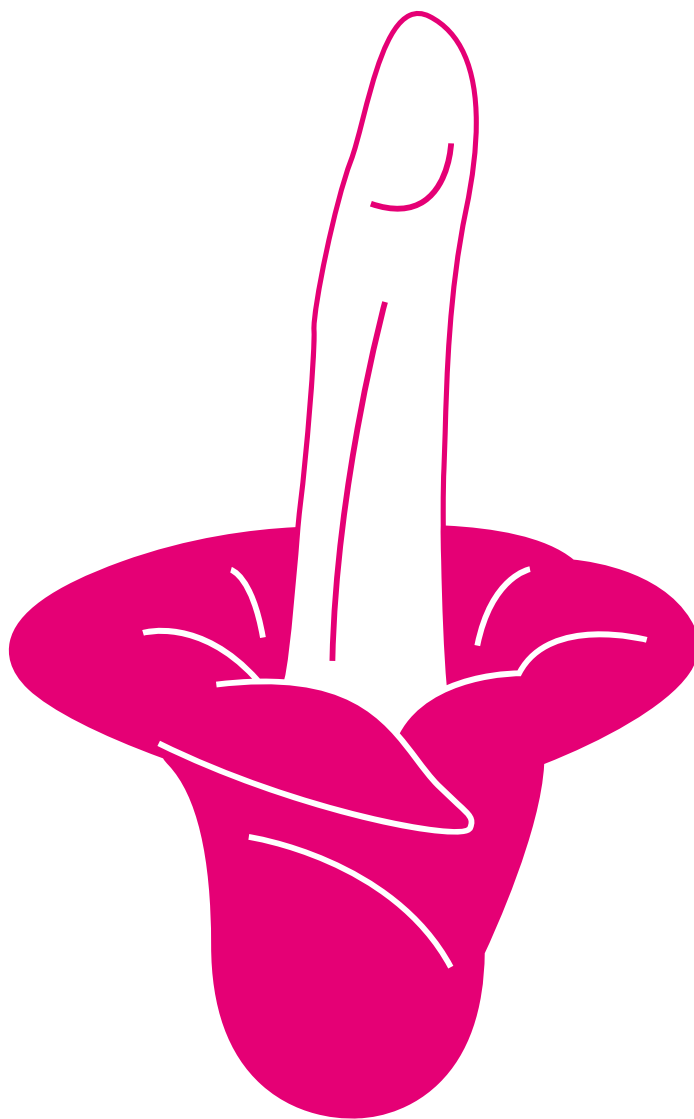
– Det behövs bland annat en fungerande upphovsrätt, mer resurser totalt i sektorn och att stipendier blir pensionsgrundande. Vi vill också se avdragsrätt för inköp av konst. Men en ökad professionalisering och fokus på kvalitet är det långsiktigt viktigaste.

BRA MED ÖKAD PROFESSIONALISERING

Det är bra att Folkpartiet för in resonemang kring professionalisering av kulturpolitik och konstnärer. I takt med att civilsamhället har fått mer utrymme i kulturpolitiken i efterdyningarna av Kulturutredningen, måste också yrkesverksamma konstnärers roll betonas och synliggöras. Bra att Alliansen startar Kulturbryggan, dock är det ganska lite pengar det handlar om när man jämför med vilka resurser Framtidens kultur hade.

Vi skulle föreslå att Folkpartiet inför pensions- och sjukpenninggrundande stipendier, enligt finsk modell. Vi hoppas också att partiet värnar om principen om armlängds avstånd för att bevara den konstnärliga friheten på regional och kommunal nivå.

- KRO / KIF

“The Corpse Flower”

Feministiskt initiativ har i sina politiska riktlinjer från 2009 en avdelning för »Kulturpolitik«, där man listar tolv punkter som förklarar hur man ska arbeta för att främja en feministisk kulturpolitik.

Partiet menar att männens dominans på det kulturella området innebär att kvinnors berättelser förblir underrepresenterade.

Feministiskt initiativ skriver även att det fria uttrycket hindras både genom den rådande könsmaktordningen och genom den strukturella rasismen.

I en punkt står det att partiet vill arbeta för att alla statliga kulturinstitutioner har en uppdragsbeskrivning som innehåller krav på »ett könsmakts-, hbt- och antirasistiskt perspektiv«. Något som styrks i partiets valplattform inför valet 2010. Gudrun Schyman är partiledare:

Hur ser ni på konstnärens roll i samhället?

–De många olika konstformerna fyller olika behov. Ett brett kulturutbud förutsätter att människor med olika social och etnisk bakgrund väljer konstnärsyrket

– och ges rimliga förutsättningar att arbeta professionellt. För att få mer tillbaka på de satsningar som görs måste förutsättningarna för konstnärer att utöva sitt yrke stärkas.

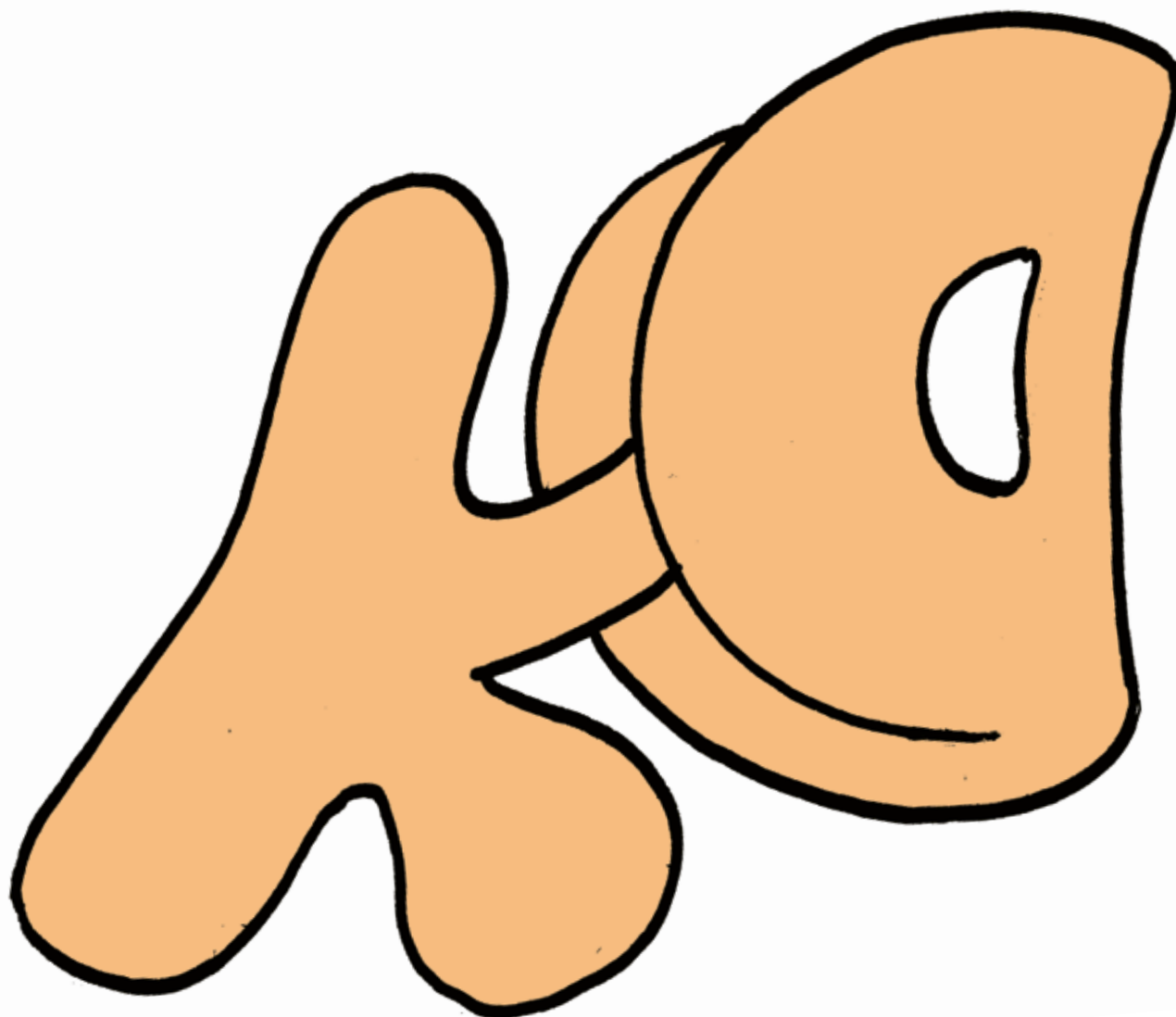
Hur ska ni förbättra bild- och formkonstnärens arbetsvillkor?

–Uttryck som att kulturpolitiken ska motverka kommersialismens negativa verkningar är borta i den nya kulturpropositionen. Istället har alliansregeringen infört begreppet kvalitet. Vi anser att kvalitet är ett skenbart neutralt begrepp som fungerar konserverande. Vi menar att kvalitet är det du får när alla diskrimineringsgrunder upphävs.

FLER KVINNliga CHEFER BEHÖVS

Feministiskt initiativ har en intressant reflektion kring kvalitetsbegreppet som kommit att bli än viktigare i kulturpolitiken. Rent konkret behöver bild- och formområdet ett bredare och mer målinriktat jämställdhetsarbete stöttat med statliga kulturstöd på liknande sätt som Teaterområdet. Vi föreslår att Feministiskt initiativ kraftfullt driver på för fler kvinnliga chefer på de tunga posterna inom konstscenen.

- KRO / KIF

Kristdemokraternas kulturpolitiska manifest är från 2001 och poängterar bland annat kulturens värde.

Bland annat skriver man att »kulturen inte bara har ett nyttovärde utan ett värde för oss som människor«. Kulturen ska leva i hela landet och besluten ska tas så lokalt som möjligt. Konstnärernas villkor behandlas under en enda punkt, där partiet skriver att den offentliga sektorn har ett stort ansvar för konstnärerna.

I partiets principprogram återfinns kulturpolitiken under rubriken *Människan – unik eller ett djur bland alla andra*. För Kristdemokraterna används kulturen till att motivera människans unika ställning på jorden, de skriver bland annat att »kulturell verksamhet genom historien visar att hon inte kan reduceras till enbart en biologisk varelse med uteslutande materiella behov«

De slår även vakt om den konstnärliga friheten och yttrandefriheten. Staten ska stödja och erbjuda kulturverksamhet, men inte styra över innehållet. Viktigt är också att skolan måste innehålla kulturupplevelser och att kulturarvet ska ges nödvändiga resurser. Dan

Kihlström är kulturpolitisk talesperson:

Hur ser ni på konstnärens roll i samhället?

– Den självklara utgångspunkten är att konstnärerna är en tillgång för hela samhället. Den konstnärliga friheten är en förutsättning för ett livskraftigt kulturliv och det är därför viktigt att kulturpolitiken, inklusive konstnärsstöden, verkar stödjande utan att vara styrande.

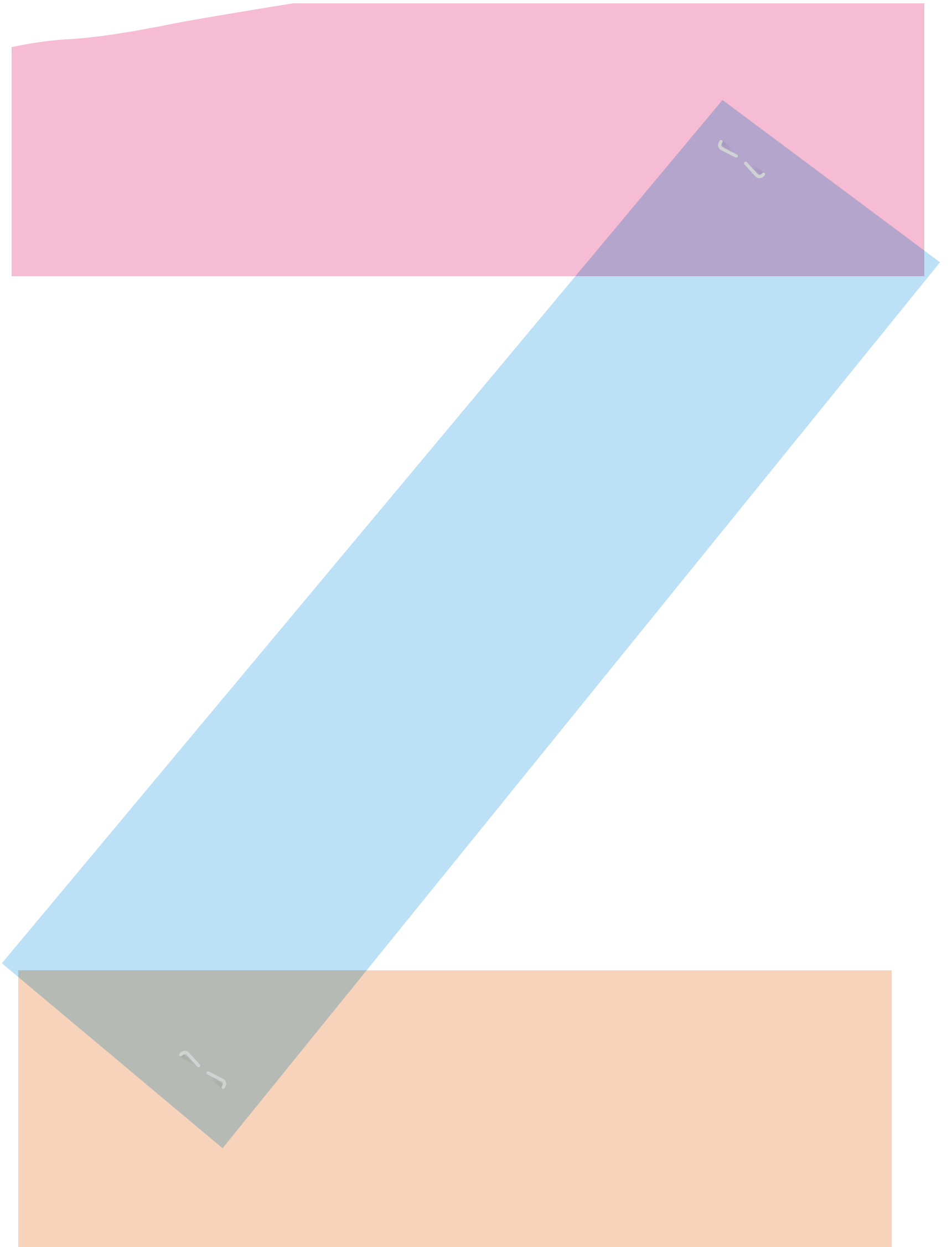
Hur ska ni förbättra bild- och formkonstnärens arbetsvillkor?

– Vi vill arbeta vidare för att skapa förutsättningar för konstnärerna att få drägliga livsvillkor och möjligheter att utöva sin konst utan att behöva stå på ruinens brant. Sänkta inkomstskatter inverkar, liksom bra villkor för företagande. Men också anpassningar av samhällets trygghetssystem, så att de tar rimlig hänsyn till konstnärernas speciella arbetsvillkor och livssituation.

HELLRE INKOMSTER ÄN SKATTELÄTTNADER

Fint att Kristdemokraterna ser behovet av att reformera trygghetssystemen så att de funkar också för dem som inte är heltids- tillsvidareanställda. Tre fjärdedelar av bild- och formkonstnärerna är egenföretagare och de hamnar ju ofta mellan stolarna i skatte- och trygghetssystemen. Men insikten om hur djupa problemen är verkar brista. Inkomstskattesänkningar funkar inte särskilt bra på bildkonstnärer som tjänar väldigt lite pengar. Konstnärerna behöver snarare inkomster, inte skattelättnader. Vi skulle föreslå att ROT-avdraget kompletteras med ett KUL-avdrag (avdragsrätt för konstnärliga tjänster).

- KRO / KIF

KONSTHANTVERKAREN OCH FORMREVOLTÖREN ZANDRA AHL HAR ALDRIG VÄNTAT PÅ SIN TUR. MED SYLVASSA MENINGAR, ROSA GLITTER OCH KASSLERVASER HAR HON OMDEFINIERAT EN HEL YRKESKATEGORI. NU VILL HON FÖRÄNDRA FORMSVERIGE INIFRÅN.

ZANDRA OCH HÄRSKA

ZANDRA AHL KLIVER ÖVER bräddor och gipsskivor. Hon ursäktar roran – men jag vet inte om jag tror henne. Hon verkar ändå road av stöket. Det är två dagar kvar till Konstfacks examensutställning. Det ser ut som en byggarbetsplats. Några få studenter vandrar runt i de tomma rummen och det är svårt att förstå hur det här ska vara en färdig utställning om 48 timmar.

– Det är lugnet innan stormen, säger Zandra Ahl lugnande.

Hon leder mig genom de labyrintaktiga lokalerna. Inne på Keramik och Glas brinner ugnarna. Zandra väjer effektivt för smått stressade studenter som oplanerat försöker stjäla några minuter. Lerdjur som ser ut att ha rymt från Mumindalen tittar på mig nyfiket.

Zandra Ahl är tillbaka vid utgångspunkten. Det var här hon slog igenom för 12 år sedan. Men inte med konsthantverk, utan med ord. Boken var rosa, en tvärhand hög och knappt 50 sidor lång. I kursiva guldbokstäver stod titeln *Fult & Snyggt*.

»Hur banalt är det inte att se alla vita liljor, strama rum och alla enkla allglas? Det, och ingenting annat, är vår tids stora stiltomhet och smaklöshet«, skrev hon i den korta men effektiva debattboken som tog kitschen i försvar. Boken gav gensvar långt utanför Konstfacks ateljéer. Både hatad och älskad.

När orden skrevs, 1998, bröt de mot alla konventioner i den svenska formvärlden. För det första borde konsthantverkare inte uttala sig. För det andra var form ingenting som skulle varken intellektualiseras eller diskuteras. Och för det tredje kastade Zandra Ahl in en bomb av kitsch på det rena, vita, städade svenska designgolvet. I decennier hade svensk form varit *less is more*. Myten var, och är i någon grad fortfarande, så djupt rotad att minimalismen närmast sågs som slipad fram ur den karga svenska folksjälen. Zandra Ahl kom från hjärtat av Småland till Stockholm. Med sig hade hon en annan bild av Sverige; ett land fyllt av porslinsatter, dökallar och keramikpåsar. Hon lyfte upp det överdådiga, det osymmetriska och det

undangömda. Allt det som fick stilfascister att gnissla tänder. Men det var inte i huvudsak en kritik av estetisk, utan politik. Bakom den rena svenska designytan dolde sig smuts: en estetik kodad av klass, kön och etnicitet.

Zandra Ahls lilla rosa bomb har växt till ett helt fält inom svensk form: antiformen, fulformen. Sedan hon lämnade skolan har hon farit på ett decenniumlångt korståg för det annorlunda. Från curator på Liljevalchs och Nationalmuseum, via projektledare för Crafts in Dialog-programmet på Iaspis och tillbaka till Konstfack. Sedan i fjol är hon en av två professorer på avdelningen för Keramik & Glas. Arkitekttidningen RUM har redan utnämnt henne till ett framtida rektorsämne, men Zandra skrattar bort det hela.

– Det tror jag inte. Jag är inte så intresserad av rektorskapet. Fast man ska aldrig säga aldrig. Efter att ha jobbat med Crafts in Dialog på Iaspis svor jag att aldrig jobba på en myndighet igen. Men nu sitter jag ju här.

VARFÖR VILLE DU TILLBAKA TILL KONSTFACK?

– Jag tror att det är en bra plats att förändra saker på. Jag känner också att det är här diskussionen kring svensk form förs just nu. Det pågår en väldigt spännande debatt här. Jag kan se någonting nytt födas. En ny generation som skiljer sig väldigt mycket från min egen.

PÅ VILKET SÄTT?

– Jag ser en generation av studenter som är gränslösa. De är väldigt kompetenta. De är duktiga på hantverket. De är duktiga på att hantera ny teknik. De talar flera språk. Och de ser sitt skapande utifrån ett internationellt perspektiv. Det är naturligt för dem att det finns en internationell scen. Det är professionellt på en helt annan nivå än när jag gick här.

» JAG AVSKYR

HELA DEN DÄR

MENTALITETEN

ATT MAN SKA

VÄNTA PÅ SIN

TUR «

NÄR DU SJÄLV GICK PÅ KONSTFACK
SKREV DU ATT MAN INTE ALLS
DEBATTERADE FORM. VAD HAR HÄNT?

– Idag måste studenterna formulera sig kring vad de gör. Det ingår i utbildningen. Det behövde inte vi göra på samma sätt. Jag tycker det är extremt viktigt, och en av de intressantaste delarna av att faktiskt arbeta här. Man måste prata om form på en annan nivå, det är livsviktigt.

HUR VILL DU FÖRÄNDRA GENOM DIN
POSITION PÅ KONSTFACK?

– Jag vill att det som inte varit synligt tidigare ska komma fram. Men jag vill ju inte att studenterna ska gå ut och tycka som jag. Jag vill ge mina studenter verktyg och mål för att gå sina egen vägar. Min mardröm är att alla tycker och skapar likadant. Det vore hemskt. Jag gillar ju när människor inte tycker som jag.

DU KRITISERADE REDAN I *SNYGGT & FULT* HUR HOMOGEN BAKGRUND
ALLA SOM GICK PÅ FORM- OCH
KONSTSKOLORNA HADE.

– Jag kände mig verkligen annorlunda när jag kom hit första gången. Alla tycktes redan införstådda i allt. Alla klädde sig i samma femtiotalsaktiga stil. Många kom från konstnärsfamiljer. Jag har inte alls den bakgrunden. Sånt påverkar såklart vilken konst och form som görs i samhället. Det måste man vara medveten om.

HUR SER DET UT IDAG?

– Det har inte förändrats så mycket. Skillnaden är att det finns en medvetenhet om det idag. Man vågar tala om klass och genus, och hur detta påverkar vilken form som görs.

Det finns inga snabba lösningar för att förändra klassproblematiken. Men det är vårt ansvar. Vi ska inte skylla på någon annan och säga »alla kan ju söka«. Så funkar det inte. Vi måste förändra hela vägen fram till Konstfack. Det handlar om att upprätta samarbeten med de förberedande konstskolorna och

även gymnasier med estetiska program. Det handlar om att tala om för SYO-konsulenter att det här är en möjlig yrkesväg. Vi måste nå ner hela vägen till grundskolan. Då kan vi förändra något.

MÖTTE DU SJÄLV MOTSTÅND MOT
DITT YRKESVAL I SKOLAN?

– Jag mötte nog mer motstånd mot vad jag skapade. Jag minns väldigt tydligt en händelse när jag gick på estetisk linje på gymnasiet i Nässjö. Jag hade väldigt bra betyg i alla estetiska ämnen, men så träffade jag min lärare i keramik som gillade mig men beklagade att hon inte kunde ge mig bra betyg. Hon sa att det även fanns analfabeter när det kom till form, att vissa personer inte var gjorda för att skapa keramik. Jag var tydligen en sådan. Jag kan skratta åt det idag.

DU SKREV ÄVEN I BOKEN ATT
DET SAKNADES ETT FORUM FÖR
ATT DISKUTERA FORM- OCH
KONSTHANTVERK. TYCKER DU DET
FINNS UTANFÖR KONSTFACK IDAG?

– Egentligen inte. Nej. Det uppstår då och då platser där det finns en diskussion, men de är tillfälliga. De bygger på att enskilda personer lägger ner ideellt arbete och skapar dem. Men sedan faller de i glömska och mycket av erfarenheten och kunskapen går förlorad. Konsthantverket saknar ju samtidskonstens fasta institutioner, som skapar en uthållig diskussion.

MEN CRAFT IN DIALOG PÅ IASPIS VAR
VÄL ETT FÖRSÖK ATT SKAPA EN RIKTIG
PLATTFORM?

– Ja, målet var ju att vitalisera och internationalisera det svenska form- och konsthantverksområdet. Både vi som arbetade med Craft in Dialog och dåvarande Iaspis-chefen ville göra det till en varaktig och fristående del för konsthantverket. Men Konstnärsnämndens styrelse valde att rösta ner det. Konsthantverket faller ju under Iaspis område, men det skulle behöva en egen plattform.

VARFÖR ÄR DET NÖDVÄNDIGT?

– Konsthantverk är en subkultur. Det är en mindre disciplin med helt andra förutsättningar än samtidskonsten. Konsthantverket har en mellanposition som inte är tydligt definierad. Det är både bra och dåligt. Det skapar en större frihet för mig som utövare, men samtidigt så försvinner vi ofta bakom samtidskonsten.

Konsthantverket och samtidskonsten möts hela tiden, men det är ändå viktigt att på någon nivå föra ett specifikt samtal.

PÅ VILKET SÄTT GER DET FRIHET?

– Konsthantverkets position ger det möjlighet att gå i dialog med andra områden, som konst och arkitektur, samtidigt som det har banden till det vardagliga. Kontrasten mellan konst och bruksföremål gör området intressant. Jag upplever att det finns en unik frihet och flexibilitet. Att kunna spela på många arenor samtidigt är det som gör det här intressant för mig.

ÄR DET VIKTIGT FÖR DIG ATT KALLA DIG KONSTHANTVERKARE, ISTÄLLET FÖR TILL EXEMPEL DESIGNER ELLER KONSTNÄR?

– Det är ju det jag är. Det är utgångspunkten för allt jag gör. Men visst är det viktigt för mig att påpeka det. Många tycker ju att konsthantverk är töntigt. Men jag gillar det töntiga. Jag har alltid tyckt om det som varit annorlunda, det som inte riktigt har fått vara med. Många kanske ser det som en svaghet att vara konsthantverkare, men jag ser det som en styrka.

KALLAR SIG DINA STUDENTER FÖR KONSTHANTVERKARE?

– Nej, de flesta gör det inte. När jag gick på skolan skulle man vara designer, idag säger man konstnär. Sånt förändras. Men de får kalla sig vad de vill bara de gör bra saker. Tycker de att fler möjligheter öppnar sig som konstnär så ska inte jag komma och tycka annorlunda. Man får ju ingen legitimation som en läkare när man går ut en konstskola. Men det är viktigt att

vi från Konstfack måste vara tydliga med vad det är för utbildning vi ger.

HUR SKULLE DU SJÄLV DEFINIERA KONSTHANTVERK IDAG?

– Konsthantverk både är och kan kommentera materiell kultur. Jag skulle vilja säga att den konsthantverkstradition som finns här är någonting som är typiskt för Skandinavien. Den finns inte på samma sätt någon annanstans. Vissa talar om design art, men det är inte riktigt samma sak. Konsthantverket har här en relation tillbaka i historien, och självklart spelar det roll.

I MOTSATS TILL MÅNGA UTÖVARE PÅ FORMOMRÅDET HAR DU VALT ATT FORMULERA DIG KRING DITT SKAPANDE, FÖRST MED *FULT OCH SNYGGT* OCH SEDAN MED BOKEN *SVENSK SMAK* TILLSAMMANS MED EMMA OLSSON. VARFÖR HAR DET VARIT VIKTIGT? KUNDE INTE DIN FORM TALA FÖR SIG SJÄLV?

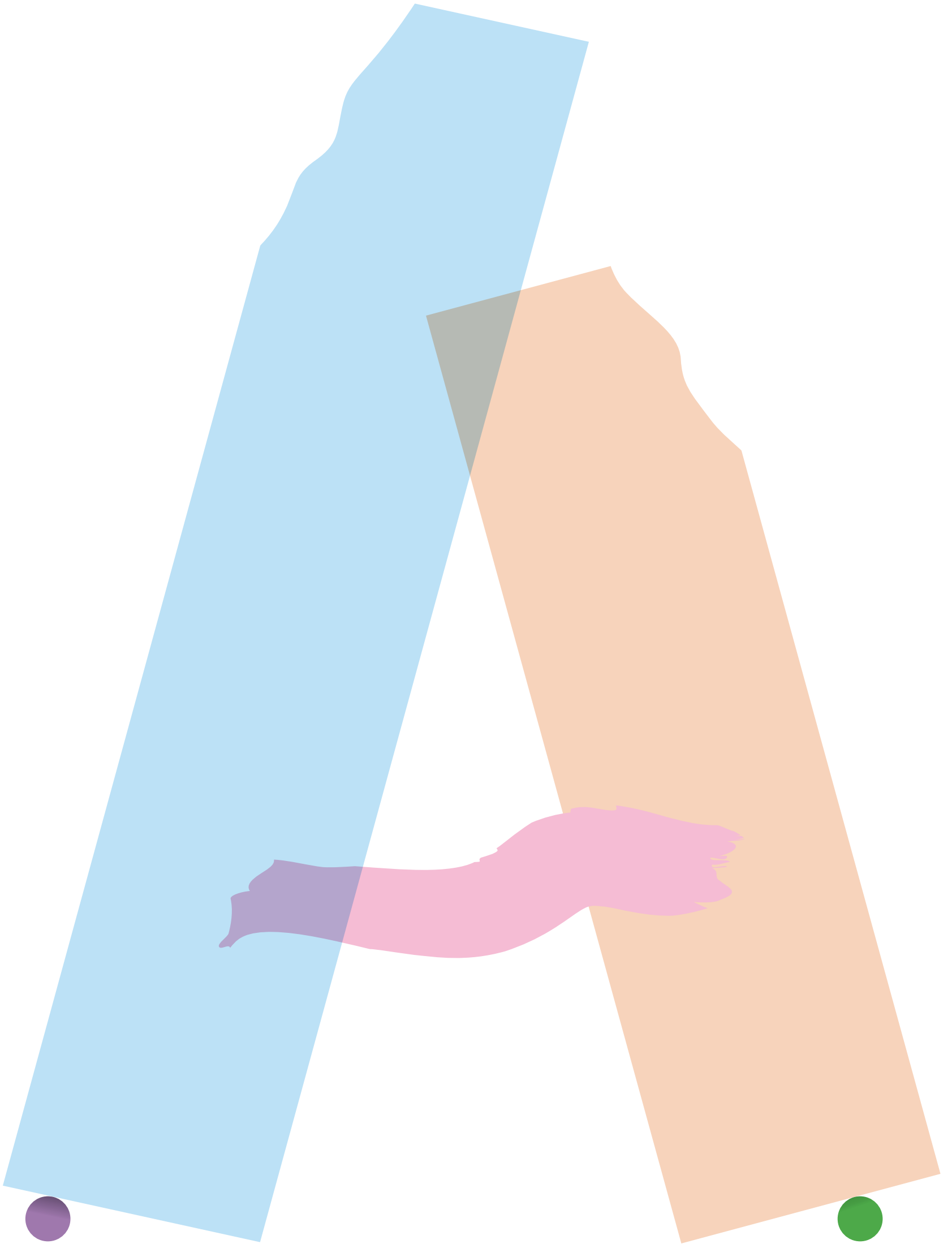
– Nej, det är inte så samhället fungerar. Man kan inte förändra världen med en rosa vas. Vi lever i en kultur där ord är makt. Därför var det helt nödvändigt att formulera sig. Jag ville inte heller lämna tolkningsföreträde kring min form åt någon annan. Jag visste vad jag ville säga, så jag gjorde det. Om jag inte hade gjort det hade det nog varit oerhört mycket svårare att få genomslag för det jag kämpar för. Ord är ett maktredskap.

VAR DET DÄRFÖR DU STARTADE FORMFANZINET SLICKER?

– Ja, vi (medredaktör ANDREA DJERF) ville skapa ett forum där vi kunde säga precis vad vi ville. Att göra en tidning ger mig rätten att fråga och vara nyfiken. Vi ville använda Slicker för att utforska. Vi har gjort hemma-hos-reportage, men har bannlyst de vanliga arkitekt- och designhemmen. Vi har undersökt new age och rollspelskultur. Sånt som aldrig får plats i det vanliga formsverige.

Men det är också fanzineformen i sig som är lockande. Det ligger nära konsthantverket eftersom det också är

» FORMOMRÅDET
ÄR EN
SNUTTEFILT,
EN SKRÄPHÖG
FÖR FOLK SOM
VILL HA NÅGOT
ENKELT OCH
OKOMPLICERAT «

en gör-det-självt-kultur. Det finns något punkigt över det!

PUNKIGT?

– Ja, i gör-det-självt-attityden. Men sedan så är vi ju två medelålders vita kulturtanter som gör Slicker. Det är inte så punkigt (skratt). Det är nog mer en kvalitativ provokation.

KOMMER DET FORTFARANDE UT?

– Ja, vi försöker göra ett nummer per år. Andrea är föräldraledig och jag är här, så det ligger lite på is. Men jag gillar verkligen att göra Slicker så jag hoppas att vi kommer igång ganska snart igen.

KÄNNER DU ATT DET FORTFARANDE FINNS BARRIÄRER FÖR DIG ATT BRYTA MOT I FORMSVERIGE?

– Ja, massor. Frågor om klass, genus, etnicitet, god smak och konsthantverkets roll måste diskuteras. Formområdet har massor med problem. Det finns också ett oerhört politiskt vakuum idag.

DU MENAR FRÅN REGERINGSHÅLL?

– Politiskt har det stagnerat. Istället för riktig kulturpolitik har man infört nyttopolitik. Hela den här RICHARD FLORIDA-grejen (författare till boken *Den kreativa klassens framväxt*). Man tenderar att se kreativitet som en mirakelmaskin som ska rädda världen. Kultur ska rädda allt från hälsan till jobbet. Det är livsfarligt att tänka så.

VARFÖR ÄR DET FARLIGT? KAN INTE KULTUR VARA NYTTIG?

– Jo, men man kan inte se på konst och kultur från ett sånt perspektiv. Konsten måste få vara obekvämt och provocera. Ska vi ha en kultur som har ett värde överhuvudtaget måste vi sluta tala om nytta, annars kommer det inte finnas något kvar.

FÖRRA REGERINGEN SATSADE EN HEL DEL PÅ DESIGNOMRÅDET, BLAND ANNAT GENOM DESIGNÅRET 2005. MEN DU KRITISERADE DET?

– Designåret var som ett fyrverkeri. Efteråt var det bara tomt. Man valde att satsa på jippon istället för en hållbar utveckling på formområdet. Det blev helt meningslöst. Jag skrev någonstans att det vore som att hålla ett hälsoår med massa jippon, men sedan låta världen förbli lika dålig som vanligt.

SÅ DU SER INTE NÅGON FÖRBÄTTRING TROTS REGERINGSBYTE?

– Tyvärr inte. LEIF PAGROTSKYS filosofi begränsade sig till att efterfråga »mer design«. Han talade aldrig om bättre design. Formområdet är en snuttefilt, en skräphög för folk som vill ha något enkelt och okomplicerat. Det är obehagligt när man börjar tala om form som är bra för »bilden« av Sverige. När det ska bli ett marknadsföringsinstrument för landet Sverige. Formområdet har blivit en nyttig slav.

DIN GENERATION HAR STÄLLT HÅRDA POLITISKA FRÅGOR PÅ FORMOMRÅDET. NU NÄR DU ÄR PROFESSOR PÅ KONSTFACK, KAN DU SE ATT DEN KOMMANDE GENERATIONEN ÄR LIKA POLITISKA SOM NI?

– De är det på ett annat sätt, de är inte politiska som vi var. Jag kan inte se en lika tydlig position idag. De tar sig an andra och kanske mer komplexa frågor. Det känns som man utgår från en mer individuell ståndpunkt. Det finns en större ödmjukhet.

DE ÄR INTE LIKA OFFENSIVA?

– Nej, men det är ju inte vanligt överhuvudtaget på formområdet. Jag har ju valt den vägen, men den är inte till för alla. Jag älskar ju debatten, när människor inte är överrens.

VILKA FRÅGOR TAR UNGA FORM- OCH KONSTHANTVERKARE SIG AN?

– Det är inte lika entydigt, men många kretsar kring frågor om identitet och individualitet. Jag kan verkligen se någonting nytt som växer fram just nu. Någonting helt annorlunda. Det finns också ett annat förhållande till materialet,

hantverket och den egna rollen. För mig var det ju viktigt att bryta mot det goda hantverket, så är det inte längre.

FÅR DU NÅGON TID FÖR DITT EGET ARBETE NU?

– Jag har aldrig lagt det åt sidan, jag har hela tiden gjort stora utställningar samtidigt som jag haft andra jobb. Förra året gjorde jag två stora utställningar. Jag är väldigt intresserad nu av att gå i dialog med andra konsthantverkare som är mer bruksföremålsinriktade, och se vad som kommer ut av ett sådant samarbete. Jag driver frågor och bryr mig egentligen inte om hur jag gör det.

DET KÄNNS SOM ATT DU ALLTID MÅNAT OM ATT SJÄLV TA MAKTEN ÖVER DIN SITUATION. NÄR DU TILL EXEMPEL TALAR OM ATT INTE GE NÅGON ANNAN TOLKNINGSFÖRETRÄDE.

– Jag avskyr hela den där mentaliteten att man ska vänta på sin tur. Det ska man inte. Ser man ett problem så måste man se till att förändra det. Man kan inte bara sitta och klaga och vänta på att det ska bli bättre. Världen är inte skyldig dig någonting.

TYCKER DU DET FINNS FÖR MYCKET NEGATIVITET I KONST- OCH KONSTHANTVERKSKRETSAR?

– Ibland kanske. Jag är allergisk mot gnäll. Jag klarar inte av det. Skulle jag inte tänkt som jag gör skulle jag nog ha skaffat ett annat jobb. Jag tror jag klarat mig eftersom jag inte blir nertryckt av kritik eller motstånd, jag blir taggad. Jag tycker det är kul med motstånd.

SÅ VAD SKA MAN GÖRA, UPPTÄCKA SIG SJÄLV?

– Jag tycker det är fruktansvärt att ge bort den makten till någon annan, som har sin egen agenda. Det är verkligen hemskt. Det skulle jag aldrig göra. Då blir man bara någon annans spelpläs. Fy. Nej!

TEXT: ANDERS RYDELL

BLACK SMOKE AND WHITE MOTHERFUCKERS

WHAT UP SWEDEN! IT'S YA BOY, HENNESSY YOUNGMAN! HEN-ROCK THE KING, PIMP OF THE ONE-LINERS! H-YOUNG, THE CULTURAL CRITIC! WHY AM I WRITING IN CAPS YOU ASK? BECAUSE THIS IS HOW NIGGAS IN AMERICA TALK! WE'RE LOUD, PROUD AND BROWN! OBAMAAAAAAAAAAAA! AND SINCE SWEDEN ONLY GOT LIKE 11 NIGGAS (LITERALLY) WHO ALL CLEAN TOILETS AT Göteborg Landvetter Airport, I GOT ASKED BY THE KIND FOLKS AT KONSTNÄREN TO DROP SOME KNOWLEDGE ON ART FROM AN AMERICAN NIGGA'S PERSPECTIVE!

SO YEAH, AS ART STOPPED BEING ABOUT PRETTY STILL LIVES, STATELY PORTRAITS OF THE WEALTHY, MAJESTIC LANDSCAPES, OR OTHER SHIT OUT THERE IN THE PHYSICAL WORLD, ART BECAME MORE ABOUT THE THINGS THAT GO ON INSIDE A WHITE MAN'S MIND (A VERY SCARY PLACE), Y'KNOW, A WHITE MAN'S »INTERIORITY«. SO WHEN WHITE MEN WERE LIKE »FUCK THE REAL WORLD, I WANNA MAKE PAINTINGS ABOUT MY INTERIORITY« ART BECAME A LITTLE BIT HARDER TO UNDERSTAND. BUT LUCKILY ANOTHER BUNCH OF WHITE MEN CAME ALONG, THESE CRITIC ASS MOTHERFUCKERS, AND SAID »DON'T WORRY EVERYBODY! WE CAN EXPLAIN ALL THIS WEIRD SHIT TO YOU!« AND EVERYTHING SEEMED ALRIGHT, YOU COULD MAKE ANYTHING AS A WHITE MALE ARTIST AND ANOTHER WHITE MALE CRITIC WOULD WRITE SOME ESSAY EXPLAINING SHIT FOR THE POOR AND UNEDUCATED MOTHERFUCKERS SUCH AS YOU AND ME, AND ALSO FOR THE RICH AND UNEDUCATED WHITE WOMEN WHO BOUGHT THIS CRAZY NEW ART ABOUT THE INSIDE OF A WHITE MAN'S EMOTIONS. (LUCKY FOR US NIGGAS IN AMERICA, WE GOT R. KELLY TO EXPRESS OUR INTERIORITY)

BUT AS TIME WENT ON, THE LANGUAGE THAT THESE WHITE MALE CRITICS USED BECAME AS COMPLICATED AS

Den vita mannen

härskar fortfarande

i konstvärlden.

Och du köper det.

Men den amerikanska

konstkritikern

Hennessy Youngman

har bestämt sig för

att riva kulisserna.

För KONSTNÄRENS

räkning gör han upp

med fikonspråket – och

blottar konstvärldens

rädsla för svart rök.

THE ART IT WAS SUPPOSED TO BE FUCKING EXPLAINING! WHITE MALE CRITICS GOT ERECTIONS FROM USING BIG WORDS THAT ONLY OTHER ART CRITICS OR LOSERS WHO WENT TO GRADUATE SCHOOL COULD UNDERSTAND. SO IN ORDER TO UNDERSTAND ART MADE BY ANYBODY, YOU NOW HAD TO BE A MOTHERFUCKING LITERATURE PROFESSOR! THEN SOME SHIT CALLED POST-STRUCTURALISM BECAME POPULAR AND ALL WAS FUCKING LOST. WE ALL WERE TRULY LOST IN A FOREST OF SIGNS, AND NOTHING MEANT ANYTHING.

CRITICS STARTED ARGUING WITH CRITICS, BUT THEY ALL SOUNDED LIKE C-3PO ON COCAINE, SO NOBODY COULD UNDERSTAND THEM ANYMORE, ARTISTS STARTED IMITATING THE WAY CRITICS TALKED, BUT THE ARTISTS WERE TOO STUPID TO SOUND THE SAME, NORMAL MOTHERFUCKERS RESENTED ART MORE THAN EVER AND STARTED SEEING ART AS IRRELEVANT TO EVERYDAY LIFE, RONALD REAGAN CAME INTO POWER AND THE SHIT REALLY HIT THE FAN YA'LL. IT LOOKED LIKE THE FORCES OF MORDOR WOULD FINALLY TAKE OVER ALL OF MIDDLE EARTH.

BUT LO! AMIDST ALL THIS CHAOS, HIP-HOP AND YA BOY HENNESSY, WERE BOTH BORN AROUND THE SAME TIME IN THE BRONX, AND ARTISTIC DISCOURSE WOULD NEVER BE THE SAME.

YOU LOOK A BIT CONFUSED, SWEDEN. SO LET ME EXPLAIN WHAT I'M TRYING TO SAY REAL SIMPLE LIKE:

IN AMERICA, WE GOT THIS POPULAR TELEVISION SHOW CALLED »LOST« AND IN »LOST« THERE'S THIS MONSTER MADE OUT OF BLACK SMOKE THAT SCARES THE FUCKING SHIT OUT OF EVERYONE. IN ORDER TO PROTECT THEMSELVES FROM THE BLACK SMOKE MONSTER, THE CHARACTERS IN LOST HAVE THIS SONIC

FENCE THAT EMITS A HIGH-FREQUENCY SOUND WALL THAT KEEPS THE BLACK SMOKE MONSTER AWAY. YOU SEE, THE LANGUAGE USED TO INTERPRET ART IS THE HIGH FREQUENCY FENCE, AND EVERYBODY ELSE WITHOUT MONEY OR AN EDUCATION TO UNDERSTAND THIS BULLSHIT ART TALK LANGUAGE IS THE BLACK SMOKE MONSTER IN THE EYES OF THE GREAT WHITE FORCES THAT DOMINATE THE ART WORLD (AND THE REAL WORLD). SOMETIME THESE WHITE MOTHERFUCKERS LET A LITTLE SMOKE PAST THE FENCE AND INTO THE ART WORLD, BECAUSE THEY FIND THE BLACK SMOKE EXOTIC, AND SOMETIMES IT GETS A GOOD PRICE TOO, BUT THEY DON'T WANT TO LET THE WHOLE MONSTER IN CUZ IT WOULD END THE ART WORLD AS THEY KNOW IT. SO A NIGGA LIKE ME, MR. HENNESSY YOUNGMAN, MY JOB IS TO KNOCK THAT MOTHERFUCKING FENCE DOWN AND BREAKDANCE ON THAT SHIT LIKE THE END OF WILD STYLE. (WATCH WILD STYLE IF YOU DON'T WHAT THE FUCK I'M TALKING ABOUT)

BUT I WILL TELL YOU, MY JOB ISN'T EASY. BECAUSE DESPITE ALL THIS KUMBAYA POST-MODERN PLURALISM SHIT, WHITE MOTHERFUCKERS STILL ONLY LIKE IT WHEN ART IS TALKED ABOUT IN A CERTAIN KINDA WAY, IN A CERTAIN KINDA TONE, AND IN A CERTAIN KINDA LANGUAGE, AND I DON'T GIVE A FUCK ABOUT NONE OF THAT. ART SHOULD BE TALKED ABOUT THE SAME WAY A WU-TANG CLAN ALBUM GETS DISCUSSED, AND THESE WHITE MOTHERFUCKERS DON'T LIKE THAT BECAUSE IT REMOVES THAT PIXIE DUST MICKEY MOUSE FANTASIA ILLUSION CRAP THEY WANT ART TO HAVE AND SHIT. IT'S LIKE IF YOU DON'T SOUND LIKE THEM, YOU'RE NOT INTELLIGENT OR SOMETHING, LIKE YOU DON'T GOT A SOUL AND SHIT. AND PEOPLE BE TELLING ME,

»HENNESSY, THE ART WORLD IS A MORE SOPHISTICATED SPHERE OF COMMUNICATION THAT REQUIRES PROPER ARTICULATION IN ORDER COMMUNICATE TO THE GREATER PUBLIC THE SUBTLE NUANCES OF CONTEMPORARY ARTISTIC OUTPUT.« YOU KNOW WHAT I SAY ABOUT THAT? BULLSHIT!!!

THE ART WORLD MAY TRY TO COME OFF AS SOME CLASSY BROAD, BUT IN THE END SHE'S JUST ANOTHER TACKY HOE ALL ABOUT SENSATION AND CASH! LIKE, IF YOU WAS AT A NIGHT CLUB AND THE ART WORLD WAS SOME PRETTY ASS GIRL CHILLING BY THE BAR, AT FIRST GLANCE YOU'D BE LIKE: »THAT ART WORLD BITCH IS ONE SOPHISTICATED BITCH! I THINK I'M GONNA BUY HER A DRINK!« BUT AS YOU GOT CLOSER TO HER YOU REALIZE SHE'S WEARING A 'BLACK EYED PEAS' T-SHIRT, AND THAT'S THE FIRST SIGN THAT SOMETHING AIN'T RIGHT. AND AS YOU GOT CLOSER YOU'D SEE THAT SHE HAD AN AWFUL SPRAY-ON TAN THAT GAVE HER THE COMPLEXION OF AN ORANGE JIM HENSON PUPPET. AND THEN WHEN YOU STARTED TALKING TO HER, SHE'D INSTANTLY TRY TO SUCK YOUR DICK... WAIT. THAT PART DOESN'T SOUND BAD AT ALL! ART WORLD SUCK ON HENNESSY'S DICK!*

HENNESSY YOUNGMAN

DEN AMERIKANSKA KONSTNÄREN JAYSON MUSSONS ALTEREGO.
SE HANS FILMER PÅ WWW.YOUTUBE.COM/USER/HENNESSYYOUNGMAN

GÖR ETT GRATIS DIGIGRAPHIE® -TRYCK!

KONSTEXPO

Tryck av konst & fotografier på Canvas & Fine Art-papper

**DIGI
GRAPHIE**
by Epson

www.konstexpo.se, Österlånggatan 25, Stockholm, 08-20 15 10, info@konstexpo.se

Erbjudandet gäller 2010

konstnärernas

CENTRAL KÖP

Stort utbud av
konstnärsmaterial
till bästa pris!

ALLA ÄR VÄLKOMNA

- bli medlem i föreningen och få extra förmåner.

Butik: Fiskargatan 1, vid Mosebacke torg, Stockholm

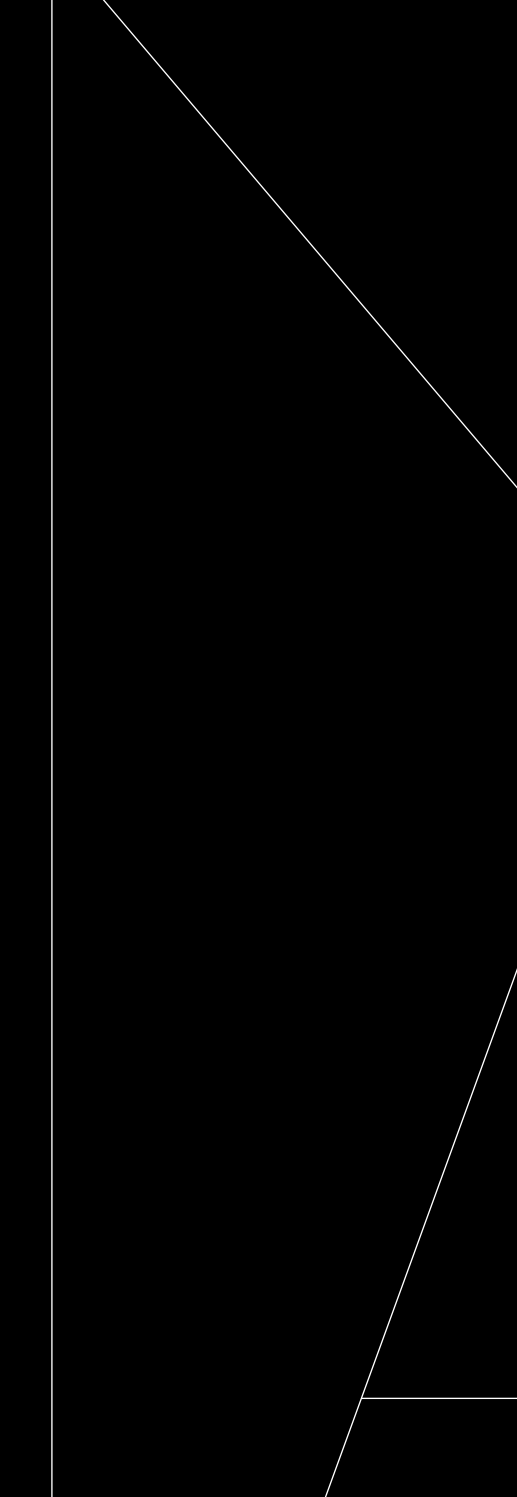
Webbshop www.konstnarernas.se

Öppet alla vardagar kl. 10-18, lördag kl. 11-15

Rörliga
skulpturer
och objekt
sommarskurs v 27

www.aurell.se

Det sitter i väggarna. På Moderna Museet, på Rosenbad, på Konstfack, i DN-skrapan. Man skulle kunna säga att mycket av makten i konstens Sverige handlar om ytor. Om att äga dem, kontrollera dem, smycka dem. Om att bestämma vilken konst och vilka människor som får komma in. Det handlar om stängda privata konsthallar i Gamla Stan och om Stortorget i Malmö. Det handlar om vem som får sova i IASPIS lägenhet och om vem som får sitta i Konstfacks ateljé.

I en värld av digitalt överflöd blir våra fysiska ytor allt mer värdefulla. Mötesplatserna blir viktigare, och kanske allra viktigast för konsten. Den kräver mer än många andra former av kultur vår fysiska närvaro. Konst kopieras sällan som musik, konstutbildningar sker sällan på distans och få konstutställningar är virtuella. Vi måste vara där. Årets maktlista ska tolkas utifrån detta perspektiv. Därför har vi delat upp den i fem kategorier, som representerar fem viktiga ytor i konstvärlden. Vi listar inte heller organisationer som tidigare, vi listar personer. Vem bestämmer över konstens ytor?

Men varför gör vi överhuvudtaget en maktlista? Det finns faktiskt många goda anledningar att låta bli; sådana här listor kan göra mer skada än nytta. För det första befäster de makt. För det andra lyfter de fram personer som redan står i rampljuset. Och för det tredje är de subjektiva. Det finns ingen vetenskap bakom, bara en lång rad personer som berättat om sina upplevelser.

Samtidigt finns det goda anledningar att göra en lista. Det här är inte en vinnarlista – och inte heller en lista med goda exempel. Då hade det sett helt annorlunda ut. Fler hade varit konstnärer och färre hade varit samlare. Fler hade varit kvinnor och färre hade varit män. Och framför allt hade en lista över de bästa inte visat en tydlig brist på etnisk och kulturell mångfald. Men vi listar inte det bästa vi vet, vi listar den maktfördelning vi ser.

Syftet är detsamma som för politiksajten Maktthavare.se, som bland andra tidningen Fokus står bakom. Att ge en kall bild av makt: Vem bestämmer? I konstvärlden är det kanske ännu viktigare. Det är en sfär där många maktstrukturer är dolda och informella, där maktthavare rekryteras under bordet istället för genom val och där orättvisa beslut och sned könsfördelning lätt kan motiveras med hänvisning till »kvalitet«.

En slutsats kan man ändå dra, hur orättvis eller snedvinklad vår lista än är: Personerna som är med saknar inte makt. Och ska man förändra saker måste man börja någonstans. Varför inte här?

ANDERS RYDELL
CHEFREDAKTOR

1. LENA ADELSONH LILJEROTH POLITIKER, KULTURMINISTER OCH JOURNALIST

Barnavårdsnämnden kopplades in när hon snattade en Beatlesskiva som tonåring. Men efter lite svartjobb borstade Lena Liljeroth till sig rejält. Hon började drömma om att bli missionär eller präst och gick med i Moderaterna som 14-åring. Där blev hon kompis med Carl Bildt som snart presenterade Lena Liljeroth för hennes blivande man, Ulf Adelsohn. Han blev senare partiets ledare medan hon själv hamnade i skymundan. Som journalist, mamma till deras två barn, styrelseordförande på Fryshuset och kommunpolitiker var hon en person som inte många tog notis om. Och när hon som statsminister Fredrik Reinfeldts andrahandsval fick ta över rodret efter ökända Cecilia Stegö Chilös korta gästspel som kulturminister, var det inte många som hade höga förväntningar på den till synes jordbundna och ödmjuka doldisen, som inte verkade ställa till med något rabalder i onödan.

Men med facit i hand kan Lena Adelsohn Liljeroths fyra år som kulturminister beskrivas som ren bärsärkagång. Hon har bland annat avvecklat konstnärlönerna och tagit bort gratisinträdet till alla museum med motiveringen att skattesänkningarna gör att "vanliga medborgare" kan lägga en tusenlapp mer i månaden på kultur.

"Pensionärer, arbetslösa och sjukskrivna får visst inte ta del av den kulturpolitiska reformen. Alliansens kulturlinje behöver en slogan: Den som inte arbetar ska inte heller gå på Nationalmuseum", kommenterade Sofia A Andersson Alliansens kulturpolitik på Aftonbladet Kulturs blogg (16 april, 2010).

Kulturministern har även gjort sig (ö)känd som recensent, bland annat när hon kommenterade NUG:s konstverk på Market 2009: "Jag vet inte om det här är Konstfacks nya giv. Att elever spelar psyksjuka och sedan det här. Vad blir nästa grej? Att tända på ett hus och se hur brandkåren reagerar?"

Utspelet beskrevs som ett hårt angrepp på den konstnärliga uttrycksfriheten. "Med sina uttalanden har Lena Adelsohn Liljeroth inte bara agerat statlig konstdomstol. Hon underblåser också ett populistiskt förakt för den gränsöverskridande konsten.", svarade Dagens Nyheteres Jessica Kempe.

Lena Adelsohn Liljeroth kan också konsten att snabbt lägga locket på frågor om jämställdhet och annat som hon struntar i. Maktkoncentration i medievärlden är inte heller något man ska bry sig om enligt henne. När Bonnierkoncernen köpte aktiemajoriteten i TV4 fick kritikerna veta att risken med ökad ägarkoncentration bara var trams: "Bonnier är som jag ser det en i allra högsta grad stabil mediaägare", sa hon i en intervju i Bonnierägda Dagens Nyheter (22 april, 2007). Slutdiskuterat.

Lena Adelsohn Liljeroth har också blivit KU-anmäld för att ha avslöjat sin stora glädje över den fällande domen mot The Pirate Bay.

Från sin tron på Kulturdepartementet kan Lena Adelsohn Liljeroth köra sitt eget race över kultursverige. Dessutom kan man inte klaga på utsikten över Norrström. Det byggnadsminnesmärkta palatset från 1902 är inget dumt kontor.

2. INGRID ELAM

ORDFÖRANDE I KONSTNÄRSNÄMNDEN OCH VICE REKTOR PÅ MALMÖ HÖGSKOLA

Som ordförande i Konstnärdsnämnden har hon mycket dold makt. Men Ingrid Elam är ingen doldis. Hon har jobbat som kulturchef på *Dagens Nyheter*, *GP* och Göteborgs-Tidningen. Hon är även kritiker

på Kulturnyheterna och vice rektor på Malmö Högskola. En tung aktör på många spelplaner.

3. CECILIA WIDENHEIM

DIREKTÖR PÅ IASPIS

Cecilia Widenheim var ett av de namn som nämndes i samband med chefsbytet på Moderna. Hon är tjänstledig från arbetet som intendent på Moderna Museet för att chefa över prestigeinstitutionen Iaspis.

4. SUSANNA SLÖÖR

KONSTNÄR, STÄNDIG SEKRETERARE FÖR KONSTAKADEMIEN OCH MEDGRUNDARE TILL NÄTTIDSKRIFTEN OMKONST

Konstakademien är ingen riktig myndighet, men har med tanke på alla stipendier den sitter på en maktposition. Slöör tog nyligen över jobbet efter Olle Granath. Hon är även medgrundare till nättidskriften Omkonst.

5. CLAES ERIKSSON

DEPARTEMENTSSEKRETERARE PÅ KULTURDEPARTEMENTET

En trogen tjänsteman på Kulturdepartementet som överlevt många ministrar och har en stor praktisk makt eftersom han utser flera höga poster i det offentliga konstlivet. Han skötte rekryteringen chefsjobbet till Moderna Museet, och sägs ha pushat för Daniel Birnbaum. Claes Eriksson utser även Konstnärdsnämnden.

6. HÅKAN REHNBERG

KONSTNÄR OCH ORDFÖRANDE FÖR SVERIGES BILDKONSTNÄRSFOND

Maktdoldis som basar över bidrag och ersättningar till konstnärer. Bland annat arbetsstipendium på upp till tio år och bildkonstnärsfondens Stora stipendium på 300 000 kronor.

7. KENNET JOHANSSON

GENERALDIREKTÖR OCH CHEF FÖR STATENS KULTURRÅD

Kulturrådet utplånades först av Kulturutredningen, men fick en viktig roll att spela i regionaliseringen av kulturen. Bland annat genom ansvaret att följa upp portföljmodellen. Kennet Johansson har tidigare arbetat som chef för kulturförvaltningen i Göteborg och chef på Vänermuseet i Lidköping.

8. KENNETH OLAUSSON

VD FÖR INNOVATION IMPACT

Chef för konsultföretaget som håller i fonden Innovativ kultur på uppdrag av Stockholm stad. Han föser ihop konstnärer med näringslivet i kulturella experiment. Fonden har blivit en andlig och inflytelserik arvtagare till Framtidens kultur.

9. GÖRAN ROSANDER

CHEF PÅ KONSTENHETEN I LANDSTINGETS KULTURFÖRVALTNING OCH SEKRETERARE I LANDSTINGETS KONSTNÄMND

Chef över enheten som ska sätta riktlinjerna för rekordsatsningen på konst i och runt nya Karolinska sjukhuset som uppförs i Solna. Summan är den största som har lagts på offentlig konst i Sverige: 118 miljoner kronor.

10. LEIF PAGROTSKY

SOCIALDEMOKRATERNAS KULTURPOLITISKA TALESPERSON

Leif Pagrotsky lovar att satsa 270 miljoner kronor mer än Alliansen på kultur om de rödgröna vinner. Konstnärlöner och gratis inträde till museer ska han också återinföra. Nu försöker han göra kulturen till en avgörande valfråga, för att återerövra Kulturdepartementet i höst.

KONSTFACK

GRV 123

ENERGY

1. IVAR BJÖRKMAN

REKTOR PÅ KONSTFACK,
FÖRETAGSEKONOM OCH FORSKARE

När Ivar Björkman valde att tacka ja till en ny period som rektor på Konstfack tog han fjolårets stormar med en klackspark: "Sådant rinner av. Jag kan ju inte hålla på och blanda ihop min yrkesroll som rektor med mig själv som privatperson", sade han till Sydsvenskan.

Hans skola har jämförts med tredje riket av Ernst Billgren, och under Anna Odell- och NUG-debatten fick han utstå dubbel beskjutning. Från konstvärlden för att han inte stod upp för konsten. Från allmänheten för att han tillät sina konststudenter att gå för långt.

Ivar Björkman har en bakgrund som företags-ekonom och forskare inom entreprenörskap. Som liten tillbringade han mycket tid i syrummet med mamman, och pappan drömde om att bli konstnär och gick på Konstfacks kvällsskola. Men få anade att Ivar en dag skulle bli rektor för skolan.

När Konstfackstudenten Anna Odell i januari 2009 fejkade en psykos på Liljeholmsbron i Stockholm, som en del av sitt examensprojekt, utlöstes skolans kanske största kris någonsin. Anna Odells lärare gav henne sitt stöd på Dagens Nyheters debattsida, men Ivar Björkman gick åt andra hållet. Han presenterade en internetredning som visade att Anna Odells verk var "etiskt oacceptabelt" och att skolan borde ha stoppat det. Konstfack införde "tydligare etiska riktlinjer för elevarbeten". Det drabbade främst en annan Konstfackstudent: NUG. Hans film med en maskerad person som sprayar tags i en tunnelbanevagn hade redan fått Kulturministern att rasa och SL att kräva 100 000 kronor i skadestånd från Konstfack. Men trots att man godkänt verket och examinerat NUG tog skolan nu plötsligt avstånd från allt ansvar. Båda historierna fick debatt- och kultursidorna att rikta hård kritik mot Konstfacks rektor.

Det anmärkningsvärda är att stormarna samtidigt har gjort Konstfack till Sveriges mest intressanta skola. Vad som händer i Konstfacks ateljéer ekar numera långt bortom Telefonplan. Det är en skola mitt i konstdebatten. Och från sitt kontor i LM Ericssons gamla telefonfabrik har Ivar Björkman inflytande över både konst- och medievärlden.

2. SARAT MAHARAJ

PROFESSOR PÅ KONSTHÖGSKOLAN I MALMÖ
OCH CURATOR

Curerade Documenta II och Guangzhou-triennalen i Kina 2008. Han sitter i styrelsen för Manifesta och Venedigbiennalen och är rådgivare till São Paulo-biennalen. Sarat Maharaj har stort internationellt inflytande och är världskänd som forskare och curator. En av världens mest uppburna tänkare på konstområdet.

3. MÅNS WRANGE

KONSTNÄR OCH REKTOR PÅ KUNGLIGA
KONSTHÖGSKOLAN

Debattglad rektor som tidigare varit professor på Konstfack. Han skrev debattartiklar om att det var "skandal att jurister skulle bedöma elevernas konst" på Konstfack. Sedan hamnade han i samma fälla själv, när eleven Victor Marx i fjol tvingades sluta på skolan efter att han uppfört ett åtta metert högt bostadstorn under Liljeholmsbron.

4. ANNA LINDAL

DEKAN FÖR DEN KONSTNÄRLIGA FAKULTETEN
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hon bestämmer över all konstutbildning i Göteborg och är vice president för internationella The Society for Artistic Research. Anna Lindal är en av dem som har mest reell konstmakts i Göteborg. Hon har dessutom inflytande på flera kulturområden, och har bland annat varit vice ordförande i Kungliga Musikaliska Akademien.

5. GERTRUD SANDQVIST

PROFESSOR VID MALMÖ KONSTHÖGSKOLA

Ordförande i de nordiska konsthögskolornas samarbetsorgan KUNO. Hon har suttit i juryn till DAAD–Berliner Künstlerprogram, Carnegie Art Award och HISK–Hooger Instituut for Schönen Kunste och är med i styrelserna för Inter Arts Center och för Framtidens kultur. Tungt namn i utbildningsvärlden både i Sverige och internationellt.

6. MAGNUS BÄRTÅS

KONSTNÄR OCH PROFESSOR VID KONSTFACK

Anna Odells handledare, lärare och trogna vapendragare som försvarat henne i allt från debattartiklar till *Kvällsöppet med Ekdahl*. Magnus Bærtås har precis doktorerat från Valand. En garant för konstens frihet.

7. ANNIKA VON HAUSSWOLFF

KONSTNÄR OCH PROFESSOR VID
HÖGSKOLAN FÖR FOTOGRAFI

Har stort inflytande både som professor och konstnär och som debattör. Är en av de kulturprofiler som gått till hårdast attack mot nedläggningen av Göteborgs konstmuseum. Även redaktör för den nya konstsjajten tsnok.se.

8. ANN-SOFIE SIDÉN

KONSTNÄR OCH PROFESSOR PÅ KUNGLIGA
KONSTHÖGSKOLAN

Professor i fri konst med inriktning på skulptur, objekt och installation. Hon har makt över både privat och offentligt finansierade projekt. Dessutom är hon en av Sveriges mest framgångsrika konstnärer.

9. HANS HEDBERG

DEKAN FÖR KONSTNÄRLIGA FAKULTETEN
PÅ GÖTEBORGS UNIVERSITET

Har tidigare varit rektor på Valand och jobbar nu med forskning och med programmet vid Fotografins Hus i Stockholm. En doldis med stort inflytande och ett tungt nätverk.

10. ZANDRA AHL

KONSTHANTVERKARE OCH PROFESSOR VID KONSTFACK

Sedan 2009 professor vid Keramik & Glas på Konstfack. Spås vara ett framtida rektorsämne, ifrågasätter normer och vågar driva obekväma frågor. Zandra Ahl har bland annat skrivit den omdebatterade boken *Svensk smak*.

MUSEUM

1. DANIEL BIRNBAUM

CURATOR, KONSTKRITIKER OCH TILLTRÄDANDE ÖVERINTENDENT PÅ MODERNA MUSEET.

För ett år sedan gratulerade KONSTNÄREN Daniel Birnbaum i förskott till chefsjobbet på Moderna. Alla visste att frågan inte var om, utan när, han skulle ta över efter Lars Nittve.

Som Venedigbiennalens konstnärliga ledare 2009 har Daniel Birnbaum redan betat av ett av konstvärldens mest prestigefulla jobb. Han hamnade på fjärde plats när konsttidskriften *Art Review* nyligen listade de 100 mäktigaste konstpersonerna i världen.

Daniel Birnbaum ingår i ett internationellt nätverk av kända curatorer och konstnärer, där till exempel konstnären Olafur Eliason är med.

När Daniel Birnbaum kommer på tal får folk (speciellt unga män i konstvärlden) ofta något saligt i blicken. Säkra källor påstår dessutom att han är en älskvärd person. Men han har betydligt fler universitetspoäng i filosofi än i konstteori, och insatserna i Venedig har beskrivits som tama av kritiker. Kulturnyttis Mårten Arndtzen tror att Daniel Birnbaums diplomatiska sida kommer att hålla provocerande konst borta från Skeppsholmen framöver: »Nittve gjorde ändå ett par riktigt banbrytande utställningar i början av sin karriär. Ingen av de biennaler och utställningar Daniel Birnbaum varit inblandad i har lämnat den sortens avtryck« (Kulturnytt, 6 maj 2010).

Moderna Museet bara haft en enda kvinnlig chef (Karin Lindegren, som lämnade sin post efter rekordkort tid). Därför är Dagens Nyheter's Birgitta Rubin besviken eftersom det fanns så starka kvinnliga konkurrenter till tjänsten den här gången: »Det säger lite om vad Kulturdepartementet premierar. Daniel Birnbaum saknar helt museierfarenhet och har aldrig demonstrerat ett intresse för genusfrågor. Det är lätt att behålla skygglapparna på när man som Birnbaum tillhör ett grabbgång av inflytelserika, internationella curatorer« (Dagens Nyheter, 6 maj 2010).

Samtidigt har Daniel Birnbaum mer eller mindre vuxit upp på Moderna. Hans mamma Britta Birnbaum var kompis med Pontus Hultén och arbetade själv som intendent på Nationalmuseum och Liljevalchs.

I tjugooårsåldern började Daniel Birnbaum läsa filosofi och under åttiotalet ingick han i kretsen kring tidningen *Kris* tillsammans med personer som Horace Engdahl, Anders Olsson, Aris Fioretos, Sven-Olov Wallenstein och Stig Larsson.

Sedan dess har Daniel Birnbaum nätverkat vidare som kritiker för den inflytelserika amerikanska tidskriften *Artforum*, curator på *Magasin 3* och rektor på konsthögskolan *Städelschule* i Frankfurt. Det är svårt att vara mer kulturadel i Sverige än Daniel Birnbaum. Och eftersom Sveriges kulturvärld fortfarande är feodal var hans karriärväg lika förutsägbar som Kronprinsessan Victorias. Daniel Birnbaum är Modernas kronprins.

2. MARIA LIND

DIRECTOR OF THE GRADUATE PROGRAM, CENTER FOR CURATORIAL STUDIES, CURATOR OCH KRITIKER

Många trodde (och önskade) trots allt att Maria Lind skulle knipa chefsjobbet på Moderna framför nosen på Daniel Birnbaum. Hon var ensam svensk – förutom Birnbaum – på **Art Reviews** senaste Power 100-lista (plats 90) och arbetar idag med att utbilda framtidens stjärncuratorer i New York.

3. SARA ARRHENIUS

CHEF PÅ BONNIERS KONSTHALL, CURATOR, FÖRFATTARE OCH KRITIKER

En av de favorit Tippade till chefsjobbet på Moderna museet. Hon är chef på Bonniers konsthall och har tidigare bossat på Iaspis. Sara Arrhenius har bland annat skrivit böckerna *Ensam och pervers* och *En riktig kvinna: om biologism och könsskillnad*.

4. ISABELLA NILSSON

CHEF FÖR GÖTEBORGS KONSTMUSEUM, VICE ORDFÖRANDE I BILDKONSTNÄRSFONDEN

Isabella Nilsson var ett annat hett namn på listan med kvinnliga kandidater till platsen som Modernaboss. Hon styr över Göteborgs Konstmuseum, var tidigare Millesgårdens chef och är vice ordförande i Bildkonstnärsfonden.

5. DAVID NEUMAN

CHEF PÅ MAGASIN 3

Vännerna David Neuman och Robert Weil spånade ihop idén till *Magasin 3* tillsammans. Sedan lämnade New York-galleristen det stora äpplet för att förverkliga den i Stockholm. Han är även affilierad professor och initiativtagare till Master Curatorutbildningen vid Stockholms Universitet och barndomsvän med Daniel Birnbaum.

6. MAGNUS JENSNER

CHEF PÅ MODERNA MUSEET MALMÖ OCH STYRELSELEDAMOT FÖR INTER ARTS CENTER

Magnus Jensner fick sätta tänderna i den nya prestigeinstitutionen Moderna i Malmö för drygt ett år sedan. Han sitter också med i styrelsen för Inter Arts Center, Lunds universitets nya stora forskningscenter för konst, musik och teater, och har varit chef för Dunkers kulturhus.

7. HELENA PERSSON

CHEF PÅ NORRKÖPINGS KONSTMUSEUM OCH MEDLEM I BILDKONSTNÄRSFONDENS STYRELSE

Chef på Norrköpings Konstmuseum och med i styrelsen för Bildkonstnärsfonden. Hon har tidigare varit chef för Göteborgs konsthall. Även Helena Persson var tippad som kandidat till Modernaposten.

8. GÖRAN CHRISTENSON

CHEF FÖR MALMÖ KONSTMUSEUM

Låg bakom den uppmärksammade utställningen där konstnären Pål Hollender delade ut pengar från oetiska fonder. Göran Christenson har även inflytande över mycket stipendie- och inköpspengar.

9. MARTIN SCHIBLI

CURATOR PÅ KALMAR KONSTMUSEUM, FÖRFATTARE OCH KONSTKRITIKER

Samtidigt som konstvärlden fnös åt Anna Odell visade Kalmar Konstmuseum en uppgraderad version av hennes examensprojekt. Utställningen slog publikrekord. Martin Schibli var curatorn bakom. Han har också skrivit boken *Hur man blir samtidskonstnär på tre dagar* med Lars Vilks.

10. ELISABETH MILLQVIST

CURATOR PÅ MAGASIN 3

Ung curator på *Magasin 3* som spås bli »nästa Maria Lind«. Redan nu är hennes utställningar det mest intressanta som konsthallen levererar. Santiago Sierras första soloutställningen i Sverige är bara ett exempel.

1. ROBERT WEIL

AFFÄRSMAN, KONSTSAMLARE OCH GRUNDARE AV MAGASIN 3

Redan som 15-åring shoppade Robert Weil aktier för pengarna som föräldrarna sparat ihop till hans studier. Som tur var visade han sig ha talang. 16 miljoner senare var Robert Weil en känd klippare, med börsnoterat företag och uppvisninga citat på ekonomisidorna. 1980 grundade han investmentbolaget Proventus. Resten är historia.

Robert Weil slog sig ihop med barndoms-vännerna, Gabriel Urwitz och Mikael Kamras. De gjorde sig kända för »klipparmentalitet« och »affärer på gränsen till det etiskt försvarbara«. Trion hamnade högst upp på listan över Sveriges mest ökända klippare när de sålde Gotabanken till Trygg-Hansa SPP precis före finanskrisen i början av nittiotalet. Affären blev hårt kritiserad men gjorde Robert Weil väldigt rik.

Hundratals miljoner kronor i kulturinvesteringar senare är Robert Weil känd som den »goda finansmannen«. En givmild mecenat som ofta har med en debattartikel i någon av Bonnierkoncernens tidningar, där han uppmanar alla andra kapitalister att vara lika givmilda som han själv.

»Jag hade nog ett behov av att profilera mig genom de här kreativitetsprojekten för att jag var en av de personer som stämplades in i klipparfacket« sade han i en intervju med Affärsvärlden i december 2003.

Det betyder inte att engagemanget är falskt. Tvärtom har Robert Weil pumpat in sina pengar i mer och mer intressanta projekt och blivit en av den svenska kulturvärldens viktigaste personer. Redan 1987 grundade han konsthallen Magasin 3 i Stockholm. På chefstolen satte han David Neuman, som var gallerist på Manhattan. 1997 öppnade han Judiska Teatern.

2008 tilldelades han H.M. Konungens medalj i 12:e storleken »för viktiga insatser för samarbetet mellan judisk och svensk kultur«. Hans dotter, Sandra Weil, går i faderns fotspår som curator och delägare.

Mäktiga kompisar från kultureliten har Robert Weil över hela världen. Det sägs till exempel att han umgås med stjärnarkitekten Daniel Libeskind, som bland annat vann tävlingen för återuppbyggnaden av World Trade Center.

Bonnierfamiljen är en trogen samarbetspartner sedan länge. Det var genom ett samarbete med Robert Weils Proventus som koncernen kunde tillskansa sig ägarmajoriteten i Tv4 år 2007. Tillsammans har de även startat debattsajten Newsmill.

Man kan inte överskatta värdet av Robert Weils bekantskap. De 1500 kvadratmetrarna i Frihamnen är en erkänd språngbräda till maktpositioner i konstvärlden. Nyutnämnda Modernachefen Daniel Birnbaum, som varit associate curator på konsthallen, är ett bra exempel på det. Med ett miljardimperium, en egen konsthall och ett internationellt nätverk är Robert Weil en institution i svenskt konstliv.

2. JEANETTE BONNIER

KONSTSAMLARE OCH KONSTHALLSÄGARE

Hon tillhör en av Sveriges mäktigaste familjer. Dessutom äger hon Bonnier konsthall och tio procent av Bonnierkoncernen. Jeanette Bonnier delar också ut pengar till unga okända konstnärer via en stipendiefond till minne av dottern som dog i en bilolycka. Hon har inflytande i mediavärlden, affärsvärlden och konstvärlden.

3. GERARD DE GEER

KONSTSAMLARE OCH KONSTHALLSÄGARE

Carl Johan De Geers kusin äger ett av världens mest exklusiva gallerier. Han ska ha fått Olafur Eliassons verk att öka 1000 procent i värde, och öppnade en filial 2009 i Lufthansas gamla huvudkontor i Berlin.

4. CLAES NORDENHAKE

GALLERIST SAMT SITTER I ART BASELS UTTAGNINGSKOMMITTÉ

Att sitta med i Art Basels uttagingskommitté väger tungt på den kommersiella konstaren. Dessutom driver Claes Nordenhake sitt galleri Galerie Nordenhake i Stockholm, och har byggt upp ett helt imperium i Berlin tillsammans med Gerard De Geer.

5. ANNE FOLKE

CHEF FÖR CARNEGIE ART AWARD

Som chef över Carnegie Art Award styr Anne Folke över nordens mest prestigefyllda konstpris. Startade även med och startade bokförlaget Langenskiöld's som bland annat givit ut Ernst Billgrens Kommittén.

6. JAN WIDLUND

KONSTSAMLARE OCH ADVOKAT

Moderna Museets juridiska rådgivare, delägare i Vinges advokatbyrå i Stockholm och storsamlare av konst. Jan Widlund är inflytelserik på många plan. Han deltar även i paneldebatter och lånar generöst ut sin samling.

7. NICLAS ÖSTLIND

SENIOR CURATOR, SKRIBENT OCH ANSVARIG FÖR KONSTHANDELN

Mässgeneral för Market 2010/2011 som även driver nya Konsthandeln i Konstnärshuset och sitter med i diverse viktiga styrelser. Han har tidigare varit chefsintendent på Åmells konsthandel och intendent på Liljevalchs Konsthall. Niclas Östlind är en maktspindel med stort informellt inflytande

8. ANDREAS RIBBUNG

KONSTNÄR OCH GALLERIST

Som fanbärare för den konstdrivna ekonomin ligger han bakom alternativa framgångssagor som Supermarket, Candyland och Hammarby Artport. Dessutom sitter han med i styrelsen för den manliga konstnärsföreningen Konstnärsklubben.

9. MICHAEL STORÅKERS

REKLAMARE, SAMLARE OCH NY VD FÖR BUKOWSKIS

»Eat cunt for mental health!« var en av rubrikerna i Moderna museets annonser för utställningen med konstnären Lee Lozano. Michael Storåkers byrå låg bakom den uppmärksammade kampanjen. Han är ny vd och koncernchef för auktionsbyrån Bukowskis.

10. GÖSTA BERGMAN

ADVOKAT, GALLERIST OCH SAMLARE

Advokaten Gösta Bergman har företrätt en rad konstnärer, däribland Dan Wolgers och NUG. Det slutade med att han startade sitt eget galleri (Galleri Gösta Bergman). Han har även arbetat som hovrättsfiskal på Svea Hovrätt. Han har mycket makt, som både rättslig försvarare av konsten och som gallerist.

1. LARS VILKS

KONSTNÄR

Al-Qaida har satt ett pris på hans huvud. Sveriges ledarskribenter gör honom till en symbol för yttrandefriheten. Och det finns 1 600 000 googleträffar på hans namn. Ingen kan värja sig från Lars Vilks verk eftersom det numera lever sitt eget liv. Allt han själv behöver göra är att blåsa lite på lågan då och då. Säga "Al-Qaida won't stop me" till CNN. Komponera en ironisk dikt om den amerikanska hemmafrun («Jihad Jane») som planerade att mörda honom. Visa upp en film med homosexuella män som har sex iförda Muhammed-masker.

Vilks själv är förtjust över reaktionerna: »Jag är mycket nöjd med kompositionsdetaljerna. Jihad Jane är precis vad ett manus behöver för att kittla«, sa han i *Svenska Dagbladets* livechatt i mars 2010. Och till Sydsvenskan sa han att dödshoten kryddar verket: »Som konstnär är jag väldigt nöjd med al-Qaida. Det är ju väldigt sällan en konstnär lyckas involvera en sådan organisation i sina verk«.

Det är sådant varumärkesbyggande som gjort Lars Vilks till Sveriges mest kända konstnär. Han gjorde sig först ett namn som »statssekreterare« i sin egen stat Ladonien belägen på halvön Kullen i Skåne med husliknande konstverk av spillved och betongböcker med ISBN-numrering. Utan bygglov.

2005 publicerade Lars Vilks boken *Hur man blir samtidskonstnär på tre dagar* tillsammans med curatorn Martin Schibli.

Han har själv beskrivit sin arbetsmetod så här: »Det finns inte någon konst utan enbart ett varumärke som utgör konsten. Jag bygger ett varumärke på ett olämpligt sätt, negativt eftersom det är politiskt inkorrekt i konstvärlden att ta upp de spörsmål som rondellhunden indikerar«.

Att det är olämpligt håller många med om. Han har kallats rasist och kritiserats för att sparka på redan utsatta grupper i samhället. Man kan dock inte ta ifrån Lars Vilks att han varit osannolikt framgångsrik i sitt konstprojekt, och de mål han satt för det. Han har tagit den mediala konsten till en helt ny dimension.

2. ANNA ODELL

KONSTNÄR

»Konstexperter« som reducerat hennes examensprojekt till pr-jippo har fått bakläxa. Hon spås bli nästa Wallraff, föreläser numera för grävande journalister och har ett nytt verk på gång i samma anda. Om Ivar Björkman gjorde Konstfack till Sveriges mest hatade skola har Anna Odell gjort den till vår mest spännande.

3. MARK RAPPOLT

CHEFREDAKTÖR PÅ BRITTISKA TIDSKRIFTEN ART REVIEW

Först när Daniel Birnbaum listades som nummer 13 på Art Reviews »Power 100«-lista fick han sitt rejäla genomslag i Sverige. På senaste rankningen gav de honom ännu mer makt. Den brittiska konsttidningens inflytande sträcker sig numera ända in på Kulturdepartementet.

4. SVEN-OLOV WALLENGSTEIN

FILOSOF OCH CHEFREDAKTÖR PÅ TIDNINGEN SITE

Sveriges tyngsta konstteoretiker har fungerat guru för en hel generation av kritiker, och på så sätt bestämt hur man får diskutera och skriva om konst i Sverige. Han undervisar på Södertörns högskola och forskar vid KTH.

5. SINZIANA RAVINI

KRITIKER OCH CURATOR

Ses som den nya tunga konstkritikern på Dagens Nyheters kultursidor. Hon är kritiker och curator med Göteborg och Paris som bas. Trots sin ungdom sätter Sinziana Ravini redan agendan för konstdebatten.

6. ANDERS OLOFSSON

CHEFREDAKTÖR FÖR KONSTEN.NET OCH KONSTPERSPEKTIV

Som chefredaktör för två tunga titlar har Anders Olofsson stort inflytande. Han jobbar också som omvärldsanalytiker och har ett förflutet som it-konsult och konstkritiker på Göteborgs-Tidningen.

7. P.M. NILSSON

JOURNALIST OCH GRUNDADE AV NEWSMILL

Startade tillsammans med Leo Lagercrantz och Karin Eder-Ekman debattsajten Newsmill, **som snabbt** blev en succé – och numera även är känd som konstens smutsiga bakgård. Där för bland andra Pål Hollender, Joanna Rytel och Lars Vilks en vildare och roligare konstdebatt, som inte får plats på kultursidorna.

8. CLEMENS POELLINGER

KONSTKRITIKER PÅ SVENSKA DAGBLADET

Svenskans mest inflytelserika kritiker. Ett vasst och frispråkigt proffs som kommer att hitta sätt att befästa sin makt. Clemens Poellinger var först med att skriva om Gerald De Geers hemliga konsthall.

9. MILOU ALLERHOLM

KONSTKRITIKER PÅ DAGENS NYHETER OCH LEKTOR I KONSTHISTORIA

En av Dagens Nyheters tyngsta kritiker som dessutom undervisar på både Kungliga Konsthögskolan och Konstfack. En av de kritiker som har tyngst uppbackning i konstvärlden.

10. DAVID CASTENFORS

CHEFREDAKTÖR PÅ ARTLOVER

David Castenfors kommer från en maktfamilj, precis som hans efternamn antyder. Han driver med sin sambo designbyrån Theresa & David som bland annat ger ut konsttidningen Artlover, en uppstickare som tilltalar en ung generation konstintresserade.

Hur överlever man som ung konstnär? En majoritet av de konstnärer som utexamineras från landets konsthögskolor tvingas söka sin försörjning någon annanstans. KONSTNÄREN samlade fyra unga verksamma konstnärer för att få deras syn på ekonomi, kulturpolitik och utbildning.

HAR DU BLIVIT LÖNSAM LILLE VÄN?

ULRIKA SPARRE (1974), KONSTNÄR UTBILDAD PÅ GERRIT RIETVELD ACADEMY I AMSTERDAM OCH PÅ KONSTFACK. VAR ARTIST IN RESIDENCE PÅ INTERAKTIVA INSTITUTET 2007 OCH HAR ÄVEN ARRANGERAT ETT FLERTAL UTSTÄLLNINGARSOM CURATOR.

SAMTALSLEDARE:
ROBERT STASINSKI (1980), PAPPALÉDIG PROJEKTKOORDINATOR
PÅ IASPI, UTBILDAD INOM KONST- OCH STATSSETENSKAP.

LINA SELANDER (1973) KONSTNÄR UTBILDAD PÅ VALAND I GÖTEBORG OCH KUNGLIGA KONSTHOGSKOLAN I STOCKHOLM. HÄRTIDIGARE MOTTAGIT MARIA BONNIER-DAHLINS STIFTELSES STIPENDIUM FÖR UNGA KONSTNÄRERSAMT EDSTRANDSKA STIFTELSENS STIPENDIUM

ERIK MODIG (1980) KONSTNÄR OCH DOKTORAND I MÄRKNADSFÖRING PÅ HANDELSHOGSKOLAN I STOCKHOLM. HAN ÄR GRUNDARE AV DE KONSTNÄRSDRIVNA GALLERIerna ART CONCEPT STORE SAMT ORDFÖRANDE I SOFO-NÄTVERKET.

HENRIK ANDERSSON (1973) STUDERAT FRI KONST OCH CURATING PÅ KONSTFACK. SOM KONSTNÄR ÄR HAN REPRERENTAD PÅ MODERNA MUSEET OCH SOM CURATOR GJORDE HAN SENAST UTSTÄLLNINGEN »A SPACE ON THE SIDE OF THE ROAD.« PÅ RÖDA STEN I GÖTEBORG 2009.

Robert Stasinski: *Jag vill börja med att ställa den övergripande frågan om det finns en speciell konstekonomi med egna finansiella »lagar«, eller sitter vi i samma båt som resten av samhällets arbetare, tjänstemän och entreprenörer?*

HENRIK ANDERSSON: Det finns ett gammalt kapitalistiskt synsätt där några tär och några när, och där är det konstnären som tär då det egna projektet som är helt autonomt. Priset för detta är högt och speglas i form av olika bidragssystem och lågbetalda brödjobb inom andra sektorer än konst. Konstnären är alltså en figur som tål mycket förändring och kompromisser, något som den nyliberala marknaden verkar ha ett skriande behov av – på gott och ont. En egenföretagare, helt enkelt.

ERIK MODIG: Jag tror du har rätt i synen på att olika industrier närmar sig det konstnärliga arbetet och vise versa. Frågan är dock om man fortfarande kommer att kallas konstnär eller om det då kallas entreprenör. Vi ser en rörligare arbetsmarknad idag och det har konstnärer i alla tider kunnat anpassa sig för ganska bra.

LINA SELANDER: Man märker redan nu att det har blivit kärvare för konstnärer. Ateljéstödet i Stockholm har till exempel minskat från fem till tre år, och det finns många andra exempel. Jag märker av en instrumentalisering av konsten där den ska bli mer och mer nyttig för att kunna få finansiering.

ULRIKA SPARRE: Men i grunden har inte konstvärlden förändras under åren, vi får fortfarande lika lite betalt som alltid.

LINA SELANDER: Samtidigt märkte jag först när jag fått barn hur utsatt man är som konstnär. Jag har visserligen haft tur som fått flera stora stipendier, men de är ju inte pensionsgrundande eller föräldrapenninggrundande. Så jag har ju blivit tvungen att jobba med båda mina barn för att få det att gå ihop.

Det är ju naturligtvis en ganska stor maktfaktor att stipendier från exempelvis Konstnärsnämnden inte är skattepliktiga, det får konsekvenser för hur kvinnor i konstvärlden väljer att skaffa barn. Somliga väljer att avstå just på grund av att det är för svårt med Försäkringskassans regler för egna företagare.

ERIK MODIG: Om man betraktar konst ur ett marknadsperspektiv för ett ögonblick kan man konstatera att »konst« som en vara i ett ekonomiskt perspektiv kan jämföras med en lyxvara. Det visar sig att människor resonerar på liknande sätt när de ska besluta sig för att köpa en Porsche som inför köpet av ett konstverk. Problemet kommer in i produktionsledet: tillverkaren av en lyxig designmöbel eller lyxbil vet ju hur man marknadsför produkten som en lyxvara, men konstnären betraktar ju inte sin produkt som en lyxvara vilket skapar en alldeles för liten marknad. Här i Sverige är marknaden försumbar för verk dyrare än 5000 kronor, vi har ingen tradition av att köpa något annat än en IKEA-affisch att sätta ovanför vår soffa för 25 000 och platt-tv för 20 000. Vi kanske istället skulle tänka oss en kampanj som säger: »Byt ut din Guccikappa mot ett konstverk«. På så sätt kan vi bibehålla känslan hos konsumenten av att köpa den lyxprodukt som konst verkligen är.

HENRIK ANDERSSON: Ja, men här måste vi ändå ta in Pierre Bourdieu och hans analys av konst som klassmarkör. Där handlar det ju främst om att positionera sig när man köper konst – en obskyr tavla kommunicerar ju inte lika tydligt och brett vem man är och vad man vill säga, men en soffa eller en tv kanske gör det.

LINA SELANDER: Jag känner inte alls igen mig i den beskrivningen av konst som du uttrycker, Erik. Jag jobbar ju aldrig mot en köpare eller marknad i den bemärkelsen.

ERIK MODIG: Jag menar ju inte att jag som konstnär ser på mina verk så, men som ekonom är det en relevant analys. För mig som konstnär är analysen ur konsumentens perspektiv inte särskilt intressant, för mig handlar konst om att generera kunskap – konsten speglar ju komplexa samband i samhället och all den kunskapen kan ju inte alla sorters publik till ta till sig. Därför behövs också starka offentliga institutioner för att stödja den mer svårtolkade konsten.

Robert Stasinski: *Hur ser ni då på offentliga organisationer som KRO, Konstnärsnämnden, Kulturrådet och kommunala Kulturförvaltningen?*

HENRIK ANDERSSON: Jag har svårt att identifiera vad eller vem som dessa institutioner representerar eller är till för. Utövare, publik, medborgare, administratörer, konsten eller samhället i allmänhet?

LINA SELANDER: Konstnärsrollen förändras ständigt. Det finns personer som arbetar konstnärligt med icke-traditionella medel och material på nya eller marginella konstnärliga scener som ibland faller utanför konstnärorganisationernas kriterier för att få stipendier. Och det är synd. Att Kulturrådet minskar sitt stöd till kulturtidskrifter eller nästan bara satsar på redan etablerade tidskrifter på den traditionella arenan är också ett problem.

ERIK MODIG: Jag upplever att det är väldigt komplicerat bara att söka olika typer av stipendier eller projektstöd. Konsten är snabbörlig. Kulturförvaltningen är det inte. Även Fonden för Innovativ Kultur som ska vara till för den nyskapande, snabbörliga konsten har bara två ansökningsdatum per år – det är ju ett skämt. Jämför till exempel med framgångsrika privata företag. Hur skulle det gå för dem om de bara kunde utvärdera intressanta projekt två gånger per år. De skulle gå under direkt. De överlever för att de har chefer och arbetsgrupper som kan göra en helhetsbedömning, skapa en kvalitetsuppfattning och därmed ta beslut rullande och samtidigt hålla en årsbudget. Klarar den privata industrin det så ska vi kunna kräva det av offentlig förvaltning.

Robert Stasinski: *För 20 år sedan var det drygt 15 procent av de verksamma konstnärerna som hade en högskoleutbildning. Idag är siffran betydligt högre, speciellt om vi tittar på den konst som ställs ut flitigt i Sverige och utomlands. Så vad tycker ni att konsthögskolor tar för ansvar för konstnärers framtida ekonomiska och sociala villkor?*

HENRIK ANDERSSON: Det här berör väl en diskussion inom universitetsvärlden, huruvida utbildningar ska förbereda studenter för yrkeslivet eller syfta till efterforskning inom fältet. Någonstans kan jag tycka att det är just inom konsten som dessa poler konvergerar – forskning och yrkesliv.

... KONSTNÄREN ÄR EN FIGUR SOM
TÅL MYCKET FÖRÄNDRING OCH
KOMPROMISSER, NÅGOT SOM DEN
NYLIBERALA MARKNADEN VERKAR
HA ETT SKRIANDE BEHOV AV ...

JAG MÄRKER AV EN INSTRUMENTALISERING
AV KONSTEN DÄR DEN SKA BLI MER OCH MER
NYTTIG FÖR ATT KUNNA FÅ FINANSIERING.

ULRIKA SPARRE: Jag tycker att skolan måste ta ett mycket större ansvar och ge mer handledning för att konstnärerna sedan ska kunna överleva på sin konst. Det finns statistik som visar att bara tio procent av de utexaminerade från konsthögskolor håller på med någon form av konstnärlig verksamhet efter tio år. Eftersom det inte går att överleva på enbart stipendier så måste man fundera grundligt över alternativen, och uppmuntra flera olika arbetssätt.

ERIK MODIG: Jag håller med. Konsthögskolorna tar inte tillräckligt ansvar för att utbilda konstnärerna i företagande eller entreprenörskap. Nu har jag själv inte gått någon skola, men av de unga konstnärer jag möter är ofta konstnärer från Mejan och Konstfack rätt ovana när det kommer till prissättning eller företagande. Faktiskt mer ovana än självlärda konstnärer som tidigare tvingats ta på sig rollen som egen entreprenör.

Robert Stasinski: Finns det någon kulturfråga som är extra intressant inför valet i september?

LINA SELANDER: Social trygghet för konstnärer, till exempel pensionsgrundande stipendier. Det måste finnas ett annat sätt att se på en konstnärsekonomi. Jag jobbar väldigt mycket och får in pengar mest via stipendier eftersom jag inte gör objekt som säljs, men jag kan inte få hyreskontrakt och om jag skulle bli sjuk en längre tid skulle jag bli helt utblottad.

ERIK MODIG: Inte för mig. Det jag letar efter är djärvhet och lite go. Många kulturpolitiker saknar det.

Robert Stasinski: Vi har i en stor del av världen börjat utveckla en kultur där allt från vetenskapliga resultat och böcker till musik, film och även konstupplevelser kan konsumeras utan att slutprodukten kostar något för konsumenten. Information och i förlängningen kunskap strävar i den digitala åldern efter att vara både fri och gratis. Hur påverkas då den konstnärliga processen och makten över vem som skapar, köper och betraktar

konst i en kultur där gratis inte längre är ett problem – det har istället blivit en affärsmodell?

ULRIKA SPARRE: Jag tycker att konsten har haft det här inbyggda problemet länge. Man antar att konstnärer får externa bidrag och därför betalas vi inte tillräckligt. I förlängningen genererar detta en publik som inte vill betala för konstupplevelsen.

ERIK MODIG: Jag tror att konsten genererar enorma värden, se bara på konstnärsstäta områden, på sikt påverkas hyror och marknadsvärden positivt i och med att konstnärer attraherar entreprenörer och nya företag genom en nyskapande miljö. Städer och länder som tar till vara på konstnärers fria skapande kommer skörda enorma framgångar. Var får till exempel stora företag som H&M och IKEA sina idéer från – jo konstnärerna med sina kreativa utbildningar och processer. Men pengarna som alla multinationella företag tjänar på konstnärerna kommer aldrig konstnärerna till godo, vilket är synd. Det skulle man exempelvis kunna lösa med en skatt för bolag med vinst på över en miljard. En promille skulle då betalas »tillbaka« till idégivarna – konstnärerna.

Robert Stasinski: Kan konst alltså jämföras med forskning eller så kallad »corporate research and development«, som samhällsinstitutioner och företag kan använda sig av för att öka sin vinst och konkurrenskraft?

ULRIKA SPARRE: Min erfarenhet av konstnärlig forskning från Interaktiva Institutet i Stockholm var att jag bjöds in att genomföra konstverk som helt gynnade organisationens verksamhet och målsättning, i det här fallet handlade det om att använda en specifik teknologi. Ersättningen man fick var tyvärr inte tillräckligt hög för att kunna arbeta heltid, men man fick samtidigt en sorts konstnärlig handledning och hjälp av dem.

HENRIK ANDERSSON: Det ni nu beskriver hänvisas det till i Kulturutredningen 2009 som *aspektpolitik*, ett begrepp som är centralt i den skriften. Det handlar konkret om att kultur

förvandlas till en näring som även omfattas av andra näringar med gemensamma mål som att främja hälsa, demokrati, regional utveckling. Det är väl fint, men ska man som konstnär bli bemött av kulturhandläggare som börjar bocka av hur bra ens konstnärliga förslag främjar en massa konkreta praktiska mål tror jag man hamnar helt fel.

Robert: Men frågan är hur maktens representanter egentligen kan mäta eller uppskatta konstens effekter på samhället?

ERIK MODIG: Det går knappt. Det är väldigt svårt att mäta direkta effekter av kultur. Inom den akademiska världen har vi specifik forskning som kan lösa konkreta problem, och grundforskning som kan ta sig an frågor som är mer grundläggande, och till slut banar vägen för allehanda uppfinningar och nya produkter. Men ekonomin vi lever i fungerar ju så att ju närmare du är att uppvisa konkreta monetära resultat desto enklare blir det att få stöd och finansiering.

ULRIKA SPARRE: Konst kan ju verka på så många olika plan, den kan vara undersökande, debatterande, opinionsbildande, poetisk eller estetisk. Att utveckla konstnärlig forskning är ju ett sätt att mäta i sig.

LINA SELANDER: För mig blir det så svårt, jag är ju mitt inne i det hela, men det låter helt surrealistiskt att min konst ska främja hälsa och demokrati och sådana saker.

ERIK MODIG: Men samtidigt är ju den mest utbredda sjukdomen idag stress och utbrändhet, så egentligen – varför inte?

TEXT: ROBERT STASINSKI *

ILLUSTRATION: JOHAN BJÖRKEGREN

BABYLONS TORN

Sedan 2002 har den brittiska tidskriften *Art Review* varje år publicerat en lista över de 100 mäktigaste personerna i konstvärlden: *The Art Review Power 100*. De utvalda rankas utifrån en kombination av faktorer – från inflytande över produktionen, presentationen och distributionen av konst till finansiella tillgångar – på ett förment vetenskapligt sätt. Listan har en egen sajt (www.artreview100.com) med statistik i både tabell- och diagramform som redovisar hur makten är fördelad på yrke, kön och nationalitet. Där finns även en disparat samling artiklar från *Art Review* om makt och inflytande i konstvärlden. Det är uppenbart att tidskriftens lista inte är en systematisk sammanställning av fakta; redaktionen redogör inte för hur de samlar in sitt material eller vilka urvalskriterier de använder. På en direkt fråga svarar de att de inte kan lämna ut materialet av »integritets- och upphovsrättsliga skäl«.

Art Review Power 100 publiceras varje år i novembernumret av tidskriften. Ett strategiskt val då massmedia ännu inte har övervämmats av listor över årets bästa bok, film och musik.

År 2009 toppas listan av curatorm Hans Ulrich Obrist, MoMA-chefen Glenn D. Lowry och curatorm Nicholas Serota. Svenska Moderna Museets nyrekryterade chef, Daniel Birnbaum, återfinns på fjärde plats. *Art Reviews* redaktion kommenterade förra årets lista på följande sätt: »Efter 12 månader av extraordinär finansiell stress, både i konstvärlden och i resten av samhället, speglar 2009 års upplaga av *Power 100* grundläggande förändringar i inflytande. Föregående års ettor, både konstnärer och samlare, har rasat på listan, medan endast de mest ambitiösa museerna har stannat i toppen. I mittensegmentet återfinns en ny generation av nätverkande och flexibla curatorer med hela världen som arbetsfält – män och kvinnor som banar vägen för ett helt nytt sätt att arbeta«. Någon grundligare analys av personerna på listan och deras positioner ges inte. Det är inte heller syftet. Likt alla liknande listor avser *Art Reviews Power 100* att skapa en tydlig bild av ett heterogent och föränderligt fält.

Det råder inga tvivel om att personerna på *Art Reviews* lista är mäktiga i konstvärlden. Tvärtom är det en tämligen tillförlitlig sammanställning av den internationella konstvärlden från ett västerländskt perspektiv. Framförallt ger listan en inblick i hur *Art Reviews* redaktörer, skribenter och i någon mån läsare uppfattar den internationella konstvärlden idag. Det är den mest rimliga tolkningen av dominansen av amerikanska och brittiska aktörer. En annan betydande faktor är tidskriftens annonsörer; det är viktigt att inte bita den hand som föder en. Hade en fransk eller italiensk tidskrift sammanställt en liknade lista skulle deras landsmän utan tvivel fått mer prominenta placeringar. Det måste vara förolämpande att ett betydelselöst land som Sverige ligger dem hack i häl.

ART REVIEW ÄR LÅNGT ifrån ensam om att compilera listor över konstvärldens mest framstående aktörer. Sedan 2001 har det tyska företaget *Artfacts.net* ägnat sig åt att ranka en anseelig mängd av världens alla konstnärer. Listan toppas för tillfället av Andy Warhol, följd av Pablo Picasso och Bruce Nauman. *Artfacts.net* är främst ett verktyg för konstamlare som vill veta om deras

Att dela in världen i listor är typiskt för vår postmoderna era. Men enligt kritikern Johan Lundh berättar dessa listor egentligen mest om personerna som skapar dem.

investeringar ökat eller minskat i värde. Sajtens paroll är sedan en tid det krystade »Inside information for your benefit. We love art«. Personligen är jag misstänksam mot företag och institutioner som bedyrar sin kärlek till någonting. Istället ifrågasätter jag deras uppsåt i än högre grad. Det finns avsevärt att diskutera kring *Artfacts.net*, men faktum kvarstår att företaget har blivit en maktfaktor i konstvärlden. Sajtens finns på fem olika språk och dess databas är den överlägset största i sitt slag. Den har runt 20 000 unika besökare per dag och tusentals betalande medlemmar. *Artfacts.net* är inte längre enbart en angelägenhet för konstamlare utan även för konstnärer, curatorer och skribenter som vill hålla sig a jour med konstmarknadens utveckling.

PÅ ARTFACTS.NET GÅR det att läsa att: »Den teoretiska grunden för Artist Ranking Tool utgår från den så kallade uppmärksamhetens ekonomi (efter en bok från Georg Franck). Franck hävdar att uppmärksamhet (berömmelse) i kultursektorn är en ekonomi som fungerar på samma sätt som kapitalismen«. I värderelativistisk anda är det kvantitet som mäts; som flitig utställare kommer man att rankas högt oberoende av den konstnärliga kvalitén. I Sverige har inte oväntat konstnären Lars Vilks länge varit tillskyndare av sajtens rankingssystem. Under många år publicerade han en lista över de mest framgångsrika svenska konstnärerna enligt *Artfacts.net* på sin blogg, *Vilks.net*. Ironiskt nog har Vilks egen stjärna dalat betänkligt på *Artfacts.net* de senaste fem åren: från plats 8000 till drygt 16 000.

DET KAN VARA FRESTANDE i vår postmoderna tid att reducera den alltmer undflyende samtiden till listor och statistik. Det är omöjligt att orientera sig i flödet av information utan några riktmärken; databaser och listor fyller en väsentlig funktion i dagens västerländska så kallade informationssamhällen. Siffrorna kan användas av både kulturkonservativa (både till höger och vänster) och nyliberaler. Konservativa utnyttjar dem för att upprätta kanon över vad de uppfattar som bestående och universella konstnärliga värden och verk. Nyliberaler förutsätter att den fria marknadens ständiga fluktuation är den enda tillförlitliga kvalitetsmätaren. Det kan upplevas som en pragmatisk lösning på informationsöverflödet att nyktert sortera världen i listor och register. Problem uppstår först när dessa förteckningar framställs som axiomatiska. De är instrument – inte ett mål i sig själva. Maktstrukturer kan inte enbart förstås genom listor och statistik utan måste granskas genom ett historiskt och ideologiskt raster. I *Art Reviews* fall är det uppenbart att det rör sig om en subjektiv sammanställning. *Artfacts.net* anstränger sig däremot för få sin ranking att framstå som mindre godtycklig. Ytterst reflekterar dessa listor främst sina skapare.

JOHAN LUNDH

OBEROENDE CURATOR OCH SKRIBENT,

DELAR SIN TID MELLAN STOCKHOLM OCH NEW YORK.

MIG

VAD HETER DU?

SOFIA BÄCKLUND

VAD ÄR DET FÖR NÅGOT DU HAR VALT?

DET ÄR EN MIG-SVETS.

VAR HAR DU FÅTT TAG I DEN?

JAG HAR INTE FÅTT TAG I DEN ÄN. JAG PLANERAR ATT KÖPA EN EGEN SÅ SMÅNINGOM. NU I ÅR HAR JAG HYRT IN MIG I VERKSTADEN PÅ MEJAN NÄR JAG HAR BEHOVTT SVETSA.

HUR MYCKET KOSTAR DEN?

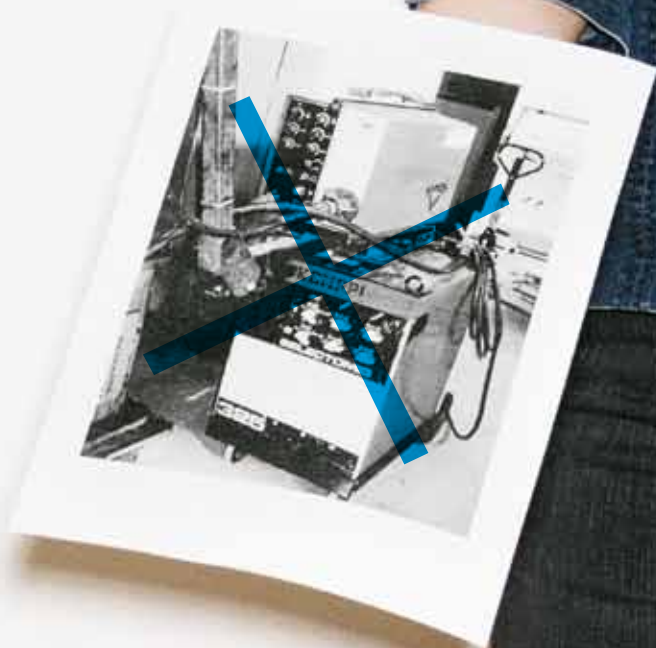
EN BEGAGNAD KOSTAR NÅGRA TUSEN. EN NY MAX FEMTON TUSEN.

VAD ÄR BRA MED DEN?

DET SOM ÄR BRA ÄR ATT DET ÄR ALLT I ETT PÅ MIGEN. SVETSÄMNE, GAS OCH SJÄLVA VÄRMEN KOMMER UR SAMMA MÜNSTYCKE VILKET GÖR ATT MAN HAR EN HAND LEDIG FÖR ATT HÅLLA. DEN ÄR PERFEKT FÖR DEN TYPEN AV KONSTRUKTIONER SOM JAG GÖR. DET ÄR OCKSÅ LÄTT ATT BYGGA PÅ EXTRA MATERIAL MED EN MIG-SVETS. OM MAN VILL HA DISKRETA SVETSFOGAR ÄR DET INTE RÄTT MASKIN. DET ÄR SVÅRT ATT HA HUNDRA PROCENT KONTROLL MED EN MIG, MEN JAG GILLAR DET.

HUR ANVÄNDER DU DEN I DIN KONST?

JAG ANVÄNDER DEN FÖR ATT BYGGA SKULPTURER. SVETSANDET BETYDER MYCKET FÖR MIG. DET ÄR DET SOM GÖR ATT DET SITTER IHOP. PÅ FLER ÄN ETT PLAN. DET GÅR SNABBT OCH BLIR STABILT MEN SAMTIDIGT ÄR METALLEN ELASTISK PÅ DET SÄTTET ATT MAN KAN RIKTA OCH BANKA OCH BOJA OCH TA FRAM VINKELSLIPEN OCH BÖRJA OM. JAG TROR ATT JAG GILLAR SVETSEN OCKSÅ FÖR ATT DET VAR EN SÄDAN KAMP ATT NÄRMA MIG DEN. JAG HADE ALLTID AVSKYTT ATT ARBETA MED STABILA MATERIAL. MINA FÖRSTA SKULPTURER HALLER MED NÖD OCH NÄPPE SAMMAN. SVETSANDET TVINGAR MIG ATT FATTA BESLUT OCH JAG TYCKER ATT DET HAR GJORT MITT ARBETE BÄTTRE OCH TYDLIGARE. ATT SVETSA ÄR PSYKISKT OCH FYSISKT JOBBIGT OCH JAG MÅSTE KONCENTRERA MIG VÄLDIGT MYCKET. SOM VÄLDIGT, VÄLDIGT JOBBIGT TROLLERI.

Målardukar till kanonpriser!

Dubbelt akrylgrundad, mediumgrängad uppspänd galleriduk i 100% syrafri bomull. 4cm djup.

Målarduk	203 x 203 x 40mm	21:-
Målarduk	305 x 305 x 40mm	35:-
Målarduk	356 x 254 x 40mm	35:-
Målarduk	406 x 305 x 40mm	43:-
Målarduk	457 x 356 x 40mm	52:-
Målarduk	508 x 406 x 40mm	62:-
Målarduk	610 x 305 x 40mm	62:-
Målarduk	508 x 508 x 40mm	74:-
Målarduk	800 x 305 x 40mm	78:-
Målarduk	762 x 610 x 40mm	122:-
Målarduk	1016 x 508 x 40mm	133:-
Målarduk	914 x 914 x 40mm	188:-
Målarduk	1016 x 1016 x 40mm	253:-

Matton AB
www.mattonbutiken.se

Välkommen till våra butiker:

Stockholm
Luntmakargatan 66

Göteborg
Första Långgatan 26

Malmö
Djäknegatan 33

Matton.

Foto: 12560006 Moodboard/Matton Images

STIFTELSEN GUNVOR KAMKES OCH SVEN JOANNS MINNESFOND

förklarar härmed till ansökan ledigt ett stipendium om 60.000 kronor.

Enligt statuterna skall stipendiet tilldelas konstnär eller i andra hand författare.
Anknytning till Kronobergs län ges företräde.

Ansökan ställs till Stiftelsen Gunvor Kamke och Sven Joanns minnesfond, c/o Smålands museum, Box 102, 351 04 Växjö och skall vara inkommen **senast måndagen den 28 juni 2010.**

Upplysningar om stipendiet lämnas av Monika Gyllkrans, chef på publikavdelningen, Smålands museum, tel. 0470-70 42 12, mobil. 070-733 04 88.

Konstnärernas Hjälpfond

Är du konstnär och behöver hjälp?

Bidrag från Konstnärernas Hjälpfond kan utdelas som:

- tillfälligt stöd vid sjukdom
- årlig pension från fyllda 65 år

För mer information och ansökningblanketter

Ring 08-767 30 00
www.konstnarernashjalfond.se

Bidrag från hjälpfonden kan sökas under hela året.

Styrelsen för Konstnärernas hjälpfond

Ordförande: Carl-Gustaf Petersén

Ledamöter: Lars Huck Hultgren, Bengt Härdelin, Ingvar Jörpeland, Anders Karlsson, Gunilla Odelfelt, Ulf Olausson, Yngve Svedlund, Bo Thorén, Tommy Widing, Lotte Nilsson-Välímäa

Sakkunniga: Stig Kangas, Anna-Lena Lundmark, Lars Lundblad

Sekreterare: Marianne Petersén

KRO

Din trygghet

Konstnärernas Riksorganisation (KRO) och Föreningen Sveriges Konsthantverkare och Industriformgivare (KIF) bevakar konstnärens intressen genom att driva politiska frågor med målet att förstärka medlemmarnas sociala och ekonomiska trygghet och därmed göra det möjligt för konstnärer att vara yrkesverksamma inom sina respektive områden.

Läs mer på kro.se/blimedlem

KIF

BUS

Din rätt

Genom BUS (Bildkonst Upphovsrätt i Sverige) får bildupphovsmannen ersättning när konstverk nyttjas och juridisk hjälp i upphovsrättsfrågor. BUS underlättar användning och säkerställer att relevanta tillstånd ges. Medlemmar är bildkonstnärer oavsett uttryckssätt, målare, skulptörer, grafiker, illustratörer, performers, videokonstnärer, konsthantverkare, designers med flera.

Läs mer på bus.se

LEDARE KRO

KARIN WILLÉN

Bu och Bä

SÖKORD Avdragsrätt, Anders Borg, Inkomstgarantin, Konst för alla

Det har nu gått fyra år sedan Lena Adelsohn Liljeroth blev Sveriges kulturminister. På de åren har vi fått ett utmärkt nytt avtal för utställningar som innebär att konstnärer framöver ska få betalt för sitt arbete i samband med utställningar. Men finansieringen för reformen har uteblivit. Två statliga institutioner har fått extra pengar för att följa avtalet, Moderna Museet och Riksställningar. De övriga sitter fortfarande och vänder på slantarna för att få dem att räcka till hyra och andra löpande utgifter. Verksamhetsanslagen inom bild- och formområdet är låga. Därför får konstnärer oskäligt dåligt betalt när de skapar utställningar. Inom KRO tycker vi att det är konstigt att genomföra reformer utan ordentlig finansiering. Det är lite som att säga, ja vi vill gärna dubbla barnbidragen men bara för dem som jobbar inom staten. De flesta av dagens konstnärer ställer varken ut på Moderna Museet eller genom Riksställningar. Om man inte kraftigt höjer verksamhetsanslagen inom bild- och formområdet blir avtalet för medverkans- och utställningsersättning på sikt verkningslöst. Ett spel för gallerierna.

Kulturministern har under sina år hänvisat till Kulturutredningen när konstnärerna har frågat vad hon vill göra för att förbättra deras villkor. En kulturutredning som slutligen bara innehöll svävande formuleringar om att stärka den kreativa sektorn och de verksamma konstnärerna, men med få konkreta förslag till hur konstnärernas villkor ska förbättras. Istället väljer regeringen att montera ner inkomstgarantin för en liten grupp framstående konstnärer. Det är konkret!

Inkomstgarantin var en del av ett genomtänkt stödsystem för konstnärer. Både ett pris, en pension och ett arbetsbidrag för några av de som har givit oss mest. Regeringen har motiverat beslutet med att pengarna kommer att användas till

fler långtidsstipendier för yngre och mer oetablerade konstnärer. Jag kan bara konstatera att ett land som Sverige rimligtvis borde ha råd med både och.

Ett annat förslag nya regeringen har arbetat fram handlar om att strypa anslagen till *Konst för alla* som satsar på att visa samtidskonst i samlingslokaler. För ynka tre miljoner per år får en stor del av Sveriges medborgare (där ingår också den kulturpolitiskt högprioriterade målgruppen »barn- och ungdom«) möta kvalitativt konst långt borta från metropolerna. Det var i en av dessa lokaler Lars Vilks ställde ut sin berömda rondellhund och skapade en debatt om yttrandefriheten som gav genklang i hela världen. Hur regeringen ska ersätta den infrastruktur som de nu bryter sönder framgår inte.

Inför valåret 2006 lovade Lena Adelsohn Liljeroth att införa avdragsrätt på förstagångsinköp av konst, det enda moderata kulturbudskapet med substans i förra valrörelsen (se Konstnären nr 1 2010). Nu lutar det åt att avdragsrätten är död. Det sa Anders Borg mellan skål och vägg på partiets kongress i år. Och varför är då avdragsrätten död? Jo, regeringen är i städartagen, inga undantag och konstiga särbehandlingsåtgärder ska ges lagstöd. All lagstiftning ska vara generell utan »hål« och anpassas till EU. Vad betyder det då, att alla vi som befinner oss i den verklighet som lagstiftningen är satt att stödja och rama in, ser behovet och det logiska i införandet av avdragsrätt för förstagångsinköp av konst? Nada och inget. Man får dra slutsatsen att avdragsrätten som KRO arbetat för i decennier, nu har dött. En smula.

Vad har då blivit rätt i regeringens kulturpolitik? För bildkonstnärerna har det statliga MU-avtalet blivit helt rätt. Avtalet behöver dock, liksom alla nya avtal, tid

för att landa och nå full effekt. Bra då att KRO/KIF i samarbete med Sveriges Konstkonsulenter fick medel för att utbilda och informera konstnärer och arrangörer kring det nya avtalet.

En annan god sak är att den sittande regeringen har tagit fram en handlingsplan för kulturella och kreativa näringar som åtminstone är en ansats till att öka kunskapen kring kultursektorns speciella förutsättningar hos dem som fördelar näringslivsstöd. I de här sammanhangen är det ändå viktigt att påminna om att tillväxt och lönsamhet inte är drivkraften för konstens utveckling. Regeringen har också satt igång en del behövliga undersökningar av förhållandena inom kultursektorn och bild- och formområdet, vilket är lovligt.

Att-göra-lista

Till nästa Kulturminister och regering.

- » Öka anslagen till bild- och formområdet
- » Inför regionala resurscentrum
- » Implementera MU-avtalet fullt ut
- » Behåll estetämnen på gymnasial nivå
- » Inför 6 procent kultur moms
- » Säkerställ jämställdheten på konstscenen
- » Tillsätt utredning om den offentliga konsten
- » Tillsätt utredning om galleriscenen/auktionshus
- » Inför avdragsrätt på förstagångsinköp av konst
- » Återinför inkomstgarantin
- » Säkerställ konstnärernas inflytande på de regionala kulturplanerna
- » Inför förhandlingsrätt för den individuella visningsersättningen

Karin Willén
Riksordförande KRO

Politisk vår

Det har varit en hektisk vår med flera stora utredningar genomförda som har påverkat konstscenen. Ett stort arbete har lagts ner på att föra dialog med politikerna inför valet och att bedriva påverkansarbete. KRO/KIF har träffat alla partier under vintern och våren och framfört organisationernas krav.

De båda blocken har under våren formerat sig i arbetsgrupper för att för första gången på länge försöka mejsla fram en blockskiljande kulturpolitik. I slutet av maj hade ingen av arbetsgrupperna presenterat ett färdigt kulturprogram för nästa mandatperiod. Vad gäller de rödgröna är det ovisst. En kvalificerad gissning är att oppositionen kommer att anslå några fler miljoner till kulturen och att det i Alliansens kulturpolitik kommer att finnas starka inslag av satsningar på entreprenörskap och kreativa näringar, kulturarv och barn och ungdom. Om man får döma av de satsningar som gjorts under mandatperioden.

Ett axplock från några av KRO/KIF genomförda politiska aktiviteter under våren:

Samverkansutredningen

I februari presenterades utredningen *Spela samman* som beskriver hur den nya regionaliseringen av kulturmedel ska genomföras. Utredningen är tydlig med att principen om armlängds avstånd ska följas men saknar konkreta exempel både på hur konstnärerna ska vara delaktiga i framtagandet av de regionala kulturplanerna och hur principen om armlängds avstånd ska följas. KLYS försöker råda bot på bristen av konkreta förslag på hur konstnärernas delaktighet ska säkras genom att i sitt remissvar komma med ett konkret förslag till modell för hur detta ska gå till. KRO/KIF kommer i sitt remissvar att trycka på behovet av bättre infrastruktur inom bild- och formområdet och vikten av att konstnärerna ska vara delaktiga i det regionala kulturpolitiska arbetet, men att den ökade byråkratin inte får innebära att kulturanslagen minskar.

Nationell plattform för resurscentrum

I mars arrangerade KRO/KIF tillsammans med Konstkonsulenterna i Norrbotten en workshop i Luleå på temat; Nationellt Resurscentrum för konsten. Inbjudna var representanter från hela konstscenen i Norrbotten samt Västerbotten. Nationellt fanns även KC och KKV representerat. Workshopen gav underlag till en plattform för ett nationellt resurscentrum som sedan presenterades för politiker i Norrbotten. Målet är att Norrbotten utifrån sitt nya samverkansuppdrag ska bli en pilotregion för ett Resurscentrum. Om det blir verklighet bör politikerna kunna ge svar på under sommaren. En liknande workshop genomfördes i Umeå i början på juni där

konstkonsulenten, Marielle Nylander, har fått i uppdrag att utreda hur ett Resurscentrum kan se ut i Västerbotten. Även i denna process är KRO/KIF inblandade från nationellt håll. Ladda ner den nationella plattformen från medlemssidorna på webben: kro.se/resurscentrum

Fler borde äras med inkomstgaranti!

KRO/KIF ställde sig kritiska till regeringens förslag att avveckla inkomstgarantierna för konstnärer. Inför riksdagens omröstning skrev KRO/KIF tillsammans med Författarförbundet, Svenska Tonsättare och Sveriges Dramatikerförbund ett upprop i DN för bevarandet av inkomstgarantin. Några veckor senare, den 14 april, deltog Karin Willén i SVT Gomorron i en direktsänd debatt med Sakine Madon från Expressen. För att ytterligare sätta press på politikerna har alla organisationernas medlemmar uppmanats att skicka brev till sina politiker för att bevara inkomstgarantin. Tyvärr gav kampanjen inget genomslag och den 26 maj röstade riksdagen igenom beslutet att slopa inkomstgarantin.

Kampanj för att stötta Konst åt alla

KRO/KIF har under våren engagerat sig i en kampanj tillsammans med Folkets Hus och Parker, Bygdegårdarna och Våra gårdar för att behålla stödet till Konst åt Alla. Konst åt alla är ett effektivt sätt att tillhandahålla god kvalitativ konst till Sveriges alla medborgare runt om i landet. Nu riskerar stödet att dras in nästa år. Skriv på kampanjens namnsamling och läs mer på konstatalla.nu.

Open Space kring jämställdhet

Under våren har KRO/KIF genomfört fyra stycken Open Space i Stockholm, Göteborg, Malmö och på Gotland. Temat för dagarna var: Hur ska jämställdheten genomsyra konstscenen i din region? Vad är utmaningarna och vad är möjligheterna? Deltagarna var mycket positiva och resultatet har sammanställts i en kort rapport av Vanja Hermele som går att ladda ner från medlemssidorna på webben. Tydligast var behovet av att mötas och prata kring jämställdhetsfrågan, deltagarna efterfrågade fler forum för samtal. I alla städer togs problematiken kring konst och kvalitet upp. Utifrån resultatet av Open Space har det sammanställts en lista på 13 åtgärdsförslag som deltagarna har föreslagit. Utifrån dessa kommer kansliet att arbeta fram en plan för det fortsatta jämställdhetsarbetet.

Riksutställningars framtida uppdrag

Den 11 maj släpptes utredningen »På väg mot en ny roll – överväganden och förslag om Riksutställningar«. Konstnärernas Riksorganisation är en av aktörer som utredningen har varit i kontakt med. - Vi har i våra kontakter med utredningen påpekat vikten av att behålla utställningsverksamheten om myndigheten ska finnas kvar. Att bara utveckla utställningsmediet

utan att göra utställningar gagnar vare sig konsten eller publiken, säger Karin Willén. Tyvärr har utredningen gått på en annan linje och föreslår bland annat att Riksutställningars roll framöver ska innebära att färre egna utställningar ska produceras. Istället ska myndigheten arbeta med fokus på att utveckla utställningsmediet genom utställningsteknik och pedagogik.

På kongress hos Moderaterna och Kristdemokraterna

Den 16-17 maj gästade KRO/KIF Moderaternas Rikskonferens. Förutom att dela ut material till en mängd kommun och landstingspolitiker och diskutera våra frågor med dem så fick vi en chans att lyfta frågan om avdragsrätt för förstagångsinköp av konst med finansminister Anders Borg. Han var dessvärre negativt inställd, trots påtryckningar från kulturministern. Istället uppmanade han KRO/KIF att återkomma med förslag kring frågan om 6% moms.

Kristdemokraternas kommandagar i Jönköping samlade över tusen personer och intresset var relativt stort för kulturpolitiska frågor och konstnärernas villkor hos ledamöterna. Särskilt intresse fanns för idén om resurscentrum.

Brev till Pagrotsky

Tillsammans med ST och SFF skickades ett brev till Leif Pagrotsky angående språkbruket i pressmeddelanden, utredningar med mera. Inte sällan kategoriseras bildkonstnärerna in i en diffus grupp som heter med mera efter uppräknandet av författare, musiker och filmmakare. Med tanke på att bildkonstnärerna utgör en tredjedel av den samlade konstnärskåren så är det helt oacceptabelt. I ett svar från Leif Pagrotsky genom Daniel Färm som är pressekreterare för Socialdemokraterna i riksdagen, så lovade socialdemokraterna bättring på denna punkt. Hela brevet kan du läsa på kro.se/brev

Förhandlingsrätten lever

BUS, KRO, KIF och SK träffade tjänstemän samt en politisk sakkunnig från Kulturdepartementet för att diskutera och informera om frågan om förhandlingsrätt för den individuella visningsersättningen.

Handlingsplan för kreativa näringar

KRO/KIF var inbjudna till Tillväxtverket för att diskutera den handlingsplan för kulturella och kreativa näringar som finansdepartementet och kulturdepartementet kommer att genomföra under tre år. Mötet resulterade i ett PM som tillväxtverket presenterade för departementet. KRO/KIF var överens med de andra aktörerna som var inbjudna att det behövs mer fasta strukturer, exempelvis Resurscentrum, runt om i landet, istället för fler tillfälliga projekt. KRO/KIF kommer att fortsätta att bevaka Tillväxtverkets arbete.

ALMEDALEN 2010

En konstpolitik i förändring

Den 6 juli arrangerar KRO/KIF tillsammans med Folkets Hus och Parker och Sveriges Konstföreningar ett samtal kring temat: *En konstpolitik i förändring*. Förändringar i kulturpolitiken, regionaliseringen och det nya MU-avtalet omdanar förutsättningarna för bild- och formkonsten. Utifrån detta är det angeläget att diskutera konstnärernas framtida villkor i Sverige. Det blir ett samtal om konsten, utställningarna och pengarna. Ett antal politiker, tjänstemän, konstnärer och aktörer på konstscenen bjuds särskilt in för att debattera frågor som: Vad händer med konstens infrastruktur? Hur ska konsten vara tillgänglig i hela landet? Vem ska betala för MU-avtalet? Arrangemanget är öppet för alla som vill delta. Se kalendariet för tid och plats.

Var med och lös upphovsrätten på Internet

Hur gör man det enkelt och ekonomiskt överkomligt att använda kultur på nätet på ett sätt som gör att kulturskapare får ersättning för sitt arbete? I ett Open Space arrangerat av Kulturskaparna som KRO/KIF ingår i, kommer denna fråga att diskuteras med målet att hitta nya lösningar för användning av kultur på internet. Kulturskaparnas talespersoner kommer att hålla i varsin diskussionsgrupp, som var och en tar upp olika frågeställningar inom ramen för rubriken. Målet är att genom dessa diskussioner utveckla och hitta nya lösningar för användning av kultur på internet som främjar ett brett och rikt kulturutbud även i framtiden. Kulturskaparna vill på detta sätt bjuda in till dialog kring dessa frågor. Se kalendariet för tid och plats.

Kulturen tar över Almedalen

På tisdagen den 6 juli i direkt anslutning till partiledarens tal arrangerar Koalition för Kulturdebatt där KRO/KIF ingår, en manifestation för kulturen. På Donners plats släpps sedan en bok med visioner för framtidens kulturpolitik av organisationer som är med i nätverket. Koalition för kulturdebatt vill ha en kulturpolitik som försvarar konstens egenvärde och kvalitet.

Vill du vara med i manifestationen? Det är viktigt att du anmäler dig, eftersom du först då kan få tillgång till hela, det för andra, hemliga konstnärliga konceptet. Ett begränsat antal sovplatser finns för 50kr/natt på Säveskolan i Visby.

Anmäl dig till Helena Simonsson på helena@klys.se. Mer information om manifestationen finns på kulturdebatt.nu

LEDARE KIF

ÅSA BERNTSSON

Gunilla lämnar över till Camilla

SÖKORD ESF-projekt, Ordförande, Samverkan, Regionalisering

Nu heter KIF:s ordförande Camilla Skorup, hon efterträder Gunilla Kihlgren Svartström som innehaft ordförandeposten sedan 2002. Bytet kommer inte att innebära någon större kursändring för KIF, Camilla Skorup har varit styrelseledamot i KIF sedan 2002, samma år som Gunilla Kihlgren Svartström tillträdde och de har under dessa år arbetat tätt ihop.

Under Gunilla Kihlgren Svartströms tid på ordförandeposten har KIF genomfört ett flertal projekt med syfte att utveckla medlemmarnas företagande. »Jag tycker att det är viktigt att vi lär oss att driva våra företag på ett så bra sätt som möjligt och på så sätt skapa förutsättningar för att ägna oss åt det viktigaste, som ju är det konstnärliga arbetet«, säger Gunilla. Det var en av anledningarna till att KIF under Gunillas ledning genomförde KIF300, ett utbildningsprogram för KIF:s medlemmar finansierat av EU och ESF. Projektet inleddes med en grundlig kartläggning av de kompetenser som medlemmarna ansåg sig behöva utveckla. Utifrån det resultatet genomfördes sedan ett stort antal kurser runt om i landet. »Då för sex sju år sedan fanns inte så stort utbud av utbildningar för yrkesverksamma konstnärer, idag är det mycket lättare att hitta kurser även för oss. Det känns bra att vi kunde erbjuda våra medlemmar detta i ett så tidigt skede«, säger Gunilla.

Ett annat för KIF viktigt projekt under Gunilla Kihlgren Svartströms ordförandeskap var *100 tankar om konsthantverk*, en jurybedömd vandringsutställning som KIF producerade ihop med KHVC och Riksställningar. *100 tankar om konsthantverk* turnerade under flera år i Sverige och Finland. KIF:s intention med utställningen var att lära känna sina egna medlemmar och få ett grepp om vad som pågick inom

konsthantverket, samt att föra ut det till allmänheten. Att konsthantverk är en väldigt mångfasetterad genre är numera välkänt för de flesta.

KIF har sedan 1999 samarbetat med KRO. Idag är det ett tätt och givande samarbete vilket det till stor del har blivit under Gunilla Kihlgren Svartströms och KRO:s ordförande Karin Willéns ledning. Från att ha varit två föreningar med varsin agenda, som i stort sett bara handlade om att dela lokaler och kansli, driver man idag flera gemensamma projekt, exempelvis jämställdhetsprojektet och MU-kampanjen. Under våren har en gemensam ansökan om ESF-medel skickats in för att sjsätta ett projekt inriktat på konstnärernas arbetsmarknad. »Vi vill utveckla en hållbar modell så att konstnärers kompetens tillvaratas inom så många områden som möjligt, exempelvis samhällsplanering och skola«, säger KIF:s nya ordförande Camilla Skorup, »hur det ska gå till jobbar vi med just nu«.

Även för Camilla Skorup är förbättrade möjligheter för konsthantverkarens företagande en av de viktigaste frågorna. »Det måste gå att skapa bättre marginaler, jag skulle gärna se en enhetlig kulturmarks vilket särskilt skulle gynna konsthantverkare eftersom vi måste hantera olika momssatser så som reglerna ser ut idag. Våra sociala villkor är trots allt undersökta och bekräftar bara branschens usla villkor, där har KIF fortsatt en viktig uppgift. Ingen annan för vår talan angående sjukförsäkringar och pensioner, det gäller för KIF att fortsätta det arbetet och samtidigt få alla konsthantverkare som inte är medlemmar att inse nyttan för hela gruppen och gå med i KIF. Vi blir aldrig starkare än antalet medlemmar vars medlemskap dessutom utgör hela finansieringen«, säger

Camilla Skorup. KIF:s större satsningar kommer även framöver att ske mestadels i projektform, allt beroende av vilka finansieringsvägar man hittar.

Mera samverkan med andra organisationer är viktigt för KIF enligt Camilla Skorup som gärna skulle se att samarbetet med KHVC ökade och att de båda organisationerna skapar ytterligare gemensamma projekt. KIF står för det politiska arbetet och KHVC för det mer marknadsmässiga och publika arbetet men områdena glider ofta in i varandra vilket skapar många samarbetsmöjligheter.

Reformeringen av KRO:s distrikt till regioner har öppnat dörren för gemensamma regionstyrelser för KIF och KRO. För KIF:s del innebär det förbättrade möjligheter att hålla kontakt med sina medlemmar runt om i landet. Just nu bearbetas KIF:s idé om resurscentrum för konstnärer till ett mer regionalt projekt där man samlar alla organisationer och andra med inflytande över konstlivet för att möta de politiska besluten att omfördela statliga kulturmedel till regionerna. Andra viktiga frågor för Camilla Skorup och styrelsen är jämställdhet och skapande skola där betydligt fler konsthantverkare än hittills skulle kunna ta uppdrag.

»Jag vill att fler ska inse kulturens potential för att få ett samhälle att blomstra och se till att kulturarbetarna ges bättre möjligheter att vara det nav som de redan är i det arbetet« avslutar Camilla Skorup.

Åsa Berndtsson
Ledamot i KIF styrelse

Zandra Ahl fick »Vandrande pinne«

Konsthantverkaren Zandra Ahl fick onsdagen den 14 april ta emot Föreningen Sveriges Konsthantverkare och Industriformgivares Vandrande Pinne för 2009. Priset delas ut årligen till en person som gjort förtjänstfulla insatser för Sveriges konsthantverk.

Zandra Ahl tog emot priset av KIF:s avgående ordförande Gunilla Kihlgren Svartström.

- En fantastisk fin gest, sa Zandra Ahl efter prisutdelningen. Hon berättade att hon strax innan hon fick reda på att hon skulle få KIF:s vandrande pinne hade önskat sig ett pris. Motiveringen som förra årets pristagare konsthantverksjournalisten Malin Vessby formulerat löd så här: »Man behöver inte tycka som Zandra Ahl.

Man kan till och med höra till dem som tycker illa om den diskussionslystna riktning på konsthantverket som hon kommit att bli viktig för. Ändå tror jag att de flesta som är insatta i det senaste decenniets utveckling av konsthantverket instämmer i att hon har spelat en betydelsefull roll. Hennes ifrågasättande inställning, bland annat i boken »Svensk smak - myter om den moderna formen«, har satt fart på nödvändiga och tidigare sällan ställda frågor kring hierarkier i svensk formvärld. Hennes ofta nytänkande initiativ, exempelvis inom projektet Craft in Dialogue, har visat att det finns många olika sätt att jobba med det här fältet, inte minst genom att söka inspiration från andra områden. Hennes ibland konfrontativa stil har visserligen stött en och annan längs vägen,

men också lett till att vi runtomkring har tvingats fråga oss vad vi själva tycker, bortom slentriantänkandet. Zandra Ahl är en av de modiga personer som punkterat den lågmälda känsla av konsensus som utåt sett länge präglat konsthantverkskretsar. Det behövdes. Perspektiven har blivit fler på senare år. Nu vet man aldrig vart konsthantverket tar vägen.«
Årets vandrande pinne var skapad av textilkonstnären Camilla Skorup, som också valdes till ny ordförande för KIF. Enligt traditionen väljer den som vinner »Vandrande pinnen« nästa års vinnare och motiverar varför personen är en värdig mottagare av priset. Priset delades ut för 21 året i rad.

Historiska årsmöten i regionerna

Under maj månad genomfördes fyra stycken regionmöten runt om i landet med spännande program och aktiviteter för medlemmarna.

Till Göteborg och region västs möte var KRO-medlemmen Erik Krikortz inbjuden för att berätta om sitt arbete. Han arbetar huvudsakligen i det offentliga rummet och online. Krikortz gjorde som avgångsutställning på Konstfack diskussionsplattformen Konst som yrke och är en av initiativtagarna till projektet Reko, som undersöker och rankar produktionsvillkoren vid de svenska konstinstitutionerna.

I region mitt föreläste konstnären Peter Johansson om sitt arbete för ett trettiotal medlemmar. I Malmö arrangerade region syd ett politikertal med Carina Nilsson (S) och Stefan Lindhe (M) som bland annat kunde berätta om planerna på ett nytt konstmuseum. Region öst träffades i Uppsala och där fick medlemmarna ta del av den jämställdhetsgenomlysning som lokala KRO-medlemmar gjort på Gotland. Regionmötena var de första som genomfördes efter att KRO har gått från att vara distrikt till regioner. Alla regioner har även valt att anta nya stadgar som innebär att KIF-medlemmar kan engagera sig och sitta med i regionstyrelserna.

- Det känns positivt inför det fortsatta

arbetet när samverkansmodellen kommer att genomföras och regionerna kommer att få mer makt över kulturpolitiken. Nu står KRO och KIF med en stark bas inför det arbetet, kommenterar Camilla Skorup, ny ordförande för KIF, det nya samarbetet på regionalt plan mellan KRO och KIF.

Region syd har valt följande styrelse:

Kåge Klang, Smedstorp, ordförande, Boel Wanjeskog, Vinlöv, vice ordförande, Carl-Johan Blomquist, Gärsnäs, kassör och Susanne Kvist, Malmö, kommunikatör. Ledamöter är Margareta Grip Holmes, Lund, Ulla Niemi, Karlshamn, Gudrun Bartels, Malmö. Som suppleanter valdes Timo Engström, Lund och Echi Åberg, Kivik. Till Valberedningen valdes Annika Zetterström från Eslöv och såsom adjungerade KIF-representater Lena Willhammar, Åhus och Gunilla Sundström, Everöd.

Region väst har valt följande styrelse:

Frida Yngström, ordförande, Christin Wahlström, koordinator, Agneta Göthesson, ekonomiansvarig. Ledamöter; Attila Urban, Katarina Botwid, Stina Östberg och Ann Strömmland Vaggö. Till suppleanter valdes Thomas Laurien, Lars Olsson och Radha Hillarp Katz. Till valberedning valdes David Carlsson, Tina Frausin Lindström och Åsa Berndtsson.

Region öst har valt följande styrelse:

Från Uppland: Katarina Persson, KIF ordförande, Kajsa Haglund ordinarie och Anders Rönnlund valberedning.

Från Gotland: Eva Marie Kothe KIF ordinarie, Anna Norberg ordinarie, Berit Ångman Svedjemo suppleant och Ewa Bergenvall valberedning.

Från Stockholm: Johanna Gustafsson Furst suppleant, Elisabeth Yanagisawa ordinarie, Lars Thorvaldsson KIF ordinarie, Annika Drougge ordinarie och Maria Backman valberedning.

Region mitt har valt följande styrelse:

Sira Jokinen Lisse, Östergötaland och Niklas Engvall, Värmland, delar på ordförandeposten. Gunnar Forsman, Västmanland, Jonny Molton, Västmanland, Lars-Erik Wahlberg, Sörmland, Malou Backman Nilsson, Dalarna, Birgitta Steger, Dalarna, Anders Fredholm KIF, Värmland.

Region norr har valt en interimstyrelse:

Agneta Andersson, Norrbotten, Kristina Wrang, Östersund, Åsa Bergdahl, Västernorrland, Bengt Frank, Norrbotten, Mariella Nylander, Västerbotten och Anders Thyr, Gävleborg.

NU SKA DET BLI ENKLARE ATT STÄLLA UT UTOMLANDS

KROs internationella kommitté IAA arbetar just nu fram en lathund för svenska konstnärer som ska ställa ut utomlands.

IAA i Sverige har under våren dragit igång ett projekt för att ta fram en lathund med checklista och tips kring vilka regelverk som gäller när en svensk konstnär ställer ut utomlands. Det kommer att handla om transportregler, tullfrågor, kontakter med utländska institutioner, avtal med mera. -Vi får ständigt frågor till IAA-kommittén om hur man ska bete sig när man ska ställa ut utomlands, så det finns ett reellt behov av en lathund, säger Jöran Österman, ordförande för svenska IAA-kommittén.

Den här typen av frågor styrs av internationella konventioner och regelverk som förändras löpande, därför är målsättningen att ta fram en guide med övergripande tips och regler kring vad konstnären bör tänka på när denna ska ställa ut utomlands. Idag finns inget liknande dokument, därför är det angeläget att samla in kunskapen från flera olika håll och presentera i en samlad broschyr. Projektet finansieras med hjälp av projektmedel från KUN. Lathunden beräknas bli klar mot årsskiftet och tas fram i samverkan med KROs och KIFs kansli.

Löpande nyheter och information från IAA hittar du på kro.se/iaa.

Bidra med dina internationella utställningserfarenheter

I arbetet med den nya lathunden för internationella utställningsråd söker vi konkreta exempel på erfarenheter av att ställa ut utanför Sveriges gränser, vad gick fel, hur löste du problem med tullen, hände det något oväntat? Skicka in din historia till kro@kro.se eller kif@kif.se

Märk mailet IAA lathunden. Du kan också skicka med post till kansliet. KRO/KIF, Årstaängsvägen 5B, 117 43 Stockholm.

Stöd till Haitis konstnärer

Under några veckor i vintras riktades världens uppmärksamhet mot Haiti. Efter jordbävningen som drabbade landet den 20 januari har behovet av hjälpinsatser varit enormt. Det internationella samfundet och många humanitära organisationer har också reagerat snabbt och kraftfullt. Men, när alla hjälpinsatser skall fördelas blir konstnärerna förmodligen de sista som kommer i åtanke.

Haiti brukar beskrivas som ett av världens allra fattigaste och mest utarmade länder. Sällan kommer det fram att landet har en ovanligt rik och säregen konstnärlig tradition. Liksom resten av befolkningen lider idag många haitiska konstnärer av svåra fysiska och psykiska skador. Bostäder och ateljéer, konstskolor och konstsamlingar har förstörts. Våra haitiska konstnärskolleger är i trängande behov av hjälp.

De som snabbt insåg detta var den franska konstnärorganisationen Maison des Artistes och Collectif 2004 Images, en grupp konstnärer med haitisk tillhörighet bosatta i Frankrike. Redan tio dagar efter katastrofen bildades i Paris en särskild Haitikommission, Haiti Action Artistes (HAA), med syfte att ordna en insamling till en offentlig konstauktion, där behållningen kommer att gå till Haitis konstnärer. Inte genom bidrag till enskilda individer utan till finansiering av strukturella förändringar, bildandet av en haitisk konstnärorganisation, anskaffning av administrativ utrustning till ett gemensamt kontor, kanske en kollektiv konstnärsverkstad.

En uppmaning att skänka verk och bidrag till auktionen har gått ut till i första hand konstnärer bosatta i Frankrike, men också via IAA Europa, som deltagit aktivt i kommissionen, till Europas konstnärer. Närmare sjuhundra verk finns idag insamlade och dokumenterade. Många stora affischnamn finns representerade som Wifredo Lams dödsbo, Hervé Télémaque, Rancillac. En stor katalog skall tryckas. Auktionen kommer att äga rum den 23 september och organiseras av auktionshuset Drouot, representerat av Rémi Ader, som deltagit i kommissionsarbetet från

begynnelsen. Projektet stöds av Frankrikes kultur- och utrikesministrar, Frédéric Mitterrand och Bernard Kouchner, och sponsras av många andra.

IAA Europa har uppmanat konstnärorganisationerna i medlemsländerna att om möjligt ordna liknande stödarrangemang eller att stödja HAA-initiativet. Mer om detta finns under www.haitiartistes.org.

Vi har kanske inte de rätta resurserna för att organisera en liknande auktion i Sverige, men vi kan alla bidra genom en insamling. Svenska konstnärer har redan skänkt verk genom organisationen »Läkare utan gränser«. Men här är det fråga om ett stöd direkt till våra konstnärskolleger i Haiti. Konstnärerna är redan, eller borde vara – rent definitionsmässigt – utan gränser!

Anders Lidén

Ledamot i IAA Sverige, IAA Europa och IAA Världen

Om varje medlem i KRO och KIF skänker 50 kr var blir det 155 000 kr till Haitis konstnärer!

Insamling till konstnärerna på Haiti

Nu upprättar KRO/KIF och IAA ett gemensamt konto där du kan lämna ditt bidrag för att hjälpa konstnärerna på Haiti att bygga upp en ny infrastruktur.

Sätt in ditt bidrag på bankgirokonto 633-5723 märk inbetalningen med »Haiti«.

Pengarna kommer att gå oavkortat till HAA (se artikeln) när formerna för stödet har definierats.

Sprid gärna bland dina vänner och bekanta. Du kan läsa mer på kro.se/haiti.

Kalendarium **SOMMAREN 2010**

För info och anmälan samt tillkommande aktiviteter se www.kro.se

En konstpolitik i förändring

Ett samtal om konsten, utställningarna och pengarna. Ett antal aktörer på konstscenen debatterar: Vad händer med konstens infrastruktur? Hur ska konsten vara tillgänglig i hela landet? Vem ska betala för MU-avtalet?

6 juli, 10.00 - 12.00

Bildstenshallen, Gotlands museum | Anmälan: malin@kro.se

Open Space om upphovsrätt och lösningar för användning av kultur på Internet

Hur gör man det enkelt och ekonomiskt överkomligt att använda kultur på nätet på ett sätt som gör att kulturskapare får ersättning för sitt arbete? Kulturskaparna bjuder in till ett Open Space med målsättningen att hitta nya lösningar för användning av kultur på internet.

6 juli, 16.30 - 18.00 | Vårdmötesplatsen, Hästgatan 1, Almedalen

Manifestation för kulturen

Koalition för Kulturdebatt, där KRO/KIF är med, organiserar en manifestation för kulturen under Almedalen. På Donners plats släpps sedan en bok med visioner för framtidens kulturpolitik.

6 juli i direkt anslutning till partiledarens tal.

Almedalen, Gotland | Anmälan: [Helena.Simonsson, helena@klys.se](mailto:Helena.Simonsson@klys.se)

KRO/KIF i pridetåget!

För första gången kommer KRO och KIF att gå med i Pridetåget. Vi hoppas på att många medlemmar och vänner sluter upp och går med oss. Årets tema på pride är makt.

31 juli, 12.00

Samling Tantolunden | Anmälan: kro.se/pride

CGI & 3D

CGI och 3D är ett område med stora möjligheter för konstnärer och konsthantverkare, ta del av erfarenheter från konstnärer som arbetar inom området.

10 september, 13.00 - 17.00

Hörsalen, Årstaängsvägen 5B, Stockholm | Anmälan: kro.se/3d

KRO/KIF och tidningen Konstnären på Bokmässan

Besök oss i vår monter på bokmässan. Vi kommer att ha ett bokbord med tidningen Konstnären och delta i en monter med Kulturskaparna.

23 - 26 september | Svenska Mässan, Göteborg

Biblioteken som konstarenor

Biblioteken är arenor för utställningar av bland annat samtidskonst. Hur fungerar verksamheten? Vem bestämmer vad som ska visas och var kommer pengarna till utställningarna ifrån? Ett samtal om förutsättningarna för konsten på biblioteken. Medverkande är bland annat Karin Willén från KRO och Ellen Wettmark, Kulturrådet.

23 september, 10.30 - 10.50 | Svenska Mässan, Göteborg

Ett blomstrande kulturutbud på internet även i framtiden

Kulturskaparna ordnar ett 20-minutersseminarium med bland annat talespersonerna Alfons Karabuda och Karin Willén.

24 september kl. 16.30 - 16.50 | Svenska Mässan, Göteborg

3D och CGI

I september bjuder KRO/KIF tillsammans med SFF och Svenska Tecknare in till ett seminarium om 3D och CGI (computer-generated imagery). Fokus är på 3D i animation och spel. Främsta syftet med dagen är att inspirera och informera kring ett område med stora möjligheter för konstnärer, konsthantverkare, fotografer, filmare, illustratörer och grafiska formgivare. Fokus ligger på arbetssituationen, där man ofta arbetar gränsöverskridande inom olika konstområden. Bland föreläsarna kan nämnas Kristoffer Zetterstrand som är konstnär och arbetar med 3D program som skissverktyg. Kristoffer kommer att berätta om sitt måleri inspirerat av dataspel men även om sin arbetsprocess från 3D skulptering till olja på duk. Konstnären och skulptören Thomas Nordberg

kommer att föreläser på temat »Kampen mellan två och tre dimensioner«. En beskrivning av en arbetsprocess från skisser i 3D, till grafik baserad på 3D bilder och foto. Övriga föreläsare är Lotta Geffenblad, tecknare, animatör, författare och regissör. Cecilia Skedinger, 3D kreatör, 3D animatör och 3D grafiker som jobbar mycket med effekter och då ofta i fotografiskt material. Per Strömbäck, vd för Spelplan-ASGD och talesman för dataspelsbranschen samt Stefan Ljungqvist, chef på grafikavdelningen på Avalanche Studios som är en av Sveriges största spelutvecklare. Dagen avslutas med mingel och fest.

För mer information och anmälan: kro.se/3d

AKTIVERING JÄMSTÄLLDHET

KRO/KIF region väst har i sitt jämställdhetsprojekt, Aktivering Jämställdhet, startat en blogg. »Man skulle ju vilja tro att jämställdhet inom konsten är en självklarhet. Men tyvärr är det inte så. Med den här bloggen vill vi verka för en konstscen där alla har lika möjligheter. Vi presenterar konstnärsintervjuer, statistik, gästskribenter, jämställdhetsdebatt och tipsar om i sammanhang relevanta händelser, konstnärer, utställningar m.m.«
Bloggen hittar du på:
aktivering.blogspot.com

JÄMSTÄLLDHETS- INTEGRERING

Under våren har en kartläggning gjorts av KRO/KIFs jämställdhetsintegrering av Jenny Wendefors. Huvudfrågeställningen har varit; Hur ser behoven av jämställdhetsintegrering ut för KRO/KIF och vilka förändringar kan göras? Följt att två underliggande spår i undersökningen som handlar om hur KRO/KIF fungerar för sin målgrupp ur ett könsperspektiv, samt hur normer om genus inom KRO/KIF kan synliggöras och förändras.
Hela rapporten hittar du på kro.se/jamstalldhet

BLI MEDLEM

Det är enkelt att bli medlem i KRO eller KIF. Allt du behöver göra är att gå in på kro.se/blimedlem och fylla i dina uppgifter. Som medlem i KRO och KIF stöttar du det politiska arbetet med syfte att stärka konstnärernas sociala och ekonomiska villkor. Förutom detta har du en rad förmåner, exempelvis juridisk rådgivning, en av marknadens bästa ateljéförsäkringar, rabatt på konstnärsmaterial och teknisk utrustning, gratis inträde på en rad museum och konsthallar i Sverige och världen, avtalsmallar, gästbostad i Stockholm, Carina Ari-ateljén i Paris, med mera.

Medlemsavgift

Vuxen 156 kr/månaden (avdragsgill)
Student 320 kr/år (avdragsgill)
Nyutexaminerad eller reducerad avgift 78 kr/månad (gäller under två år efter examen, vid sjukdom eller tillfälligt studieuppehåll)

Redaktör KRO & KIF
Hanna Isaksson

Grafisk Form KRO & KIF
Markus Nanck

Glädjande många nya medlemmar!

KRO och KIF har under våren brutit en negativ trend och ökar nu medlemsantalet.

- En stor del av medlemmarna är studenter som söker sig till organisationerna vilket är extra roligt. Men vi ser också att många gamla medlemmar återinträder, säger Hanna Isaksson, verksamhetschef.

En trolig förklaring till det ökade medlemsantalet är de satsningar som inleddes under 2009 med MUKampanjen och jämställdhetsprojektet i spetsen, nu ger effekt.

- KRO och KIF har setts ute i debatten och media på ett helt nytt sätt. Även det faktum att vi kommit igång med det regionala arbetet ger resultat på medlemsantalet.

Det är viktigt att vi som en stor medlemsorganisation verkar i närheten av våra medlemmar. Det ökade medlemsantalet ger oss ett kvitto på att konstnärerna anser att vi arbetar med rätt säker, avslutar Hanna Isaksson.

Nya medlemmar sedan årsskiftet:

Africa Coll
Agneta André
Agneta Freccero
Agneta Olsson
Agneta Sandén
Anders Bohman
Anders Henricsson
Anita Karlsson
Ann Frössén
Ann Gustafsson Strandvik
Anna Eriksson
Anna Odell
Anna Saga Thyselius
Annelie Sjödin Hallgren
Ann-Märit Linder
Astrid Gillenius
Bengt Nordquist
Björn Söderstedt
Bo Englund
Bodil Löthman
Carina Paulsson
Carl-Johan Rosen
Catrin Andersson
Cecilia Ingard
Charlotte Eliasson
Christel Jonsson
Christina Hult-Lundgren
Christina Västerbo
Cilla Midhall
Daniel Milton
David Carlsson
David Myrvold
Eiwor Bergendahl
Ekaterina Sisfontes
Eliana Ivarsdotter Haddad
Erika Löfqvist
Eugen Jenö Bocsor
Fateme Tahuilzadeh
Geska Helena Brecevic
Gisela Wählström

Gizella Csuzy Bocsor
Greta Vocar
Gun Ulriksson
Gunilla Fridholm
Gunnel Appelberg
Harriet Ebeling
Harry Andersson
Helen Svensson
Helena Hemgren
Helena Piippo Larsson
Helene Hortlund
Henny Linn Kjellberg
Hermine Keller
Håkan Blomqvist
Ida Bentinger
Inga Björstedt
Inga-Maj von Muhlenfels
Ingelis Nordqvist
Ingrid Jonsson
Irene Leijon
Irina Lindqvist
Iryna Hauska
Ivar Lövheim
Jaak Poom
Jan Westling
Jan-Erik Bergström
Joakim Nordin
Johannes Wessmark
Johnny Molton
Jonas Kjellgren
Kajsa Gustafsson
Karin Esbjörnsson
Karin Jaxelius
Karin Westman
Kerstin Elisabet Frimodig
Kerstin Wessberg
Lars Edman
Lars Kleen
Lars-Erik Wahlberg
Leif Bringslimark

Lena Blomqvist
Lena Wiklund
Lisa Torell
Liv Strand
Lotta Rahme
Magdalena Malmvall Nisses
Magnus Gustafsson
Malin Holmberg
Malou Backman Nilsson
Margareta Klingberg
Margit Wengström
Maria Donizete de C Lundin
Maria Johansson
Maria Vallgren
Marianne Lind
Markus Degerman
Martin West
Mary Segerfalk
Maud Frykberg
Meta Braconier
Michal Liban
Mona Harrysdotter Olander
Mona Petersson
Mona Raotma-Karlsson
Monica Andoff
Monika Pohjanen
My Eriksson
Nic Langendoen
Nichlas Winnalm
Nike Nilsson Falkholt
Noomi Österling
Pablo Labanino
Perikala Leila
Petra Ulrika Nuottaniemi
Pia Malmros
Ragna Berlin
Ragnar Schmid
Robert Brecevic
Sacharias Luhanko
Sara Larsson Lendon

Stefan Westling
Stig Edlund
Suzanne Linnander
Theo Ågren
Therese Carlsson
Thomas Ingren
Tina Apelgren
Tina Lundgren
Tofte Lamberg
Tomas Robefeldt
Tommy Lindgren
Ulf Malmström
Ulla Frisk
Ulla Mogren
Ullastina Larsson
Ulrika Gunnarsdotter
Urban Attila
Viggo Alfred Carlsen
Ylva Kullenberg
Ylva Linder
Åsa Olofsson
Åsa Åkerström
Agneta Oledal
Anna Högberg
Ann-Sofie Hesse
Carolina Nylund
Charlotte Enström
Elisabeth Arnerud Callersten
Eva Beierheimer
Ingela Jonasson
Jan-Erik Ohlzon
Jona Elfdahl
Jonas Dahlström
Kerstin Axell
Maria Johansson
Rebecka Adelhult Feklistoff
Stephen Conroy
Tuija Lindström
Åsa Skogberg

IV och förhandlingsrätten

»Naturligtvis är det som vanligt väldigt viktigt att ni som medlemmar också visar ert engagemang i frågan ...«

Tidigare i vår träffade vi tre personer från kulturdepartementet; Eva Bergquist enhetschef, Matilda Berggren som håller i våra frågor, Robert Nilsson, samt Marcus Hartmann som är politiskt sakkunnig hos kulturministern. Från bildsidan deltog jag själv och Mats Lindberg från BUS, Erik Hellsten från KRO och Naemi Bure från SK.

Det var en första träff för att diskutera en förhandlingsrätt för IV. Från en ganska försiktig och trevande start utvecklades mötet till att bli mer naturligt och mitt helhetsintryck är att det var ett bra möte. De försökte till en början markera att de inte var villiga att lägga fram ett förslag och varnade för det eventuellt lilla utrymme som kan tänkas finnas i framtida budgetprocesser och riksdagsbeslut, men allteftersom upplevde jag att de blev mer intresserade av att granska frågan på ett mer öppet sätt och i den följande diskussionen förordade vi både mer pengar och en förhandlingsrätt.

Det som skapade framgången tror jag var att vi markerade att förhandlingsfrågan inte bara är en väg till mer pengar, istället betonade vi den politiska vikten av att ge bildkonstnären förhandlingsrätt i förhållande till sina ersättningar. Att det har ett självständigt egenvärde för att stärka bildkonstnärers position och för att dessa själva ska kunna utveckla strategier för kontroll över sina arbeten. Det gäller även andra områden än upphovsrätt och ligger därför bra i linje med KRO:s och KIF:s MU-kampanj.

Vi får nu följa utvecklingen framöver, förhoppningsvis har de förstått att ett rent avslag inte kommer att mötas av någon större entusiasm. Ett införande av en förhandlingsrätt däremot, kommer inte minst att ge positiva effekter för bildkonstnärskåren. Det är en relativt låg ekonomisk insats för att lösa det återkommande politiska problemet med bildkonstnärers begränsade möjligheter till relevanta ersättningar.

Förmodligen kommer det ändå inte presenteras något förslag förrän till budgetpropositionen i höst, vilket innebär att det i så fall sker efter valet. Därför kommer BUS tillsammans med de konstnärssackliga organisatio-

nerna behöva förbereda något till valrörelsen och även arbeta gentemot den rödgröna alliansen för att lyfta intresset för frågan ytterligare.

Naturligtvis är det som vanligt väldigt viktigt att ni som medlemmar också visar ert engagemang i frågan vilket tydligt visats genom våra tidigare vykortskampanjer och som tjänstemännen på departementet också mycket väl känner till. Det är inte så vanligt att så tydliga reaktioner kommer dem och politiker till känna. Men utöver kampanjer är det vanliga livet och alla de möten som sker viktiga möjligheter till att i ord stärka bildkonstnärskåren och dess möjlighet till en förhandlingsrätt. Vi måste på olika sätt ligga på i frågan, nu när vi har häng, så att den inte begravs i valrörelsens andra politiska frågor.

C-STEFAN AHLENIUS
ORDFÖRANDE FÖR BUS
MAJ 2010

KONTROLLUPPGIFT

BUS sänder inte ut någon kontrolluppgift som sammanställer de utbetalningar du fått under året.

I samband med varje utbetalning får du en redovisning som specificerar vad utbetalningen avser, dessa sparar du löpande och använder som kontrolluppgift till deklarationen. När utbetalningen görs redovisas de till Skatteverket och det totala beloppet ska finnas förtryckt på din deklaration.

DU SOM HAR F-SKATTSSEDEL

Om du har f-skattsedel behöver BUS en kopia av detta. Du behöver dock inte skicka ny varje år utan endast om någon förändring i bolaget skett.

AKTUELLA UPPGIFTER? E-POSTADRESS?

Glöm inte att adressändra till BUS om du flyttar. Meddela även nya kontonummer och nya e-postadresser. BUS skickar numera ut digitala nyhetsbrev till alla som har e-postadresser, så se till att meddela dina korrekta uppgifter till oss – om du inte redan gjort det.

KORREKT MOMS

När BUS betalar ut reproduktionsersättningar till dig som upphovsman utgår vi alltid ifrån att du bedriver någon form av näringsverksamhet. Det innebär att vi lägger på 6% i kultur moms på utbetalningen. Om detta inte gäller för dig, utan ditt konstnärskap bedrivs som hobby, vänligen meddela BUS detta så att din ersättning blir korrekt.

Observera att detta bara gäller levande upphovsmän och inte rättighetshavare.

Upphovsrätts- utredningens delbetänkande

Avtalad upphovsrätt är namnet på den SOU 2010:24 (SOU utläses statens offentliga utredningar) som presenterades den 8 april. Det är efter ett drygt års utredande som ensamutredaren professor Jan Rosén lägger fram förslag i två avseenden: en omfattande revidering av reglerna i upphovsrättslagens 3e kapitel om avtal på upphovsrättsområdet, samt en del som handlar om avtalslicenssystemen.

Utredningen ska nu sändas ut på remiss för att sedan ligga till grund för en proposition till riksdagen, varefter en ny lag beslutas. Tidpunkten för detta beräknas enligt utredningen vara 1 juli 2011.

I mottagandet av utredningen har många upphovsmanorganisationer reagerat starkt negativt på förslagen i den första delen om avtal på upphovsrättsområdet. Det är avtal som reglerar den känsliga balansen mellan upphovsmannen och den som exploaterar verket, till exempel en utgivare eller en producent. Upphovsmännen har krävt stärkta rättigheter, men anser inte att utredaren har förstått den samhällsutveckling som inneburit att upphovsmännen har pressats tillbaka och att de saknar tillräckliga legala instrument för att bevara sin upphovsrätt och få utkomst från denna. Diskussionen i denna del kommer troligen att vara intensiv under hela perioden fram till dess att förslaget läggs i riksdagen.

Den andra delen om avtalslicenser behandlar flera olika frågor. Dels ett antal frågor kring hur avtalslicenserna fungerar och dels ett antal frågor om nya områden för avtalslicenser.

En avtalslicens är en särskild reglering i upphovsrättslagen. Den innebär att om en som vill använda verk av en upphovsmannagrupp, till exempel konstverk, träffar avtal med en organisation som är representativ för konstnärskollektivet så utsträcks verkan av avtalet att omfatta

alla verk (och upphovsmän) av den verkskategori. Ibland talar man om »avtal med utsträckt verkan«. Med begreppet avtalslicensverkan menas att ett avtal som tecknats faller in inom denna lagreglering och avtalet får därmed denna utsträckt verkan. Områden för avtalslicens är de där det finns representativa organisationer samt ett brett nyttjande av deras verk på sådant sätt att individuella tillstånd inte kan inhämtas av ekonomiska, praktiska eller tekniska skäl (till exempel kopiering i skolor och vidareändring av tv-program i kabel).

Avtalslicensen som system är nödvändiga för och har som syfte att skydda den som vill använda verk och medför att deras arbete för att skaffa sig alla relevanta tillstånd istället läggs över på den organisation som åtar sig att företräda upphovsmännen i avtalslicensavtalet. Organisationen måste behandla medlemmar och utanförstående upphovsmän lika när det till exempel gäller ersättningar. För att skydda utanförstående upphovsmän har de även rätt att meddela förbud mot att deras verk används.

Utredningen föreslår ändringar avseende vilka krav man kan ställa på en organisation som ska teckna avtalslicens (det kommer även att gälla den organisation som inkasserar följerrätt). Tidigare har angivits att det ska vara en organisation som företräder »ett flertal svenska upphovsmän på området«. Innebörden av detta har varit omdiskuterad bland annat ur konkurrensskäl och på följerrättsområdet har högsta domstolen tolkat regeln så att fler organisationer kan vara behöriga samtidigt. Nu föreslår utredningen att endast en organisation kan teckna ett avtalslicensavtal (och det gäller även inkassering av följerrätt) och det är den organisation som är mest representativ och som bäst företräder upphovsmännen på området. Det är förstås ett välkommet klargörande, inte minst underlättar

det för den användare som vill teckna avtal eller betala ersättningar att veta att det görs med rätt organisation.

Flera av de nuvarande avtalslicensbestämmelserna utvidgas så att digitala spridningsformer kommer att omfattas. Det sker alltså en nödvändig anpassning till verkligheten och den samhällsutveckling som skett.

En ny bestämmelse införs där bibliotek och arkiv ges möjlighet att digitalisera och sprida sina verk under förutsättning att ett avtalslicensavtal tecknas. Det är nödvändigt för att möta kraven på digitalisering av kulturskatteerna så att allmänheten ska kunna ta del av dessa på en plats och tid man själv väljer.

En ny generell avtalslicensbestämmelse införs som kan användas inom ett avgränsat och väl definierat område där avtalslicens är en förutsättning för att nyttjande kan ske. Avtalet måste vara skriftligt och det ska anges att det är ett avtal med avtalslicensverkan. Denna möjlighet är en anpassning till den snabba utveckling av teknik, marknader och beteenden som kännetecknar digitaliseringen och innebär att parterna får ett större ansvar för att möta de behov av reglering som ställs.

Detta är en första rapport över delbetänkandet. Det kommer fler artiklar i kommande nummer och BUS kommer med övriga bildorganisationer att bjuda in medlemmarna till diskussioner om upphovsrätten och utredningens förslag. Dessa kommer att ligga till grund för det svar BUS kommer att lämna in till Justitiedepartementet när förslaget skickats på remiss.

MATS LINDBERG

Nytt avtal med Sveriges Television och UR

Ett avtal av helt nytt slag har träffats, för användning av bilder, med SVT och UR. Det är bildandet av Bildupphovsrätt i Sverige som möjliggjort att vi kunnat förhandla fram ett avtal som underlättar för SVT/UR att använda bilder samtidigt som upphovsmännen garanteras ersättning.

Bildupphovsrätt i Sverige är som bekant den organisation som gemensamt skapats av BUS, KRO, KIF, SK, SFF, ST och SJF för att bevaka frågor som är gemensamma för bildupphovsmännen. SVT/UR-avtalet är ett sådant gemensamt område sedan tidigare, men nu har den stora skillnaden inträffat att en gemensam organisation för hantering av ersättningen kommit på banan. Det möjliggör att vi kan ta emot ersättningar för samtliga bildupphovsmän (konstnärer, konsthantverkare, illustratörer, fotografer) och fördela dessa, tidigare har endast BUS kunnat göra det för konstnärer och konsthantverkare.

Det nya avtalet täcker tre områden: tv-utsändning med repris, återgivning av program på SVT Play samt återgivning av enskilda bilder på SVT/UR:s hemsida.

För tv-utsändning innebär avtalet att det, i enlighet med svensk lag, får avtalslicensverkan

vilket innebär att det omfattar alla bildupphovsmäns bilder (utom de fotografier där bildbyråer har rättigheterna) och SVT/UR har därmed rätt att visa alla bilder från hela världen. Ersättningen betalas till Bildupphovsrätt i Sverige som betalar vidare till den upphovsman vars verk visats. När programmet återges på webben i SVT Play så utgår en ny ersättning till medlemmarna i de avtalslutande organisationerna, den delen gäller inte icke-medlemmar och därför betalas ersättning endast till dem som är medlemmar. Den tredje delen gäller separata bilder vilka kan komma från sändning eller från annat håll, ersättningen betalas per bild och enligt den tid bilden återges på hemsidan. BUS får ersättning för sina medlemmar och betalar den vidare till berörd medlem.

Avtalet innebär att ett tjugoförårigt tvistande med SVT/UR om enskilda bildvisningar kan läggas åt sidan och istället kan krafterna läggas på att få fram bra rapporter för fördelning och en struktur för detta etableras under de kommande åren. SVT har nu förmånen att utan hinder kunna använda de bilder och det antal bilder de vill.

Om du ser en visning av ditt verk kan du rapportera det till BUS, vänd dig till Fredrik Reining på fredrik@bus.se. Kom ihåg att du måste kunna ge oss uppgifter om när och var ditt verk återgavs: datum, kanal och program.

Tidigare avtal om återgivning av konstverk som dekor och rekvisita gäller fortfarande och ni som har verk som används på det viset ska rapportera det på samma sätt som tidigare. Se tidigare artiklar om detta eller gå in på www.bus.se/1106 för mer information.

MATS LINDBERG

Valet, upphovsrätten och konstnärerna

Den 19 september är det val till riksdagen. Valdebatten kommer förstås att handla om jobben och skatterna, men blir det plats även för kulturen och konsten?

Vid valet till EU-parlamentet för ett år sedan kom upphovsrättsfrågorna att spela en central roll. Ett block av frågor lades ihop till vad som många uppfattade som en fråga om friheten på internet. Debatten om FRA-lagen och ipred-lagen kom att handla om personlig integritet på nätet, vilket i sin tur lades ihop med frågan om illegal fildelning i eftersvalet av den uppmärksammade rättegången mot fildelnings-sajten Pirate Bay. Debatten kom att gynna det nybildade Piratpartiet som nådde sju procent och två mandat i EU-parlamentet.

Piratpartiets framgångar berodde på att man lyckades attrahera en stor grupp unga män av vilka en stor grupp också är förstagångsväljare i årets riksdagsval, vilket inte gått de andra partierna förbi. De måste finna strategier för att möta dessa frågor om de inte ska förlora viktiga väljare.

Huvudstrategin tycks vara att tåga ihjäl frågan om fildelning och upphovsrätt. Det är ett känt mönster från de etablerade partierna, som bara vill diskutera de frågor de är trygga med och inte vill att nya frågor ska dyka upp i valet. Särskilt inte i valrörelsens slut när de osäkra (i synnerhet förstagångsväljarna) slutligen bestämmer sig.

Hur ser då partierna på upphovsrätten och integritetsfrågorna? Först och främst kanske vi ska göra klart för oss att FRA inte har något med upphovsrätt att göra, utan handlar om en

»vanlig« övervakningsverksamhet som utförs av skäl som har att göra med skydd mot spioneri och likande verksamheter. FRA bryr sig överhuvud inte om illegal fildelning av musik, film och konstverk. Det gör däremot ipred-lagen som har till syfte att hindra fortsatt illegal fildelning. Men ipred medger inte i sig att till exempel skivproducenter kan gå in i människors hem eller liknande, utan möjliggör att en domstol kan ge tillstånd för till exempel ett skivbolag att få ut en ip-adress till en dator vid misstänkt (men med bevis styrkt) fildelning. Med denna ip-adress som grund kan bevisstyrkt ske och tanken är att det ska följas upp med krav på att verksamheten upphör och att skadestånd kan begäras. Ipred har funnits ett år, men har bara använts vid ett fåtal tillfällen samtidigt som dess betydelse vida har överdrivits, både av anhängare och motståndare.

Beträffande ipred finns ett starkt stöd i riksdagen, men regeringen har tillsatt en utredning som ska utvärdera lagen, vilket får ses som ett sätt att tillmötesgå skeptikerna, men som också är ett effektivt sätt att förpassa frågan över valet.

I upphovsrättsfrågorna är bilden mer splittad. Men om två frågor väljs ut som viktiga så är det dels illegal fildelning och vad man ska göra åt den, dels frågan om tillgång till skyddade verk. I den första delen har vissa partier och särskilt ungdomsförbunden uttalat sig för fri fildelning om det sker icke-kommersiellt för personligt bruk (det har inte närmare beskrivits vad det innebär). I den andra frågan har det bland flera

partier dykt upp idéer om att upphovsmännen (notera att man inte nämner producentbolagen) lättare ska kunna avstå sin upphovsrätt. Vad man tror sig uppnå med det är inte närmare beskrivet.

Frågan är om upphovsrättsfrågan dyker upp i valet och i vilken form. De politiska partierna verkar i vilket fall ha garderat sig genom att försöka skjuta frågan framåt, över valet, genom att tillsätta utredningar, förorda kommissioner eller i övrigt lägga luddiga, till intet förpliktigande förslag, i en riktning som man tror att den allmänna opinionen kan uppfatta som positiv.

Det allvarliga i situationen är att inget parti har ett klart ställningstagande för upphovsrätten som ett system som ska gynna upphovsmännen. Därför behövs det alternativet lyftas fram i valrörelsen och därför behövs Kulturskaparna (se Stefan Ahlenius artikel intill).

MATS LINDBERG

Ett angeläget beslut

I flera år har ett skåniskt auktionshus deponerat följerrättsersättningar hos länsstyrelsen i Skåne istället för att betala till BUS, så att ersättningarna kan komma dem de tillhör till del – upphovsmännen! Nu har BUS vunnit första ronden i tingsrätten. Rätten har beslutat att cirka tre miljoner kronor ska betalas ut av länsstyrelsen till BUS.

Följerrätten (då *droit de suite*) infördes i svensk lag år 1996. Lagen var då inte tydlig med om det var **en** organisation som hade rätt att ta in ersättningarna från säljaren eller om **fler** organisationer kunde verka samtidigt. En lång och segdragen tvist mellan organisationen DUR och BUS blev följden och först år 2000 kom svaret från Högsta domstolen: handlarna kan välja att betala till vilken representativ organisation de vill, då BUS eller DUR.

Innan HD:s dom var det alltså osäkert för handlarna vem man kunde betala till. För att inte riskera felaktiga utbetalningar garderade sig en mängd handlare genom att deponera ersättningarna hos länsstyrelserna runt om i landet. Deposition, eller nedsättning, innebär att en betalningsskyldig kan, göra sig skuldfri genom att betala till länsstyrelsen när man inte vet vem av två eller flera betalningsberättigade som är rätt mottagare. Så gjorde bland annat Auktionshuset Sten von Scheele i Malmö. von Scheele fortsatte även i flera år efter HD:s besked att deponera följerrättsersättningar hos länsstyrelsen i Skåne.

Det är stora summor som deponerats av

von Scheele, sammanlagt rör det sig om cirka tre miljoner kronor (inklusive ränta). Ersättningar som alltså tillhör upphovsmännen har i stället hamnat hos länsstyrelsen. Hela syftet med följerrättslagstiftningen har enligt BUS uppfattning kommit i gungning genom felaktig rättstillämpning. Avsikten med bestämmelserna om följerrätt är att förbättra de ekonomiska villkoren för konstnärerna. Upphovsmannen kan inte själv kräva pengarna från handlaren, men är den slutliga mottagaren. Det är konstnärens konstverk som har sålts och konstnären som ska njuta frukten av sin konstnärliga insats. Pengarna ska till upphovsmannen oavsett vilken organisation som har rätt att kräva in dem.

BUS har för upphovsmännens räkning upprepat vänt sig till länsstyrelsen och gjort anspråk på de deponerade följerrättsersättningar. Försöken har tyvärr varit resultatlösa. Rättsfrågan, det måste medges, har inte varit helt klar. Länsstyrelsen uppfattning är att det inte är länsstyrelsen sak att ta ställning till vem som har rätt till pengarna, att den som begär utbetalning ska visa att han har *bäst* rätt och att HD i sin dom inte klart talat om vem som har bästa rätt av BUS och DUR. BUS å sin sida hävdar att länsstyrelsen med befriande verkan kan betala till oss, att vi har framställt krav i rätt tid och att vi är enligt HD:s avgörande berättigade att ta emot ersättningarna även om det finns fler som har krav på ersättningar. Rättstillämpningen får inte innebära att den som har rätt till ersättning

(läs konstnären) inte får ut den. DUR å sin sida har hävdar bland annat att Auktionshuset von Scheele velat att ersättningarna ska gå till DUR och att DUR därför är berättigad till dem.

Efter olika turer och beslut från länsstyrelsen överklagade BUS bland annat länsstyrelsens beslut att neka BUS utbetalning av deponerade följerrättsersättningar. Tingsrätten i Malmö meddelade sitt beslut den 21 april i år, vilket helt gick på BUS linje: utbetalning av de nedsatta medlen ska göras till BUS.

Länsstyrelsen och/eller DUR har tid på sig att överklaga tingsrättens beslut till den 12 maj i år.

ANNE NORDLANDER

Kulturskaparna

Den 10 mars lanserades Kulturskaparna ett nätverk bestående av 25 organisationer, varav BUS är en, som tillsammans representerar 50 000 skapande kulturutövare i alla genrer. Lanseringen skedde via en debattartikel i SvD och vid en pressfrukost på Rival i samband Creative Conference i Stockholm. Artikeln belyste en färsk rapport av Sifo som visar allmänhetens positiva inställning till att betala för kultur som sprids via internet.

Från en ganska turbulent period direkt efter lanseringen, främst på internet och via sociala medier som på twitter och den så kallade bloggosfären, har det nu övergått till en betydligt lugnare tillvaro. De första reaktionerna, främst från pirater och förespråkare för fri fildelning, var ganska så hätsk och enformigt kritiskt. Den attityden har sedan allteftersom tonats ner och fler nyanser har dykt upp i diskussionen. Kanske beror det till viss del på att det klart framgått att vi står på egna ben som kulturskapare, utan producenter och andra distributörer, samt att vi visat på ärliga intentioner i att finna praktiska lösningar för att tillgängliggöra vårt material.

Nätverket vill ge en röst i debatten åt de människor som skapar en stor del av det material som sprids via internet. Huvudbudskapet är att internet- och fildelningstekniken innebär fantastiska möjligheter för kultur att spridas mellan människor. Samtidigt innebär det dessvärre att kulturskapare ofta går miste om ersättning för sitt arbete när deras verk används. Det försämrar naturligtvis förutsättningarna för de skapande, men även för att människor i framtiden ska kunna ta del av kulturell mångfald, nyskapande och kvalitet.

Eftersom många nya industrier, som exempelvis internetleverantörer och tillverkare av minnesprodukter, till en del hämtar sina förtjänster på det material som de skapande kulturutövarna producerar, är det rimligt att dessa involveras i nya betalningsmodeller. Kulturskaparna arbetar därför också för att komma med idéer på nya licensieringslösningar. Det står klart att flera olika modeller måste verka tillsammans, det kan vara allt från mer generella licenser som en privatkopieringsersättning till redan existerande exempel som en streamingtjänst som Spotify.

MÖTE MED PIRATPARTIET

Kulturskaparna vill träffa politiska partier av alla färger och först ut blev Piratpartiet, som på Ung Pirats initiativ tog kontakt med Kulturskaparna i samband med nätverkets lansering. Mötet skedde den 6 april hos oss bildorganisationer på Årstaängsvägen. Deltog gjorde Ung Pirats förbundsordförande Stefan Flod, Piratpartiets vice ordförande Anna Troberg och författaren Unni Drougge. Från Kulturskaparna deltog, förutom jag själv som representant för bildkonsten, Susin Lindblom barnboksförfattare och förbundsdirektör på Dramatikerförbundet och Alfons Karabuda kompositör och ordförande i Svenska kompositörer av populärmusik.

Mötet blev bra och kanske en ögonöppnare för båda parter. Vi fick till exempel tillfälle att lyfta komplexiteten i upphovsrättsfrågorna, att landskapet ser helt olika ut för olika typer av kulturskapare, vilket kan vara lätt att glömma bort i den gängse debatten. En annan fråga vi diskuterade var piraternas syn på skyddstiden och den försvagning det innebär för upphovsmannen/skaparen om den skulle kortas till deras förespråkade fem år.

Arbetet inom Kulturskaparna fortsätter, olika arbetsgrupper har tillsatts för att komma vidare inom olika frågeställningar som exempelvis licensfrågor. Vi söker naturligtvis också möten med politiker, till sommaren är det inplanerat aktivitet i Almedalen på Gotland och mot hösten en satsning på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg. En viktig del av det kommande arbetet handlar också om att fler kulturskapare och medlemmar blir delaktiga i debatten så väl i den vanliga diskussionen som på nätet. Följ gärna själv utvecklingen på bland annat på Kulturskaparnas webbsida www.kulturskaparna.com, men också på Facebook.

C-STEFAN AHLENIUS

Konstnärernas
HÖSTALONG

24-26 SEPTEMBER 2010
KISTAMÄSSAN

Ännu går det att anmäla sig till Konstnärernas Höstsalong!

Delta i Sveriges största, roligaste och mest varierade konstutställning. Måleri, akvareller, skulptur, teckning, grafik, fotografi, glas och keramik av över 200 deltagande konstnärer. Välkommen att boka din plats!

Mer information: www.hostsalongen.se
bengt.tornvall@hostsalongen.se

kebaartmate™

Spännram för papper, kanvas och siden

Öppna ramen och placera pappret. Blöt papprets baksida och vänta tills det mjuknat. Vänd papprets torra sida upp.

Blöt kanterna närmast ramen. Justera pappret efter markeringarna och stäng ramen.

Sträck pappret genom att växelvis spänna skruvarna. Sträck gärna pappret under arbetets gång.

- *Enkelt att sträcka pappret*
- *Ingen torktid krävs*
- *Måla när du är inspirerad*

Handla direkt i vår webbshop:
www.kebaart.se
KEBA Sweden AB
Box 122, 33322 Smålandsstenar
Telefon: 0371-51 09 10

Gunnar ♥ Projektor = Sant*

Pigmentutskrifter för konstnärer.
Konstpapper, canvas, fotobaryt eller polyester.
Storlekar från A3 till 160 x 300 cm. Eller längre.
Tiofärgers pigmentbläck.

Projektor, Hornsgatan 103A, 117 28 Stockholm, 08-616 83 01
info@projektorutbildning.se www.projektorutbildning.se

*Se Gunnar Smolianskys fotografier i storformat på Mariatorgets T-bana

Bästa Storformat

